

Universiteit
Leiden
The Netherlands

Europese productnormen en privaatrechtelijke normstelling

Veldt, G.M.

Citation

Veldt, G. M. (2020, June 10). *Europese productnormen en privaatrechtelijke normstelling*. Retrieved from <https://hdl.handle.net/1887/106087>

Version: Publisher's Version

License: [Licence agreement concerning inclusion of doctoral thesis in the Institutional Repository of the University of Leiden](#)

Downloaded from: <https://hdl.handle.net/1887/106087>

Note: To cite this publication please use the final published version (if applicable).

Cover Page

Universiteit Leiden

The handle <http://hdl.handle.net/1887/106087> holds various files of this Leiden University dissertation.

Author: Veldt, G.M.

Title: Europese productnormen en privaatrechtelijke normstelling

Issue Date: 2020-06-10

Annex I – Rechtspraakonderzoek over normalisatieregels

Rechtspraak over normalisatieregels en contractuele normstelling

Hoge Raad en conclusies A-G

- HR 26 januari 1996, ECLI:NL:HR:1996:ZC1971, NJ 1996/360, RvW 1996/41 (*Bemico e.a./Cornebo*).
HR 22 november 1996, ECLI:NL:HR:1996:ZC2204, NJ 1998, 567 (*Bos/Althuisius, Bos/erven Althuisius*).
HR 12 december 1997, ECLI:NL:HR:1997:ZC2525, NJ 1998/224 (*Slokker Bouwmaatschappij Zoetermeer/Wolvega Panelen*).
HR 14 december 2001, ECLI:NL:HR:2001:AD4914, NJ 2001/57 (*Eurofleur Leusden/Rolloos Sörensen*).
Conc. A-G Verkade van 14 maart 2008, ECLI:NL:PHR:2008:BC4492, RvW 2008/322.
HR 10 juni 2011, ECLI:NL:HR:2011:BQ1773, RvW 2011/729.
HR 26 februari 2016, ECLI:NL:HR:2016:337, RvW 2016/337.
HR 14 december 2018, ECLI:NL:HR:2018:2262, NJ 2019/21.

Gerechtshoven

- Hof 's-Hertogenbosch 6 mei 2003, ECLI:NL:GHSHE:2003:AT1737.
Hof 's-Hertogenbosch 31 januari 2006, ECLI:NL:GHSHE:2006:AW2526.
Hof Leeuwarden 22 maart 2006, ECLI:NL:GHLEE:2006:AV6492.
Hof 's-Hertogenbosch 13 maart 2007.
Hof 's-Gravenhage 10 juli 2008, ECLI:NL:GHSGR:2008:BD6572, JBO 2008/45, m.n.t. H.J. Bos, JM 2009/3, m.n.t. H.J. Bos.
Hof 's-Hertogenbosch 13 mei 2008, ECLI:NL:GHSHE:2008:BD5812.
Hof Arnhem 26 mei 2009, ECLI:NL:GHARN:2009:257.
Hof Arnhem 31 maart 2009, ECLI:NL:GHARN:2009:BI2593.
Hof 's-Gravenhage 6 april 2010, ECLI:NL:GHSGR:2010:BM0330, NJF 2010/193.
Hof Amsterdam 14 september 2010, ECLI:NL:GHAMS:2010:BN6949, RCR 2010, 74.
Hof Arnhem 24 augustus 2010, ECLI:NL:GHARN:2010:BN5820.
Hof Leeuwarden 28 juni 2011, ECLI:NL:GHLEE:BQ9712, RCR 2011/78.
Hof Arnhem 29 april 2012, ECLI:NL:GHARN:2012:BW0811.
Hof 's-Hertogenbosch 27 november 2012, ECLI:NL:GHSHE:2012:BY4301.
Hof 's-Hertogenbosch 27 november 2012, ECLI:NL:GHSHE:2012:BY4307.
Hof Arnhem-Leeuwarden 15 januari 2013, ECLI:NL:GHARL:2013:BY8374.
Hof Amsterdam 26 maart 2013, ECLI:NL:GHAMS:2013:BZ5471.
Hof Arnhem-Leeuwarden 9 april 2013, ECLI:NL:GHARL:2013:BZ6718, RAV 2013, 74.
Hof Arnhem-Leeuwarden 18 juni 2013, ECLI:NL:GHARL:2013:CA3452, JAR 2013/194.
Hof 's-Hertogenbosch 25 juni 2013, ECLI:NL:GHSHE:2013:2441
Hof Amsterdam 10 september 2013, ECLI:NL:GHAMS:2013:2858, JAAN 2013/200.
Hof 's-Hertogenbosch 22 oktober 2013, ECLI:NL:GHSHE:2013:4907.
Hof Arnhem-Leeuwarden 26 november 2013, ECLI:NL:GHARL:2013:8984.
Hof Arnhem-Leeuwarden 2 februari 2014 ECLI:NL:GHARL:2014:6781.
Hof Amsterdam 11 februari 2014, ECLI:NL:GHAMS:2014:408
Hof Arnhem-Leeuwarden 8 april 2014, ECLI:NL:GHARL:2014:2841, JA 2014/83, m.n.t. E. Pans.
Hof 's-Hertogenbosch 15 april 2014, ECLI:NL:GHSHE:2014:1058.
Hof Arnhem-Leeuwarden 22 april 2014, ECLI:NL:GHARL:2014:3369.
Hof Arnhem-Leeuwarden 1 juli 2014, ECLI:NL:GHARL:2014:5243.
Hof 's-Hertogenbosch 12 augustus 2014, ECLI:NL:GHSHE:2014:2771.
Hof 's-Hertogenbosch 7 oktober 2014, ECLI:NL:GHSHE:2014:4079.
Hof 's-Hertogenbosch 14 oktober 2014, ECLI:NL:GHSHE:2014:606, RvR 2015/4.
Hof Amsterdam 14 oktober 2014, ECLI:NL:GHAMS:2014:4215, RCR 2015/5.
Hof Arnhem-Leeuwarden 20 januari 2015, ECLI:NL:GHARL:2015:340.
Hof 's-Hertogenbosch 3 februari 2015, ECLI:NL:GHSHE:2015:310.
Hof 's-Hertogenbosch 24 februari 2015, ECLI:NL:GHSHE:2015:606, NJF 2015/194.
Hof 's-Hertogenbosch 3 maart 2015, ECLI:NL:GHSHE:2015:640.
Hof 's-Hertogenbosch 17 maart 2015, ECLI:NL:GHSHE:2015:915, JM 2015/153, m.n.t. Bos, JBO 2015/237 m.n.t. Bos, JBO 2015/114, m.n.t. D. van der Meijden.
Hof Arnhem-Leeuwarden 24 maart 2015, ECLI:NL:GHARL:2015:2180.
Hof 's-Hertogenbosch 31 maart 2015, ECLI:NL:GHSHE:2015:1156.
Hof Arnhem-Leeuwarden 16 juni 2015, ECLI:NL:GHARL:2015:4346.
Hof Arnhem-Leeuwarden 7 juli 2015, ECLI:NL:GHARL:2015:5070.
Hof Arnhem-Leeuwarden 21 juli 2015, ECLI:NL:GHARL:2015:5526.
Hof 's-Hertogenbosch 15 september 2015, ECLI:NL:GHSHE:2015:3586.
Hof 's-Hertogenbosch 15 maart 2016, ECLI:NL:GHSHE:2016:921.

Hof Arnhem-Leeuwarden 28 juni 2016, ECLI:NL:GHARL:2016:5263.
Hof Den Haag 30 augustus 2016, ECLI:NL:GHDHA:2016:4320.
Hof Arnhem-Leeuwarden 27 december 2016, ECLI:GHARL:2016:10514.
Hof Arnhem-Leeuwarden 21 maart 2017, ECLI:NL:GHARL:2017:2580.
Hof Arnhem-Leeuwarden 20 juni 2017, ECLI:NL:GHARL:2017:5158.
Hof Den Haag 18 juli 2017, ECLI:NL:GHDHA:2017:2028.
Hof Amsterdam 25 juli 2017, ECLI:NL:GHAMS:2017:3852, AR 2017/5076.
Hof Den Haag 26 juni 2018, ECLI:NL:GHDHA:2018:1758.
Hof Amsterdam 21 augustus 2018, ECLI:NL:GHAMS:2018:3023.
Hof Arnhem-Leeuwarden 18 september 2018, ECLI:NL:GHARL:2018:8308.
Hof Arnhem-Leeuwarden 23 juli 2019, ECLI:NL:GHARL:2019:6038.

Rechtbanken

Rb. Zutphen 26 maart 2003, ECLI:NL:RBZUT:2003:AF6264
Rb. Breda (vrz.) 23 april 2003, ECLI:NL:RBBRE:2003:AF9189, JAAN 2003/3.
Rb. Arnhem 4 augustus 2004, ECLI:NL:RBARN:2004:AR2826.
Rb. Den Haag (vrz.) 6 december 2004, ECLI:NL:RBSGR:2004:AR8035.
Rb. Zwolle-Lelystad 27 juli 2005, ECLI:NL:RBZLY:2005:AU6978
Rb. Den Haag (vrz.) 8 november 2006, ECLI:NL:RBSGR:2006:AZ1827 (Bodemzaak: Rb. 's-Gravenhage 10 oktober 2008, ECLI:NL:RBSGR:2008:BG4373), JAAN 2007, 0126.
Rb. Zutphen 29 november 2006, ECLI:NL:RBZUT:2006:AZ5591.
Rb. Zutphen 3 januari 2007, ECLI:NL:RBZUT:2007:BA1993.
Rb. Haarlem 17 januari 2007, ECLI:NL:RBHAA:2007:BA3451, B/E 2008/113.
Rb. Arnhem 24 januari 2007, ECLI:NL:RBARN:2007:AZ9460.
Rb. 's-Gravenhage 12 maart 2007, ECLI:NL:RBSGR:2007:BA1255.
Rb. Maastricht 26 september 2007, ECLI:NL:RBMAA:2007:BB4448.
Rb. Zwolle-Lelystad 14 november 2007, ECLI:NL:RBZLY:2007:BD4284.
Rb. Den Haag 16 april 2008, ECLI:NL:RBSGR:2008:BE9131.
Rb. Zwolle-Lelystad 11 juni 2008, ECLI:NL:RBZLY:2008:BD6781.
Rb. Rotterdam 15 oktober 2008, ECLI:NL:RBROT:2008:BG2022, <http://cisgw3.law.pace.edu/cases/081015n2.html>, *European Journal of Commercial Contract Law* (2009-1) 41, abstract by Kruisinga (Eyroflam S.A./P.C.C. Rotterdam B.V.).
Rb. Rotterdam (vrz.) 12 januari 2009, ECLI:NL:RBROT:2009:BG9688 (*Gemeente Rotterdam/Interparking*).
Rb. Arnhem 4 februari 2009, ECLI:NL:RBARN:2009:BH2966 (*Stichting Vivium Zorggroep/Thuasne*).
Rb. Zwolle-Lelystad 17 februari 2009, ECLI:NL:RBZLY:2009:BH7722
Rb. Rotterdam 25 februari 2009.
Rb. 's-Hertogenbosch 30 april 2009, ECLI:NL:RBSHE:2009:BI6125.
Rb. Zwolle-Lelystad (vrz.) 29 juni 2007, ECLI:NL:RBZLY:2007:BC1534.
Rb. Arnhem (vrz.) 24 juli 2009, ECLI:NL:RBARN:2009:BJ4956.
Rb. Den Haag (vrz.) 11 november 2009, ECLI:NL:RBSGR:2009:BK3117.
Rb. Zwolle-Lelystad 9 december 2009, ECLI:NL:RBZLY:2009:BL0104.
Rb. Rotterdam 24 maart 2010, ECLI:NL:RBROT:2010:BM1244 JHV 2010/107 m.nt H. Ferment (*Interparking/Gemeente Rotterdam*).
Rb. 's-Hertogenbosch 25 maart 2010, ECLI:NL:RBSHE:2010:BL8940, Prg. 2010/94.
Rb. Arnhem (vrz.) 29 april 2010, ECLI:NL:RBARN:2010:BM5524, JAAN 2010/58.
Rb. Den Haag (vrz.) 18 augustus 2010, ECLI:NL:RBSGR:2010:BN4974 (vervolg op Rb. Den Haag (vrz.) 17 mei 2010, ECLI:NL:RBSGR:2010:BM5665)
Rb. Rotterdam 1 september 2010, ECLI:NL:RBROT:2010:BN9945.
Rb. Zwolle-Lelystad (vrz.) 11 april 2011, ECLI:NL:RBZLY:2011:BR4554.
Rb. Arnhem 25 mei 2011, ECLI:NL:RBARN:2011:BQ8256.
Rb. Dordrecht 15 juni 2011, ECLI:NL:RBDOR:2011:BQ8251.
Rb. Rotterdam (vrz.) 21 juli 2011, ECLI:NL:RBROT:2011:BR2593, JOM 2012/366 (*Gemeente Rotterdam/Ballast Nedam Infra*).
Rb. Arnhem 7 september 2011, ECLI:NL:RBDOR:2009:BK6932.
Rb. Arnhem 23 mei 2012, ECLI:NL:RBARN:2012:BW7459.
Rb. Almelo 19 december 2012.
Rb. Oost-Nederland 27 februari 2013, ECLI:NL:RBONE:2013:2793.
Rb. Oost-Nederland 13 maart 2013, ECLI:NL:RBONE:2013:BZ7265.
Rb. Rotterdam 27 maart 2013, ECLI:NL:RBROT:2013:BZ6059.
Rb. Amsterdam 15 mei 2013, ECLI:NL:RBAMS:2013:CA2741.
Rb. Rotterdam 3 juli 2013, ECLI:NL:RBROT:2013:5327.
Rb. Den Haag 7 augustus 2013, ECLI:NL:RBDHA:2013:11075, JM 2013, 158, JBO 2013/164, m.nt. H.J. Bos.
Rb. Den Haag 25 september 2013, ECLI:NL:RBDHA:2013:15027
Rb. Overijssel 16 oktober 2013, ECLI:NL:RBOVE:2013:2631.
Rb. Amsterdam 6 november 2013, ECLI:NL:RBAMS:2013:7934.

Rb. Gelderland 13 november 2013, ECLI:NL:RBGEL:2013:6386.
Rb. Midden-Nederland (vrz.) 20 december 2013, ECLI onbekend, JAAN 2014/48.
Rb. Gelderland 15 januari 2014, ECLI:NL:RBGEL:2014:841.
Rb. Amsterdam (vrz.) 2 februari 2014, ECLI:NL:RBAMS:2014:5580 JAAN 2014/193.
Rb. Gelderland 11 februari 2014, ECLI:NL:RBGEL:2014:1794, JAAN 2014/68.
Rb. Den Haag (vrz.) 6 maart 2014, ECLI:NL:RBDHA:2014:2761, JAAN 2014/77.
Rb. Amsterdam 12 maart 2014, ECLI:NL:RBAMS:2014:1075
Rb. Noord-Nederland 19 maart 2014, ECLI:NL:RBNNE:2014:1440
Rb. Amsterdam 9 april 2014, ECLI:NL:RBAMS:2014:1827.
Rb. Rotterdam 28 mei 2014, ECLI:NL:RBROT:2014:4578, NJF 2014/376.
Rb. Amsterdam 10 december 2014, ECLI:NL:RBAMS:2014:8117, JM 2015/81.
Rb. Den Haag 17 december 2014, ECLI:NL:RBDHA:2014:16818.
Rb. Amsterdam 24 december 2014, ECLI:NL:RBAMS:2014:8784.
Rb. Den Haag 8 april 2015, ECLI:NL:RBDHA:2015:4029.
Rb. Amsterdam 9 september 2015, ECLI:NL:RBAMS:2015:5843.
Rb. Rotterdam (vrz.) 10 februari 2016, ECLI:NL:RBROT:2016:976, JAAN 2016/62.
Rb. Rotterdam 2 maart 2016, ECLI:NL:RBROT:2016:2070.
Rb. Gelderland 20 april 2016, ECLI:NL:RBGEL:2016:2971.
Rb. Noord-Nederland (vrz.) 18 mei 2016, ECLI:NL:RBNNE:2016:2338.
Rb. Den Haag 25 mei 2016, ECLI:NL:GHARL:2014:5843.
Rb. Gelderland 13 juli 2016, ECLI:NL:RBGEL:2016:4530.
Rb. Zeeland-West-Brabant 7 september 2016, ECLI:NL:RBZWB:2016:8495.
Rb. Den Haag 15 maart 2017, ECLI:NL:RBDHA:2017:2415.
Rb. Gelderland (vrz.) 15 juni 2017, ECLI:NL:RBGEL:2017:3450.
Rb. Gelderland 19 juli 2017, ECLI:NL:RBGEL:2017:4112.
Rb. Amsterdam 6 oktober 2017, ECLI:NL:RBAMS:2017:7221.
Rb. Noord-Nederland (vrz.) 9 november 2017, ECLI:NL:RBNNE:2017:4264.
Rb. Amsterdam (vrz.) 21 november 2017, ECLI:NL:RBAMS:2017:9375.
Rb. Amsterdam 20 juni 2018, ECLI:NL:RBAMS:2018:3805.
Rb. Amsterdam (vrz.) 24 juli 2018, ECLI:NL:RBAMS:2018:5455.
Rb. Rotterdam 26 oktober 2018, ECLI:NL:RBROT:2018:8843.
Rb. Rotterdam 16 januari 2019, ECLI:NL:RBROT:2019:421.
Rb. Midden-Nederland 30 januari 2019, ECLI:NL:RBMNE:2019:346.
Rb. Noord-Nederland 12 maart 2019, ECLI:NL:RBNNE:2019:1975.
Rb. Rotterdam 24 april 2019, ECLI:NL:RBROT:2019:4304.
Rb. Rotterdam 24 mei 2019, ECLI:NL:RBROT:2019:5104.

Arbitrale vonnissen

RvA voor de Bouw 24 februari 2014, No. 34.501 (gebruik NEN-normen gewoonte in de bouwsector), TBR 2016/192, m.nt.
E.M. Bruggeman.
RvA 7 december 2018, 36.222.

Rechtspraak over normalisatieregels en buitencontractuele normstelling

Hoge Raad en conclusies A-G

HR 28 mei 1999, NJ 1999, 564 (*Losser/Kruidhof*).
HR 12 april 2004, ECLI:NL:HR:2002:AD9112, JBO 2005/341.
HR 5 november 2004, ECLI:NL:HR:2004:AP1463, NJ 2005, 215 (*Stichting de Lozerhof/van Duyvenbode-Langen*).
HR 13 juli 2007, ECLI:NL:HR:2007:BA4200, NJ 2007/644, RvdW 2007, 705 (*Ouders/MCL*)
HR 22 juni 2012, ECLI:NL:HR:2012:BW0393, NJ 2012/397 (*Knooble/Staat*).
Conclusie Parket Hoge Raad van 22 februari 2013, ECLI:NL:PHR:2013:BY1529 (*Stokke stoel*).
HR 22 februari 2013, ECLI:NL:HR:2013:BY1529, NJ 2013/501, m.nt. Hugenholtz (*Stokke*).
HR 16 december 2014, ECLI:NL:HR:2014:3620, JIN 2015/18, m.nt. C.J.A. de Bruijn.
HR 16 juni 2017, ECLI:NL:HR:2017:1106.
HR 13 juli 2018, ECLI:NL:HR:2018:1176.
HR 25 mei 2018, ECLI:NL:HR:2018:772.
Conc. A-G Harließ van 18 januari 2019, ECLI:NL:PHR:2019:244.
HR 17 mei 2019, ECLI:NL:HR:2019:510.
HR 29 maart 2019, ECLI:NL:HR:2019:444.

Hoven

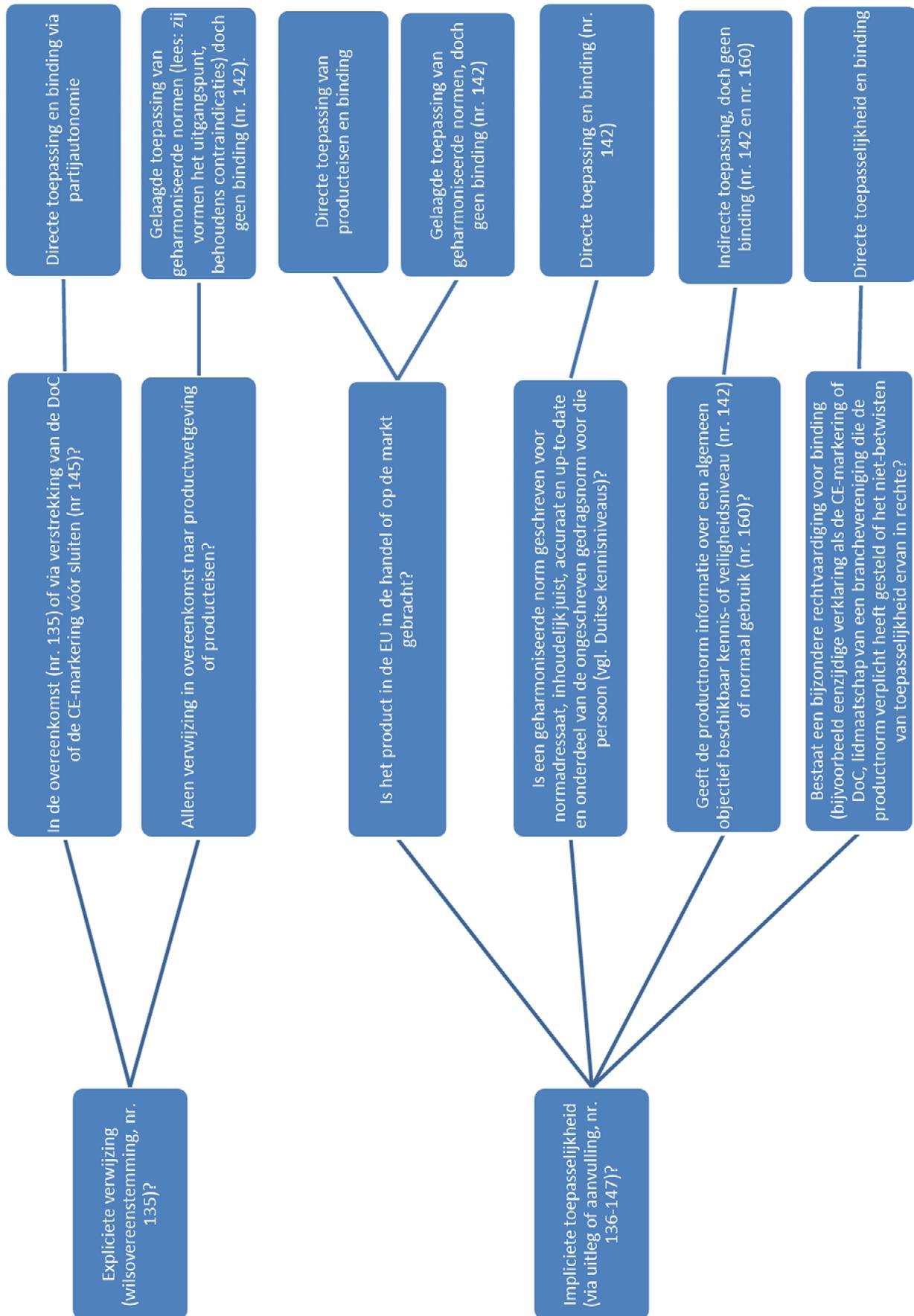
Hof 's-Hertogenbosch 14 maart 2006, ECLI:NL:GHSHE:2006:AW4164, JA 2006/95, VR 2007/38.
Hof 's-Gravenhage 1 juli 2007, ECLI:NL:GHSGR:2005:AU1864.

Hof Arnhem 19 juni 2007, ECLI:NL:GHARN:2007:BA9404.
Hof 's-Gravenhage 11 november 2008, ECLI:NL:GHSGR:2008:BG8168, RAV 2009,29.
Hof Amsterdam 24 november 2009, ECLI:NL:GHAMS:2009:BL4918.
Hof Leeuwarden 3 februari 2009, ECLI:NL:GHLER:2009:BH4480, JAR 2009, 74.
Hof 's-Hertogenbosch 28 mei 2013, ECLI:NL:GHSHE:2013:CA1437.
Hof Amsterdam 5 november 2013, ECLI:NL:GHAMS:2013:5222.
Hof 's-Gravenhage 8 juli 2014, ECLI:NL:GHDHA:2014:3091.
Hof Amsterdam 4 februari 2014, ECLI:NL:GHAMS:2014:243.
Hof Arnhem-Leeuwarden 22 juli 2014, ECLI:NL:GHARL:2014:5843.
Hof Amsterdam 15 december 2015, ECLI:NL:GHAMS:2015:5256.
Hof Arnhem-Leeuwarden 2 augustus 2016, ECLI:NL:GHARL:2016:6308.
Hof Arnhem-Leeuwarden 8 maart 2016, ECLI:NL:GHARL:2016:1697.
Hof Amsterdam 24 januari 2017, ECLI:NL:GHAMS:2017:191, NJF 2017/120.
Hof 's-Hertogenbosch 4 december 2018, ECLI:NL:GHSHE:2018:5073.
Hof Amsterdam 16 april 2019, ECLI:NL:GHAMS:2019:1301.
Hof 's-Hertogenbosch 6 september 2018, ECLI:NL:GHSHE:2018:3704, *Belastingblad* 2019/35, m.nt. J.A. Monsma.
Hof 's-Hertogenbosch 6 september 2018, 17/00743 en 17/00744, ECLI:NL:GHSHE:2018:3704, NTFR.

Rechtbanken

Rb. Arnhem 22 december 2003, ECLI:NL:RBARN:2003:AO2174 (*Basic Holdings, Glen Duplex/Bouwmaterialehandel De Heuning*).
Rb. Haarlem 7 januari 2004, ECLI:NL:RBHAA:2004:AO1558.
Rb. Zutphen 23 juni 2004, ECLI:NL:RBZUT:2004:AP8627.
Rb. Arnhem (vrz.) 9 september 2005, ECLI:NL:RBARN:2005:AU4917.
Rb. Alkmaar 15 december 2005, ECLI:NL:RBALK:2005:AU8188.
Rb. Maastricht 18 augustus 2006, ECLI:NL:RBMAA:2006:AY8418.
Rb. Arnhem 1 november 2006, ECLI:NL:RBARN:2006:BC4427, SES 2008, 10.
Rb. Amsterdam (vrz.) 23 augustus 2007, TBR 2008/82.
Rb. Arnhem 12 maart 2008, ECLI:NL:RBARN:2008:BC7707.
Rb. Noord-Nederland 12 maart 2009, ECLI:NL:RBNNE:2019:1294.
Rb. Dordrecht 9 december 2009, ECLI:NL:RBDOR:2009:BK6932, JA 2010/24.
Rb. Arnhem 22 juni 2011, ECLI:NL:RBARN:2011:BR1090.
Rb. Den Haag 12 september 2012, ECLI:NL:RBSGR:2012:BX8643.
Rb. Amsterdam 20 november 2013, ECLI:NL:RBAMS:2013:7349.
Rb. Oost-Brabant (ktr., zittingsplaats 's-Hertogenbosch) 13 maart 2014, ECLI:NL:RBOBR:2014:1145.
Rb. Zeeland-Westbrabant 2 april 2014, ECLI:NL:RBZWB:2014:2163.
Rb. Midden-Nederland 23 juli 2014, ECLI:NL:RBMNE:2014:3097.
Rb. Gelderland 4 maart 2015, ECLI:NL:RBGEL:2014:8176, JA 2015/25.
Rb. Midden-Nederland 19 augustus 2015.
Rb. Gelderland 31 augustus 2015, ECLI:NL:RBGEL:2015:5786.
Rb. Den Haag 7 oktober 2015, ECLI:NL:RBDHA:2015:11552.
Rb. Den Haag 20 juli 2016, ECLI:NL:RBDHA:2016:8116.
Rb. Gelderland 20 juli 2016, ECLI:NL:RBGEL:2016:4565.
Rb. Noord-Nederland 24 augustus 2016, ECLI:NL:RBNNE:2016:3827.
Rb. Noord-Nederland 21 september 2016, ECLI:NL:RBNHO:2016:11289.
Rb. Amsterdam 2 december 2016, ECLI:NL:GHARL:2016:8388.
Rb. Den Haag 8 december 2016, ECLI:NL:RBDHA:2016:15167.
Rb. Midden-Nederland 21 juni 2017, ECLI:NL:RBMNE:2017:3055, VR 2018/110.
Rb. Limburg 3 augustus 2017, ECLI:NL:RBLIM:2017:8581.
Rb. Noord-Nederland (vrz.) 3 augustus 2017, ECLI:NL:RBNNE:2017:2977.
Rb. Zeeland-West Brabant (Ktr.) 14 februari 2018, ECLI:NL:RBZWB:2018:941, RVR 2018/70 (*Pannakooi*).
Rb. Oost-Brabant 12 september 2018, ECLI:NL:RBOBR:2018:4414.
Rb. Noord-Nederland 10 oktober 2018, C/17/149483 / HA ZA 16-161(niet gepubliceerd).
Rb. Den Haag (vrz.) 6 november 2018, ECLI:NL:RBDHA:2018:13142.
Rb. Rotterdam 7 december 2018, ECLI:NL:RBROT:2018:10074.

Annex II – Schema's behorende bij hoofdstuk 6 en hoofdstuk 7

Figuur 1 Wijken waarop Europese productnormen betekenis krijgen voor contractuele normstelling (zie voor concrete gezichtspunten, paragraaf 8.5)

Figuur 2 Wijzen waarop productnormen betekenis krijgen voor buitencontractuele normstelling (zie voor concrete gezichtspunten, paragraaf 8.5)

Literatuurlijst

Handboeken, naslagwerken en monografieën met eigen citeerwijze

Asser, Asser Procesrecht/Asser 3 2017

W.D.H. Asser, *Mr. C. Assers Handleiding tot de beoefening van het Nederlands Burgerlijk Recht. Procesrecht. 3. Bewijs*, Deventer: Wolters Kluwer 2017.

Bamberger/Roth 2018

H.G. Bamberger & H. Rott, *Kommentar zum Bürgerlichen Gesetzbuch, Band 2, 2. Auflage*: C.H.BECK 2018.

Bauw, Onrechtmatige daad: aansprakelijkheid voor zaken (Mon. BW B47) 2015

E. Bauw, *Onrechtmatige daad: aansprakelijkheid voor zaken (Mon. BW nr. 47)*, Deventer: Kluwer 2015.

Bernstein 2013

R. Bernstein, *Pure Economic Loss*, London: Sweet & Maxwell 2013.

Boonekamp, in: GS Schadevergoeding, art. 6:98 BW

R.J.B. Boonekamp, 'Art. 98 BW Causaal verband', in: A.T. Bolt (red.), *Groene Serie Schadevergoeding*, Deventer: Wolters Kluwer 2018.

B.J. Broekema-Engelen, in: GS Verbintenissenrecht, art. 6:77 BW

B.J. Broekema-Engelen, 'Commentaar bij art. 77. Aansprakelijkheid voor gebruikte zaken', in: R.J.Q Klomp, H.N. Schelhaas (red.), *Groene Serie Verbintenissenrecht*, Deventer: Wolters Kluwer 2018.

Clerk & Lindsell (2014)

J.F. Clerk e.a., *Clerk & Lindsell on Torts*, London: Sweet & Maxwell 2014.

Foerste & v. Westphalen 2012, Prod.H.H.

U. Foerste & F. Graf von Westphalen, *Produkthaftungshandbuch. 3. Auflage*, München: Verlag C.H. Beck oHG 2012.

Giesen, Asser Procesrecht/Giesen 1 2015

I. Giesen, *Mr. C. Assers Handleiding tot de beoefening van het Nederlands Burgerlijk Recht, Procesrecht. 1. Beginselen van burgerlijk procesrecht*, Deventer Kluwer 2015.

Gruber, MünchKomm/Gruber. 8. Aufl. 2019, CISG Art. 35 Rn. 18-26

Gruber, *CISG Art. 35 [Vertragsmäßigkeit der Ware]*, München: Verlag C.H.BECK 2019.

Howells & Grubb, The Law of Product Liability (2007)

A. Grubb & G. Howells, *The Law of Product Liability*, London: Butterworths 2007.

Hager, Staudinger/Hager (2009) BGB § 823

J. Hager, *J. von Staudingers Kommentar zum Bürgerlichen Gesetzbuch mit Einführungsgesetz und Nebengesetzen. Buch 2 Recht der Schuldverhältnisse. §§ 823 E-1, 842, 825 (Unerlaubte handlungen 1 - Teilband 2)*, Berlin: Sellier-de Gruyter 2009.

Hartkamp & Sieburgh, Asser/Hartkamp & Sieburgh 6/III* 2010

A.S. Hartkamp & C.H. Sieburgh, *Mr. Asser's handleiding tot de beoefening van het Nederlands Burgerlijk recht. Verbintenissenrecht 6-III. Algemeen overeenkomstenrecht*, Deventer: Kluwer 2010.

Hartkamp & Sieburgh Asser, Hartkamp & Sieburgh 6-VI* 2011

A.S. Hartkamp & C.H. Sieburgh, *Mr. Asser's handleiding tot de beoefening van het Nederlands Burgerlijk recht. Verbintenissenrecht 6-IV*. Algemeen overeenkomstenrecht*, Deventer: Kluwer 2011.

Hartkamp & Sieburgh, Asser/Hartkamp & Sieburgh 6-III 2014

A.S. Hartkamp & C.H. Sieburgh, *Mr. Asser's handleiding tot de beoefening van het Nederlands Burgerlijk recht. Verbintenissenrecht 6-III. Algemeen overeenkomstenrecht*, Deventer: Kluwer 2014.

Hartkamp & Sieburgh, Asser/Hartkamp & Sieburgh 6-IV 2015

A.S. Hartkamp & C.H. Sieburgh, *Mr. C. Assers Handleiding tot de beoefening van het Nederlands Burgerlijk Recht. 6. Verbintenissenrecht. Deel IV. De verbintenis uit de wet*, Deventer: Wolters Kluwer 2015.

Heerma van Voss, Asser/Heerma van Voss 7-V 2015

G.J.J. Heerma van Voss, *Mr. C. Assers Handleiding tot de beoefening van het Nederlands Burgerlijk Recht. 7. Bijzondere overeenkomsten. Deel V. Arbeidsovereenkomst*, Deventer: Wolters Kluwer 2015.

Hijma, Asser/Hijma 7-I* 2013

Jac. Hijma, *Mr. C. Assers Handleiding tot de beoefening van het Nederlandse burgerlijk recht. 7. Bijzondere overeenkomsten. Deel I*. Koop en Ruil*, Deventer: Kluwer 2013.

Hijma, Asser/Hijma 7-I 2019

Jac. Hijma, *Mr. C. Assers Handleiding tot de beoefening van het Nederlands Burgerlijk Recht. 7. Bijzondere overeenkomsten. Deel I. Koop en ruil*, Deventer: Wolters Kluwer 2019.

Hijma & Olthof, Compendium Nederlands vermogensrecht 2017

Jac. Hijma & M.M. Olthof, *Compendium van het Nederlands vermogensrecht*, Deventer: Wolters Kluwer 2017.

Houben Asser/Houben 7-X* 2015

I.S.J. Houben, *Mr. C. Assers Handleiding tot de beoefening van het Nederlands Burgerlijk Recht. 7. Bijzondere overeenkomsten. Deel X. Onbenoemde overeenkomsten*, Deventer: Kluwer 2015.

Houben Asser/Houben 7-X 2019

I.S.J. Houben, *Mr. C. Assers Handleiding tot de beoefening van het Nederlands Burgerlijk Recht. 7. Bijzondere overeenkomsten. Deel X. Onbenoemde overeenkomsten*, Deventer: Wolters Kluwer 2019.

Jansen in: GS Onrechtmatige daad, art. 6:162 BW

K.J.O. Jansen, '1 Titel 3 Onrechtmatige daad Artikelsgewijs commentaar', in: C.J.J.M. Stolker (red.), *Groene Serie Onrechtmatige Daad*, Deventer: Wolters Kluwer 2019.

Klindt/ProdSG (2015)

T. Klindt, *Produktsicherheitsgesetz ProdSG. Kommentar*, München: C.H. Beck 2015.

Köhler/Bornkamm/Feddersen/Köhler 2019

H. Köhler, J. Bornkamm & J. Feddersen, *Gesetz gegen den unlautern Wettbewerb. Beckliche Kurz Kommentare. Band 13a*, München: Verlag C.H. Beck oHG 2019.

Korthals Altes & Groen, Asser Procesrecht/Korthals Altes & Groen 7 2015

E. Korthals Altes & H.A. Groen, *Mr. C. Assers Handleiding tot de beoefening van het Nederlands Burgerlijk Recht. Procesrecht. 7. Cassatie in burgerlijke zaken*: 2015.

Loos, Consumentenkoop (Mon. BW nr. B65b) 2019

M.B.M. Loos, *Consumentenkoop (Monografieën BW nr. B65b)*, Deventer: Wolters Kluwer 2019.

Miller & Goldberg 2004

J. Miller & R. Goldberg, *Product Liability*, Oxford: Oxford University Press 2004.

Oldenhuis, Onrechtmatige daad: aansprakelijkheid personen (Mon. BW nr. B46) 2014

F.T. Oldenhuis, *Onrechtmatige daad: aansprakelijkheid voor personen aansprakelijkheid voor personen (Monografieën BW nr. B46)*, Deventer: Kluwer 2014.

Oldenhuis, in: GS Onrechtmatige daad

F.T. Oldenhuis, 'Commentaar bij art. 6:173 BW', in: C.J.J.M. Stolker (red.), *Groene Serie Onrechtmatige daad*, Deventer: Wolters Kluwer 2016.

MünchKomm/Wagner, 7. Aufl. 2017, BGB § 823

F.J. Säcker e.a., *Münchener Kommentar zum Bürgerlichen Gesetzbuch. Band 6. 7. Auflage. Schuldrecht - Besonderer Teil IV. §§ 705/823*, München: Verlag Beck 2017.

Schelhaas, Redelijkheid en billijkheid (Mon. BW nr. A5) 2017

H.N. Schelhaas, *Redelijkheid en billijkheid (Monografieën BW nr. A5)*, Deventer: Wolters Kluwer 2017.

Schwenzer/Schlechtriem/Schwenzer/Schroeter, 7. Aufl. 2019, CISG

Schlechtriem, Schwenzer & Schroeter, *Kommentar zum UN Kaufrecht. Übereinkommen der Vereinten Nationen über Verträge über den internationalen Warenauf*, München: Verlag C.H. Beck 2019.

Schlössels & Zijlstra, Bestuursrecht in de sociale rechtsstaat band 1 (HSB) 2017

P. De Haan e.a., *Bestuursrecht in de sociale rechtsstaat. 1. Grondslagen, Begrippen, Normering, Organisatie, Wet- en regelgeving, Uitvoering, Handhaving*, Deventer: Wolters Kluwer 2017.

Scholten, Asser/Scholten Algemeen deel* 1974

P. Scholten, *Mr. C. Asser's handleiding tot de beoefening van het Nederlands Burgerlijk Recht. Algemeen deel.** Zwolle: W.E.J. Tjeenk Willink 1974.

Schut Asser/Schut 5-I 1981

G.H.A. Schut, *Mr. C. Asser's handleiding tot de beoefening van het Nederlands burgerlijk recht = Asser serie. 5: Bijzondere overeenkomsten*, Zwolle: Tjeenk Willink 1981.

Sieburg, Asser/Sieburgh 6-III 2018

C.H. Sieburgh, *Mr. C. Assers Handleiding tot de beoefening van het Nederlands Burgerlijk Recht. 6. Verbintenissenrecht. Deel III. Algemeen overeenkomstenrecht*. Deventer: Wolters Kluwer 2018.

Staudinger/Reinhard Singer (2012) BGB

R. Singer, *J. von Staudingers Kommentar zum Bürgerlichen Gesetzbuch, mit Einführungsgesetz und Nebengesetzen. 1. Buch: Allgemeiner Teil. §§ 90-124; §§ 130-133 (Sachen und Tiere; Geschäftsfähigkeit; Willenserklärung)*, Berlin: Sellier-de Gruyter 2012.

Snijders, Klaassen & Meijer, Nederlands burgerlijk procesrecht 2017

H.J. Snijders, C.J.M. Klaassen & G.J. Meijer, *Nederlands Burgerlijk Procesrecht*, Deventer: Wolters Kluwer 2017.

Stolker, in: GS Onrechtmatige daad

C.J.J.M. Stolker, 'Afdeling 3. Produktenaansprakelijkheid', in: C.J.J.M. Stolker (red.), *Groene Serie Onrechtmatige daad*, Deventer: Wolters Kluwer 2019.

Tjong Tjin Tai, Asser/Tjong Tjin Tai 7-IV 2018

T.F.E. Tjong Tjin Tai, *Mr. C. Assers Handleiding tot de beoefening van het Nederlands Burgerlijk Recht. 7. Bijzondere overeenkomsten. Deel IV. Opdracht, incl. de geneeskundige behandelingsovereenkomst en de reisovereenkomst*, Deventer: Kluwer 2018.

Valk, Asser/Valk 7-III 2016

W.L. Valk, *Mr. C. Assers handleiding tot de beoefening van het Nederlands Burgerlijk Recht. 7. Bijzondere overeenkomsten. Deel III, Pacht*, Deventer: Wolters Kluwer 2016.

Van den Berg & Van Gulijk, Asser/Van den Berg & Van Gulijk 7-IV 2017

M.A.M.C. Van den Berg & S. Van Gulijk, *Mr. C. Assers Handleiding tot de beoefening van het Nederlands Burgerlijk Recht. 7. Bijzondere overeenkomsten. Deel VI. Aanneming van werk*, Deventer: Wolters Kluwer 2017.

Van Nispen, in: GS Onrechtmatige daad

C.J.J.C. Van Nispen, 'afd. 3A Boek 6 BW Oneerlijke Handelspraktijken', in: C.J.J.M. Stolker (red.), *GS Onrechtmatige daad*, Deventer: Wolters Kluwer 2018.

Van Schaick, Asser Procesrecht/Van Schaick 2 2016

A.C. Van Schaick, *Mr. C. Assers Handleiding tot de beoefening van het Nederlands Burgerlijk Recht. Procesrecht. 2. Eerste aanleg*, Deventer: Wolters Kluwer 2016.

Van Schaick, Asser/Van Schaick 7-VIII 2018

A.C. Van Schaick, *Mr. C. Assers Handleiding tot de beoefening van het Nederlands Burgerlijk Recht. 7. Bijzondere overeenkomsten. Deel VIII. Bewaarneming, borgtocht, vaststellingsovereenkomst, bruikleen, altijddurende rente, spel en weddenschap*, Deventer: Wolters Kluwer 2018.

Parl. Gesch. BW Inv. 3, 5 en 6 Boek 7 titels 1, 7, 9 en 14 1991

C.J. Van Zeben, W.H.M. Reehuis & E.E. P. Slob, *Parlementaire geschiedenis van het Nieuwe Burgerlijk Wetboek : Parlementaire stukken systematisch gerangschikt en van noten voorzien. Invoering Boeken 3, 5 En 6. Boek 7: Bijzondere Overeenkomsten Titels 1, 7, 9 en 14*, Deventer: Kluwer 1991.

Parl. Gesch. BW Boek 6 1981

C.J. Van Zeben, J.W. Du Pon & (m.m.v M.M. Olthof), *Parlementaire geschiedenis van het Nieuwe Burgerlijk Wetboek. Boek 6. Algemeen gedeelte van het verbintenisrecht*, Deventer: Kluwer 1981.

Verheij, Onrechtmatige daad (Mon. Privaatrecht 4) 2015

A.J. Verheij, *Onrechtmatige daad (Mon. Privaatrecht 4)*, Deventer: Kluwer 2015.

Verheij, Onrechtmatige daad (Mon. Privaatrecht 4) 2019

A.J. Verheij, *Onrechtmatige daad (Monografieën Privaatrecht 4)*, Deventer: Wolters Kluwer 2019.

Verkade, Misleidende (B2B) reclame en vergelijkende reclame (Monografieën BW nr. B49b) 2011

D.F.W. Verkade, *Misleidende (B2B) reclame en vergelijkende reclame (Monografieën BW nr. B49b)*, Deventer: Kluwer 2011.

Verkade, Oneerlijke handelspraktijken jegens consumenten (Monografieën BW nr. B49a) 2016

D.F.W. Verkade, *Oneerlijke handelspraktijken jegens consumenten (Monografieën BW nr. B49a)*, Deventer: Wolters Kluwer 2016.

Vranken, Asser/Vranken** 1995

J.B.M. Vranken, *Mr. Asser's handleiding tot de beoefening van het Nederlands burgerlijk recht. Algemeen deel***, Deventer: Kluwer 1995.

Vranken, Asser/Vranken*** 2005

J.B.M. Vranken, *Mr. C. Asser's Handleiding tot de beoefening van het Nederlands Burgerlijk Recht. Algemeen deel.****, Deventer: Kluwer 2005.

Vranken, Asser/Vranken **** 2014

J.B.M. Vranken, *Mr. C. Asser's Handleiding tot de beoefening van het Nederlands Burgerlijk Recht. Algemeen Deel****. Een synthese*, Deventer: Kluwer 2014.

Vriend, in: GS Verbintenisrecht 2018

M. Vriend, *Commentaar bij art. 6:248 BW*, in: R.J.Q. Klomp, H.N. Schelhaas, *Groene Serie Verbintenisrecht*, Deventer: Wolters Kluwer 2018.

Wansink, Van Tiggele-van der Velde & Salomons, Asser/Wansink, Van Tiggele-van der Velde & Salomons 7-XI 2019

J.H. Wansink, N. Van Tiggele-van der Velde & F.R. Salomons, *Mr. C. Asser's Handleiding tot de beoefening van het Nederlands Burgerlijk Recht. 7. Bijzondere overeenkomsten. Deel IX. Verzekering*, Deventer: Kluwer 2019.

Götting/Hetmank UWG

Götting & Hetmank, *UWG § 3a Rechtsbruch*, München: Verlag C.H. Beck München 2016.

Boeken en tijdschriftartikelen

Abbott & Snidal 2001

K.W. Abbott & D. Snidal, 'International Standards and International Governance', *Journal of European Public Policy* 2001, 8.

Abbott & Snidal 2009

K.W. Abbott & D. Snidal, 'The Governance Triangle: Regulatory Standards Institutions and the Shadow of the State', in: W. Mattli & N. Woods, *The Politics of Global Regulation*, Princeton: Princeton University Press, p. 44-88 2009.

Abbott & Snidal 2010

K.W. Abbott & D. Snidal, 'International Regulation without International Government: Improving IO Performance through Orchestration', *Review of International Organizations* 5(3), p. 315-344.

Acratopulo 2012

J. Acratopulo, 'Product Liability Claims in Contract: Europe', in: A. McDougall & P. Popat, *International Product Law Manual*, Alphen aan den Rijn: Wolters Kluwer 2012.

Akkermans 2002

A.J. Akkermans, *De omkeringsregel bij het bewijs van causaal verband* (oratie Amsterdam, UvA), Den Haag: Boom Juridische Uitgevers 2002.

Akkermans 2011

A.J. Akkermans, 'Beter recht door herziening van ons beeld van de herkomst van rechtsnormen', *NTBR* 2011/72.

Akkermans & Van Dijk 2012

A.J. Akkermans & Chr.H. Van Dijk, 'Proportionele aansprakelijkheid, omkeringsregel, bewijslastverlichting en eigen schuld: een inventarisatie van de stand van zaken', *AV&S* 2012/17.

Alemanno e.a. 2013

A. Alemanno e.a., *Better Business Regulation in a Risk Society*, New York Heidelberg Dordrecht London: Springer 2013.

Ancery 2012

A.G.F. Ancery, *Ambtshalve toepassing van EU-recht* (diss. Groningen), Deventer: Kluwer 2012.

Ancery 2018

A.G.F. Ancery, 'Ambtshalve toepassing van EU-recht: ook financieel toezichtrecht?', *MvV* 2018, nr. 3, p. 94-99.

Ancery & Krans 2016

A.G.F. Ancery & H.B. Krans, 'Ambtshalve toepassing van consumenten-recht: grensbepaling en praktische kwesties', *AA* 2016, afl. 11, p. 825-830.

Ancery & Pavillon 2014

A.G.F. Ancery & C.M.D.S. Pavillon, 'Processuele aspecten van reflexwerking van consumentenrecht', *WPNR* 2014/7026.

Armbrüster 2018

Ch. Armbrüster, 'Verbotsnichtigkeit von Kaufverträgen über abgasmanipulierte Fahrzeuge', *NJW* 2018, 3481.

Armstrong 2002

K. Armstrong, 'Mutual Recognition', in: C. Barnard & J. Scott, *The Law of the Single European Market*, Oxford and Portland, Oregon: Hart Publishing 2002.

Arts e.a. 2019

C.J.M. Arts e.a., *De grenzen voorbij. De actualiteit van territorialiteit en jurisdictie. Preadviezen NJV 2019.*, Deventer: Wolters Kluwer 2019.

Austin & Milner 2001

M. Austin & H. Milner, 'Strategies of European standardization', *Journal of European public policy* 2001, vol. 8, issue 3.

Bakker 2012

P.S. Bakker, *Redelijkheid en billijkheid als gedragsnorm* (diss. Nijmegen), Deventer: Kluwer 2012.

Baldwin & Cave 1999

R. Baldwin & M. Cave, *Understanding Regulation: Theory, Strategy and Practice*, Oxford: Oxford University Press 1999.

Baneke & Bremer 2018

M. Baneke & L.L. Bremer, '257. Inkoopmacht platforms: wel macht, geen inkoop?', *Tijdschrift Mededingingsrecht in de praktijk* 2018, nr. 5-6, p. 52-58.

Barbier de la Serre & Sibony 2008

E. Barbier de la Serre & A-L. Sibony, 'Expert Evidence before the EC Courts', *CML Rev.* 45: 941–985, 2008.

Barendrecht 1992

J.M. Barendrecht, *Recht als model van rechtvaardigheid: beschouwingen over vage en scherpe normen, over binding aan het recht en over rechtsvorming* (diss. KUB), Deventer: Kluwer 1992.

Barendrecht 1998

J.M. Barendrecht, 'Pure Economic Loss in the Netherlands', in: E.H. Hondius & (red.), *Netherlands Reports to the Fifteenth International Congress of Comparative Law*, Antwerpen/Groningen: Intersentia 1998.

Barendrecht & Duyvensz 2000a

J.M. Barendrecht & J.H. Duyvensz, 'Productenaansprakelijkheid tegenover niet-consumenten (I)', *WPNR* 2000/6390, p. 117-123.

Barendrecht & Duyvensz 2000b

J.M. Barendrecht & J.H. Duyvensz, 'Productenaansprakelijkheid tegenover niet-consumenten (II, slot)', *WPNR* 2000/6391, p. 135-142.

Barents & Brinkhorst 2012

R. Barents & L.J. Brinkhorst, *Grondlijnen van Europees recht*, Deventer: Kluwer 2012.

Barkhuysen 2017

T. Barkhuysen, 'Een wettelijke regeling voor publicatie van rechterlijke uitspraken op rechtspraak.nl', *NJB* 2017/1278.

Barnard 2013

C. Barnard, *The Substantive Law of the EU. The Four Freedoms*, Oxford: Oxford University Press 2013.

Beale e.a. 2015a

H. Beale e.a., *Chitty on Contracts - Vol. I*, London: Sweet & Maxwell 2015a.

Beale e.a. 2015b

H. Beale e.a., *Chitty on Contracts. Vol. II*, London: Sweet & Maxwell 2015b.

Beatson, Burrows & Cartwright 2016

J. Beatson, A. Burrows & J. Cartwright, *Anson's Law of Contract*, Oxford: Oxford University Press 2016.

Beck 2012

G. Beck, *Legal Reasoning of the Court of Justice of the EU*, Oxford and Portland Oregon: Hart Publishing 2012.

Beckers 2015

A. Beckers, *Enforcing Corporate Social Responsibility Codes. On Global Self-Regulation and National Private law*, Oxford and Portland, Oregon: Hart Publishing 2015.

Bengoetxea 1993

J. Bengoetxea, *The Legal Reasoning of the European Court of Justice*, Oxford: Clarendon 1993.

Bentvelzen 2016

F.C. Bentvelzen, 'Zelfregulering curia novit? Over omgang met private regelgeving in Nederlandse civiele overheids-rechtspraak', *RMThemis* 2016-5.

Bergkamp 2016

L. Bergkamp, 'Private Party Standing and EU Risk Regulation. Expanded Standing Rights in the Public Interest.', *EJRR* 2016, p. 557-568.

Betlem 2002

G. Betlem, 'The Doctrine of Consistent Interpretation - Managing Legal Uncertainty', *Oxford Journal of Legal Studies* 2002, Vol. 22, No. 3.

Betlem 2005

G. Betlem, 'Torts, a European Ius Commune and the Private Enforcement of Community Law', *The Cambridge Law Journal* 64.

Beumers & Van Boom 2016

M.Th. Beumers & W.H. Van Boom, 'De maatmens-benadeelde in het aansprakelijkheidsrecht', in: M.Th. Beumers, W.H. Van Boom & M.A. Loth, *Aansprakelijkheidsrecht en maatmens. Preadviezen van de Vereniging voor Aansprakelijkheids- en Schadevergoedingsrecht (VASR)*, Deventer: Kluwer 2016.

Biondi 2003

A. Biondi, 'Case C-253/00, Antonio Muñoz y Cia, Superior Fruiticola SA v. Frumar Ltd, Redbridge ProduceMarketing Ltd, Judgment of the Full Court of 17 September 2002, [ECR] 2002 I-7289', *CML Rev.* 2003/40.

Black 1996

J. Black, 'Constitutionalising Self-Regulation', *the Modern Law Review* 1996.

Black 2010

J. Black, 'The Role of Risk in Regulatory Processes', in: R. Baldwin, M. Cave & M. Lodge, *Oxford Handbook of Regulation*, 2010.

Black 2001

J. Black, 'Decentralizing Regulation: Understanding the Role of Regulation and Self-Regulation in a 'Post-Regulatory' World', *Current Legal Problems* 2001, 54 (1).

Bleeker 2017

Bleeker, 'De knellende criteria van het rechterlijk bevel en verbod', in: F. Van de Pole.a., *Vijftig weeffouten in het BW*, p. 196, Nijmegen: Ars Aequi 2017.

Bloembergen 1965

A.R. Bloembergen, *Schadevergoeding bij onrechtmatige daad* (diss. Utrecht), Deventer: Kluwer 1965.

Bolt & Spier 1996

A.T. Bolt & J. Spier, 'De uitdijende reikwijdte van de aansprakelijkheid uit onrechtmatige daad', in: A.T. Bolt, J. Spier & O.A. Haazen, *Handelingen der Nederlandsche Juristen-Vereniging*, jrg. 126, 1996-1, Zwolle: W.E.J. Tjeenk Willink 1996.

Borghetti 2004

J-S. Borghetti, *La responsabilité du fait des produit. Étude de droit comparé*, Paris: 2004.

Brack & De Ruyter 1993

A. Brack & K. De Ruyter, 'European legal developments in product safety and liability: The role of customer complaint management as a defensive marketing tool', *Intern. J. of Research in Marketing* 10 (1993) 153-164.

Brüggemeier 2006

G. Brüggemeier, *Haftungsrecht. Struktur, Prinzipien, Schutzbereich. Ein Beitrag zur Europaïsierung des Privatrechts*, Berlin: Springer 2006.

Brüggemeier e.a. 1991/2010

G. Brüggemeier e.a., 'Examples of Product Safety Legislation', *HanseLR* 2010, Vol. 6, No. 2 (Translation of Chapter II, in: Ch. Joerges (ed.), European Product Safety, Internal Market Policy and the New Approach to Technical Harmonisation and Standards - Vol. 2 and 3, EUI Working Paper Law No. 9/11 and 91/12 from 1991)

Brunner 1973

C.J.H. Brunner, *Aansprakelijkheid naar draagkracht* (oratie Groningen), Deventer: 1973.

Brunsson & Jacobsson 2001

N. Brunsson & B. Jacobsson, *A World of Standards*, Oxford: Oxford University Press 2001.

Bühler & Tobler 2011

Th. Bühler & Ch. Tobler, *Produktsicherheit in der EU und in der Schweiz*, Zürich, Basel, Genf: Schulthess Juristischen Medien AG 2011.

Burrows 1999

P. Burrows, 'Combining regulation and legal liability for the control of external costs', *International Review of Law and Economics* 1999, vol. 19, issue 2, 227-244.

Busch 2012

D. Busch, 'Why MiFID matters to private law - the example of MiFID's impact on an assets manager's civil liability', *Capital Markets Law Journal* 2012, Vol. 7, No. 4, p. 386-413.

Busch 2017

D. Busch, 'De invloed van het Europees financieel toezichtrecht op het Nederlands privaatrecht', *WPNR* 2017/7175.

Cafaggi 2006a

F. Cafaggi, 'Rethinking Private Regulation in the European Regulatory Space', in: F. Cafaggi, *Reframing Self-Regulation in European Private Law*, Alphen aan den Rijn: Kluwer International 2006.

Cafaggi 2009a

F. Cafaggi, *EUI Working Papers RSCAS 2009/31, Private Regulation in European Private law*, Florence: ROBERT SCHUMAN CENTRE FOR ADVANCED STUDIES 2009.

Cafaggi 2013

F. Cafaggi, 'The Regulatory Functions of Transnational Commercial Contracts. New architectures.', *Fordham International Law Journal* 36, 1557-68.

Cafaggi 2006b

F. Cafaggi, 'A Coordinated Approach to Regulation and Civil Liability in European Law: Rethinking Institutional Complementarities', in: F. Cafaggi, *The Institutional Framework of European Private Law*, Oxford: Oxford University Press 2006.

Cafaggi 2009b

F. Cafaggi, 'Product safety, private standard-setting and information networks', in: F. Cafaggi & H. Muir Watt, *The Regulatory Function of European Private Law*, Cheltenham: Edward Elgar 2009.

Cafaggi 2011a

F. Cafaggi, 'New Foundations of Transnational Private Regulation', *Journal of Law and Society* 2011.

Cafaggi 2011b

F. Cafaggi, 'Private Regulation in European Private Law', in: A.S. Hartkamp, *Towards a European Civil Code*, Alphen aan de Rijn: Kluwer 2011, p. 91-126.

Cafaggi 2012

F. Cafaggi, *Enforcing transnational private regulation: models and patterns*, Cheltenham: Edward Elgar 2012.

Cafaggi & Janczuk 2010

F. Cafaggi & A. Janczuk, 'Private Regulation and Legal Integration: The European Example', *Business and Politics* (2010) 12.

Cafaggi & Iamiceli 2014

F. Cafaggi & P. Iamiceli, 'Supply chains, contractual governance and certification regimes', *Eur J Law Econ* (2014) 37.

Cafaggi & Iamiceli 2017

F. Cafaggi & P. Iamiceli, 'The Principles of Effectiveness, Proportionality and Dissuasiveness in the Enforcement of EU Consumer Law: The Impact of a Triad on the Choice of Civil Remedies and Administrative Sanctions*', *E.R.P.L.* 2017/3, p. 575-618.

Cafaggi & Muir Watt 2009

F. Cafaggi & H. Muir Watt, *The Regulatory Function of European Private Law*, Cheltenham: Edward Elgar 2009.

Calabresis 1970

G. Calabresis, *The Costs of Accidents*, New Haven: Yale University Press 1970.

Cane 2002

P. Cane, 'Tort Law as Regulation', *Comm. L. World* 2002, afl. 31, p. 305-331.

Caria 2014

V.Y.E. Caria, 'De (bijzondere) zorgplicht van banken jegens ondernemers bij renteswaptransacties', *O&F* 2014, Afl. 2.

Castermans 2008

A.G. Castermans, *De burger in het burgerlijk recht, of De eigenschappen van perensap*, Den Haag: Boom 2008.

Castermans 2016

A.G. Castermans, 'Het klimaatgevaar en het gouden kelderluik', *AA* 2016, afl. 1, p. 34-40.

Castermans & Den Hollander 2012

A.G. Castermans & P.W. Den Hollander, 'Dwaling tussen privaat- en publiekrecht', *WPNR* 2012/6940.

Cavaliere 2004

A. Cavaliere, 'Product Liability in the European Union: Compensation and Deterrence Issues ', *European Journal of Law and Economics* 18 (2004), p. 299 e.v.

Chalmers, Davis & Monti 2014

D. Chalmers, G. Davis & G. Monti, *European Union Law. Text and Materials*, Cambridge: Cambridge University Press 2014.

Chao-Duivis 2012

M.A.B. Chao-Duivis, *UAV 2012 toegelicht*: Instituut voor Bouwrecht 2012.

Cherednychenko 2007

O.O. Cherednychenko, *Fundamental Rights, Contract Law and the Protection of the Weaker Party* (diss. Utrecht), Utrecht: G.J. Wiarda Institute 2007.

Cherednychenko 2012

O.O. Cherednychenko, 'Het private in het publiek recht: over de opmars van het financiële ‘toezichtprivaatrecht’ en zijn betekenis voor het verbintenissenrecht', *RM Themis* 2012-5.

Cherednychenko 2014a

O.O. Cherednychenko, 'Public Regulation, Contract Law, and the Protection of the Weaker Party: Some Lessons from the Field of Financial Services', *E.R.P.L.* 5-2014.

Cherednychenko 2014b

O.O. Cherednychenko, 'Public Supervision over Private Relationships: Towards European Supervision Private Law?', *E.R.P.L.* 1-2014, p. 37-68.

Colombo & Eliantonio 2017

C. Colombo & M. Eliantonio, 'Harmonised technical standards as part of EU law: Juridification with a number of unresolved legitimacy concerns?', *Maastricht Journal of European and Comparative Law* 2017/24 (2), p. 323-340.

Contreras 2017

J.L. Contreras, *The Cambridge Handbook of Technical Standardization Law. Competition, Antitrust, and Patents*, Cambridge: Cambridge University Press 2017.

Cox 2007

L.A. Cox, 'Letter to the Editor. Regulatory False Positives: True, False, or Uncertain?', *Risk Analysis* Vol. 27, No. 5 2007 p. 1083-1086.

Craig 2012

P. Craig, *EU Administrative Law*, Oxford: Oxford University Press 2012.

Craig & De Búrca 2015

P. Craig & G. De Búrca, *EU law: Text, Cases and Materials*, Oxford: Oxford University Press 2015.

Daelemans 1997

C. Daelemans, 'The Legitimacy and Quality of European Standards: The Legitimation of Delegation of Powers and Standard-Setting Procedures', in: Ch. Joerges, K-H. Ladeur & E. Vos, *Integrating Scientific Expertise into Regulatory Decision-Making*, Baden-Baden: Nomos Verlagsgesellschaft 1997.

De Graaf 2012

T.J. de Graaf, 'Garanties versus nonconformiteit en exoneraties', *Tijdschrift Overeenkomst in de Rechtspraktijk* 2012, p. 33-39.

De Graaff 2016

R. de Graaff, 'De betekenis van de redelijkheid en billijkheid voor de bescherming van grondrechten,' *RM Themis* 2016, 177(4): 202-213.

De Graaff 2019

R. de Graaff, 'Zestig jaar Quint/Te Poel: ruimte voor rechterlijke rechtsvorming in het verbintenissenrecht', *NTBR* 2019/2.

De Graaff & Verheij 2017

R. de Graaff & D. Verheij, 'Europese verordeningen en Nederlands vermogensrecht', *AA* 2017, p. 988-994.

De Haan e.a. 2019

P. de Haan e.a., *Onderwijseditie Bestuursrecht in De Sociale Rechtsstaat / De Haan, Drupsteen, Fernhout. 2 Rechtsbescherming. Overheidsaansprakelijkheid*, Deventer: Wolters Kluwer 2019.

De Hoon & Van Doorn 2013

M.W. de Hoon & C.J.M. van Doorn, 'Inkoopmacht in de supermarktbranche: het civielrechtelijke perspectief', *NTBR* 2013/25.

De Jong 2014

E.R. de Jong, 'Van voorzorgbeleid naar voorzorgplicht', in: I. Giesen, J. Emaus & L. Enneking (red), *Verantwoordelijkheid, aansprakelijkheid en privatisering van publieke taken*, Den Haag: BJu, pp. 225 - 257. 2014.

De Jong 2016

E.R. de Jong, *Voorzorgverplichtingen. Over aansprakelijkheidsrechtelijke normstelling voor onzekere risico's* (diss.), Utrecht: Boomjuridisch 2016.

De Jong 2018

E.R. de Jong, 'Tort Law and Judicial Risk Regulation', *EJRR* 2018.

De Mol 2014

M. de Mol, *De directe werking van de grondrechten van de Europese Unie* (diss. Maastricht), Oisterwijk: Wolf Legal Publishers 2014.

De Moor-van Vugt & Van Ommeren 1999

A.J.C. de Moor-van Vugt & F.J. Van Ommeren, 'Certificering als reguleringsysteem?', *SEW* 1999/3.

De Sadeleer 2006

N. De Sadeleer, 'The Precautionary Principle in EC Health and Environmental Law', *European Law Journal* 2006, Vol. 12, No. 2.

De Witte 2011

B. De Witte, 'Direct Effect, Primacy and the Nature of the Legal Order', in: P. Craig & G. De Búrca, *The Evolution of EU law*, Oxford: Oxford University Press 2011.

Den Hollander 2016

P.W. den Hollander, *De relativiteit van wettelijke normen* (diss. Leiden), Leiden: BJu 2016.

Den Hollander 2018

P.W. den Hollander, 'Ambtshalve toetsing en het 'aureool' van de openbare orde bij overeenkomsten in strijd met een wettelijke norm', *MvV* 2018, nr. 10, p. 311-316.

Di Bella 2014

L. Di Bella, *De toepassing van de vereisten van causaliteit, relativiteit en toerekening bij de onrechtmatige overheidsdaad* (diss. Leiden), Deventer: Kluwer 2014.

Dommering-van Rongen 1991

L. Dommering-van Rongen, *Produktenaansprakelijkheid* (diss. Utrecht), Deventer: Kluwer 1991.

Dommering-van Rongen 2000

L. Dommering-van Rongen, *Productaansprakelijkheid. Een rechtsvergelijkend overzicht*, Deventer: Kluwer 2000.

Dougan 2011

M. Dougan, 'The Vicissitudes of Life at the Coalface: Remedies and Procedures for Enforcing EU Law before the National Courts', in: P. Craig & G. De Búrca, *The Evolution of EU Law*, Oxford: Oxford University Press 2011.

Dougan 2017

M. Dougan, 'Addressing Issues of Protective Scope within the Francovich Right to Reparation', *European Constitutional Law Review* 13: 124-165, 2017.

Dougan 2013

M. Dougan, 'The Impact of the General Principles of Union Law upon Private Relationships', in: D. Leczykiewicz & S. Weatherill, *The Involvement of EU Law in Private Law Relationships*, Oxford & Portland, Oregon: Hart Publishing 2013.

Drake 2006

S. Drake, 'Scope of Courage and the principle of "individual liability" for damages: further development of the principle of effective judicial protection by the Court of Justice', *ELRev* 2006, p. 841-864.

Drion 2016a

C.E. Drion, 'De historie van Haviltex', *NJB* 2016, afl. 28, p. 1961.

Drion 2016b

C.E. Drion, 'Product recall', *NJB* 2016/1823.

Du Perron 1999

E. Du Perron, *De overeenkomst en derden: : een analyse van de relativiteit van de contractswerking* (diss. Uva), Deventer: Kluwer 1999.

Duintjer Tebbens 1979

H. Duintjer Tebbens, *International Product Liability - A Study of Comparative Law and International Legal Aspects of Product Liability* (diss.), Alphen a/d Rijn: 1979.

Duyvensz 2010

J.H. Duyvensz, 'Vergoedbaarheid van transactie schade op grond van onrechtmatige daad', *WPNR* 2010/6855.

Ebers, Janssen & Meyer 2009

M. Ebers, A. Janssen & O. Meyer, 'Comparitive Report', in: M. Eberse.a., *European Perspectives on Producers' Liability. Direct Producers' Liability for Non-conformity and the Sellers' Right of Redress*, Munich: Sellier. European law publishers GmbH 2009.

Egan 2001

M. Egan, *Constructing a European Market: Standards, Regulation and Governance*, Oxford: Oxford University Press 2001.

Egan & Zito 1997

M. Egan & A. Zito, 'Regulation in Europe and the Globalization of the Economy', in: Ch. Joerges, K-H. Ladeur & E. Vos, *Integrating Scientific Expertise into Regulatory Decision-Making*, Baden-Baden: Nomos Verlagsgesellschaft 1997.

Eijlander & Voermans 2000

P. Eijlander & W. Voermans, *Wetgevingsleer*, Den Haag: Boom Juridische Uitgevers 2000.

Eijlander, Evers & Van Gestel 2003

Ph. Eijlander, G.J.M. Evers & R.A.J. van Gestel, 'Certificatie binnen kaders: Naar een verantwoorde en consistente toepassing van certificatie en accreditatie in het overheidsbeleid', *Beleidswetenschap* 17(4).

Eijlander & Voermans 1999

Ph. Eijlander & W. Voermans, *Wetgevingsleer*, Deventer: W.E.J. Tjeenk Willink 1999.

Eilmansberger 2004

T. Eilmansberger, 'The Relationship between Rights and Remedies in EC law: in search of the missing Link', *CML Rev.* 2004, 41.

Elferink 1998

M.H. Elferink, *Verwijzing in wetgeving. Over de publiekrechtelijke en auteursrechtelijke status van normalisatieregels*, Leiden: E.M. Meijers Instituut 1998.

Eliantonio 2017

M. Eliantonio, 'Judicial Control of the EU Harmonized Standards: Entering a Black Hole?', *Legal Issues of Economic Integration* 44, no. 4 (2017): 395–408.

Engelen 1986

B.J. Engelen, 'De rol van de wettelijke gedragsnorm bij het onrechtmatigheidsoordeel op grond van artikel 1401 BW', *RMT hemis* 1986, p. 208-224 (afl. 3).

Engelhard & Giesen 2009

E.F.D Engelhard & I. Giesen, *Handhaving van en door het privaatrecht*, Den Haag: BJu 2009.

Engelhard 2017

E.F.D. Engelhard, 'Wetgever, pas op! De (vrijwel) autonome auto komt eraan', *AA* 2017/3, p. 230-236.

Fagotto 2015

E. Fagotto, *Industry Food Safety Standards: Public and Private Interest in Food Safety* (diss. EUR), Rotterdam: Erasmus Universiteit Rotterdam 2015.

Fairgrieve 2005

D. Fairgrieve, *Product Liability in Comparative Perspective*, Cambridge: Cambridge University Press 2005.

Fairgrieve & Howells 2006

D. Fairgrieve & G. Howells, 'General Product Safety - a Revolution Through Reform?', *MLR* (2006) 69 (1).

Fairgrieve e.a. 2016

D. Fairgrieve e.a., 'Product Liability Directive', in: P. Machnikowski & e.a., *European Product Liability. An Analysis of the State of the Art in the Era of New Technologies*, Cambridge - Antwerp - Portland: Intersentia 2016.

Fairgrieve, Howells & Pilgerstorfer 2013

D. Fairgrieve, G. Howells & M. Pilgerstorfer, 'The Product Liability Directive: Time to get Soft?', *JETL* 2013; 4(1).

Fairgrieve & Pilgerstorfer 2017

D. Fairgrieve & M. Pilgerstorfer, 'European Product Liability after Boston Scientific: An Assessment of the Court's Judgment on Defect, Damage and Causation', *E.B.L.R.* 2017, Vol. 28, Issue 6, p. 879-910.

Falke 1997

J. Falke, 'Achievements and Unresolved Problems of European Standardisation', in: Ch. Joerges, K-H. Ladeur & E. Vos, *Integration of Scientific Evidence in Regulatory Decision-Making*, Baden-Baden: Nomos Verlagsgesellschaft 1997.

Falke 2000

J. Falke, *Rechtliche Aspekte der Normung in den EG-Mitgliedstaaten und der EFTA. Band 3 Deutschland*, Luxemburg: Amt für amtliche Veröffentlichungen der Europäischen Gemeinschaften 2000.

Falke & Joerges 1991/2010a

J. Falke & Ch. Joerges, 'The New Approach to Technical Harmonisation and Standards, its Preparation through the ECJ Case Law on Articles 30, 36 EEC and the Low-Voltage Directive, and the Clarification of its Operating Environment by the Single European Act', *HanseLR* Vol. 6, No. 2 (Translation of Chapter IV, in Ch. Joerges (ed.), European Product Safety, Internal Market Policy and the New Approach to Technical Harmonisation and Standards - Vol. 4 EUI Working Paper Law No. 91/13 of 1991)

Falke & Joerges 1991/2010b

J. Falke & Ch. Joerges, 'The "traditional" law approximation policy approaches to removing technical barriers to trade and efforts at a "horizontal" European product safety policy', *HanseLR* Vol. 6, No. 2 (Translation of Chapter IV, in Ch. Joerges (ed.), European Product Safety, Internal Market Policy and the New Approach to Technical Harmonisation and Standards - Vol. 4 EUI Working Paper Law No. 91/13 of 1991).

Faure 2000

M Faure, 'Product Liability and Product Safety in Europe: Harmonisation or Differentiation?', *KYKLOS* 2000, Vol. 53.

Faure 2014

M Faure, 'The complementary roles of liability, regulation and insurance in safety management: theory and practice', *Journal of Risk Research* 2014, Vol. 17, No. 6.

Faure & Visser 2015

M. Faure & L.T. Visser, 'Een rechtseconomische visie op de collectieve actie', in: M. Faure & L.T. Visser, *Collectieve acties. Preadviezen VBR 2015*, Paris: Zutphen 2015.

Faure 2004

M. G. Faure, 'Productaansprakelijkheid in Europa: kritische rechtseconomische reflecties', AV&S 2004/2.

Faure & Hartlief 2002

M. Faure & T. Hartlief, *Nieuwe risico's en vragen van aansprakelijkheid en verzekering*, Deventer: Kluwer 2002.

Faure, Visscher & Weber 2016

M. Faure, L.T. Visscher & F. Weber, 'Liability for unknown risks - A Law and Economics Perspective', *JETL* 2016; 7(2); 198-228.

Faure & Vos 2003

M. Faure & E. Vos, *Juridische afbakening van het voorzorgsbeginsel: mogelijkheden en grenzen*, Den Haag: Gezondheidsraad 2003.

Foss Hansen, Krayer von Krauss & Thickner 2007

S. Foss Hansen, M.P. Krayer von Krauss & J.A. Thickner, 'Response to "Regulatory False Positives: True, False or Uncertain?"', *Risk Analysis* Vol. 27. No. 5 2007.

Foss Hansen & Thickner 2013

S. Foss Hansen & J.A. Thickner, 'The precautionary principle and false alarms - lessons learned', in: EEA Report No 1/2013, *Late lessons from early warnings: science, precaution, innovation (2nd report)*, p. 17-46, 2013.

Franken 2010

A.Ch.H Franken, 'Het voorzorgsbeginsel in het aansprakelijkheidsrecht - een verkenning', AV&S 2010/25.

Galland 2013

J-P. Galland, 'The difficulties of Regulating Markets and Risks in Europe through Notified Bodies', *EJRR* 2013, nr. 3, p. 365-373.

Gambelli 1997

F. Gambelli, 'Technical Standardisation in France', in: Ch. Joerges, K-H. Ladeur & E. Vos, *Integrating Scientific Expertise into Regulatory Decision-Making*, Baden-Baden: Nomos Verlagsgesellschaft 1997.

Garcia-Martinez, Verbruggen & Fearne 2013

M. Garcia-Martinez, P.W.J. Verbruggen & A. Fearne, 'Risk-based approaches to food safety regulation: what role for co-regulation?', *Journal of Risk Research* 2013, Vol. 16 nr. 9.

Geddes 1992

A. Geddes, *Product and service liability in the EEC*, London: Sweet & Maxwell 1992.

Geradin 2017

D. Geradin, 'European Union Competition Law, Intellectual Property Law and Standardization', in: J.L. Contreras, *The Cambridge Handbook of Technical Standardization Law*, Cambridge: Cambridge University Press 2017.

Giesen 2001

- I. Giesen, *Bewijs en aansprakelijkheid: een rechtsvergelijkend onderzoek naar de bewijslast, de bewijsvoeringslast, het bewijsrisico en de bewijsrisico-omkering in het aansprakelijkheidsrecht* (diss. Tilburg), Den Haag: BJu 2001.

Giesen 2004

- I. Giesen, 'A.J. Akkermans, De 'omkeringsregel' bij het bewijs van causaal verband (oratiebespreking)', *RM Themis* 2004-2.

Giesen 2005

- I. Giesen, *Toezicht en aansprakelijkheid. Een rechtsvergelijkend onderzoek naar de rechtvaardiging voor de aansprakelijkheid uit onrechtmatige daad van toezichthouders ten opzichte van derden*, Deventer: Kluwer 2005.

Giesen 2007

- I. Giesen, *Alternatieve regelgeving en privaatrecht (Monografieën Privaatrecht nr. 8)*, Deventer: Kluwer 2007.

Giesen 2008

- I. Giesen, 'De omgang met en handhaving van 'meervoudigheid van maatschappelijke normstelsels': een analyse van recente rechtspraak', *WPNR* 2008/6772, p. 785-792.

Giesen 2009

- I. Giesen, 'Handhaving in, via, door en met het privaatrecht: waar staan we nu?', in: E.F.D. Engelhard & e.a., *Handhaving van en door het privaatrecht. Veertien bijdragen over handhaving van het privaatrecht en privaatrechtelijke handhaving*, Den Haag: BJu 2009.

Giesen 2010

- I. Giesen, 'The development of products liability in the Netherlands', in: S Whittaker & (ed.), *The Development of Product liability*, Cambridge: Cambridge University Press 2010.

Giesen 2014

- I. Giesen, 'Over 'oude' gedachten die niet zomaar voorbij gaan: voortschrijdend inzicht inzake Bewijs en aansprakelijkheid?', *VR* 2014/13.

Giesen 2018

- I. Giesen, '(Zelf)regulering van en in het privaatrecht: op zoek naar een "ReL"?' , *NTBR* 2018/5.

Giesen e.a. 2009

- I. Giesen e.a., *Aansprakelijkheid in internationaal verband. Een rechtsvergelijkend onderzoek naar de aansprakelijkheid van de Nederlandse financiële toezichthouders bezien vanuit de internationale dimensie*. : Rapport Ministerie van Financiën 2009.

Giesen & Maes 2014

I. Giesen & K.L. Maes, 'Omgaan met bewijsnood bij de vaststelling van het causaal verband in geval van verzuimde informatieplichten', *NTBR* 2014/27.

Glinski 2008

C. Glinski, 'Bridging the Gap: The Legal Potential of Private Regulation', in: O. Dilling, M. Herberg & G. Winter, *Responsible business : self-governance and law in transnational economic transactions*, Oxford and Portland Oregon: Hart Publishing 2008.

Goldberg 2013

R. Goldberg, *Medicinal Product Liability and Regulation*, Oxford and Portland, Oregon: Hart Publishing 2013.

Hage 2017

R. Hage, *Handhaving van pravaatrecht door toezichthouders* (diss. Leiden), Deventer: Wolters Kluwer 2017.

Hartkamp 2010

A.S. Hartkamp, *Ambtshalve aanvulling van rechtsgronden naar Europees recht en naar Nederlands recht*, (inaugurele rede Nijmegen), Deventer: Kluwer 2010.

Hartlief 2001

T. Hartlief, 'Aansprakelijkheid van de verkoper ter zake van non-conformiteit. Noot bij HR 27 april 2001, *RvdW* 2001, 96', *AA* 2001/12.

Hartlief 2004

T. Hartlief, 'Autonomie en solidariteit. Beweging in het verbintenisrecht', *WPNR* 2004, afl. 6564 (themanummer *Privaatrecht tussen autonomie en solidariteit*), p. 106-118.

Hartlief 2007a

T. Hartlief, 'Alternatieve regelgeving in pravaatrechtelijke verhoudingen. Opmerkingen bij het preadvies van prof. mr. I. Giesen', *NJB* 2007/1109.

Hartlief 2015

T. Hartlief, 'Schadevergoedingsrecht', in: J. Spiere.a., *Verbintenissen uit de wet en schadevergoeding*, *SBR* 5, Deventer: Wolters Kluwer 2015.

Hartlief 2017

T. Hartlief, 'Leefbaar Nederland', *NJB* 2017/1753, afl. 32.

Hartlief 2007b

T. Hartlief, 'Gij zult handhaven!', *NJB* 2007, 915.

Hartmannsberger & Herzig 2016

R. Hartmannsberger & A. Herzig, 'Wettbewerbsrechtliche Folgen von Verstößen gegen formale Produktanforderungen', *GRUR-RR* 2016, 433.

Havinga 2006

T. Havinga, 'Private Regulation of Food Safety by Supermarkets', *Law & Policy* 28(4), p. 515-533.

Heeres 2015

H.L. Heeres, 'Warenwet', in: E.H. Honduis & G.J. Rijken, *Handboek Consumentenrecht*, Zutphen: Paris 2015.

Henderson & Twerski 1998

J.A. Henderson & A.D. Twerski, 'What Europe, Japan and Other Countries Can Learn from the New American Restatement of Products Liability', *Texas International Law Journal* 1998, Vol. 34:1, p. 1-20.

Hermes 2009

J. Hermes, *Wechselwirkung zwischen Produktsicherheitsrecht und Produkthaftungsrecht. Am Beispiel der Pflichtenkreise, der Haftung und des Umfangs des Produktrückrufs*, Hamburg: Verlag Dr. Kovač 2009.

Hesselink 1999

M.W. Hesselink, *De redelijkheid en billijkheid in het Europese privaatrecht* (diss. Amsterdam), Deventer: Kluwer 1999.

Hiemstra 2018

J.M. Hiemstra, *De aansprakelijkheid voor ongeschikte medische hulpzaken (Recht en Praktijk nr. CA 19)* (diss. Groningen), Deventer: Wolters Kluwer 2018.

Hiemstra & Wallheimer 2010

M. Hiemstra & M. Wallheimer, 'Wie is er bang voor de tandarts? Handhaving van de Geneesmiddelenwet: duidelijkheid gewenst', *JGRplus* 2010.

Hilson & Downes 1999

Ch. Hilson & A. Downes, 'Making sense of rights: Community Rights in E.C. law', *ELRev* 1999, 24 (2).

Hirsch Ballin 1998

E. Hirsch Ballin, 'De stroom van het recht', in: W. van den Burg & F.W.A. Brom, *Over idealen. Het belang van idealen in het recht, moraal en politiek*, Deventer: W.E.J. Tjeenk Willink 1998, p. 91-101.

Hodges 1993

C. Hodges, *Product liability. European laws and practice*: 1993.

Hodges 2010

C. Hodges, 'The Regulation of Medical Products and Medical Devices', in: A. Grubb, J. Laing & J. McHale, *Principles of Medical Law*, Oxford: Oxford University Press 2010.

Hodges, Benöhr & Creutzfeldt-Banda 2012

C. Hodges, I. Benöhr & N. Creutzfeldt-Banda, *Consumer ADR in Europe. Civil Justice Systems*, Oxford: Hart Publishing 2012.

Hodges, Tyler & Abbott 1996

C. Hodges, M. Tyler & H. Abbott, *Product Safety*, Sweet & Maxwell: London 1996.

Hodges 2005

Ch.J.S. Hodges, *European Regulation of Consumer Product Safety*, Oxford: Oxford University Press 2005.

Hoenkamp 2015

R.A. Hoenkamp, *Safeguarding EU Policy Aims and Requirements in Smart Grid Standardisation* (diss. Amsterdam UvA), Amsterdam 2015.

Hofman 2014

C. Hofman, *Öffentlich-rechtlich statuierte Produktbeobachtungspflichten als Mittel der Sicherheitsgewährleistung im Produkt-, Stoff- und Technikrecht*, Baden-Baden: Nomos Verlagsgesellschaft 2014.

Hofmann, Rowe & Türk 2011a

H.C.H. Hofmann, G.C. Rowe & A.H. Türk, '25. Judicial Supervision', in: H.C.H. Hofmann, G.C. Rowe & A.H. Türk, *Administrative Law and Policy of the European Union*, Oxford: Oxford University Press 2011.

Hofmann, Rowe & Türk 2011b

H.C.H. Hofmann, G.C. Rowe & A.H. Türk, 'Delegation and the European Union Constitutional Framework', in: H.C.H. Hofmann, G.C. Rowe & A.H. Türk, *Administrative Law and Policy of the European Union*, Oxford: Oxford University Press 2011.

Hofmann, Rowe & Türk 2011c

H.C.H. Hofmann, G.C. Rowe & A.H. Türk, 'Subordinate Legislation', in: H.C.H. Hofmann, G.C. Rowe & A.H. Türk, *Administrative Law and Policy of the European Union*, Oxford: Oxford University Press 2011.

Hofmann, Rowe & Türk 2011d

H.C.H. Hofmann, G.C. Rowe & A.H. Türk, 'Rulemaking by Private Parties', in: H.C.H. Hofmann, G.C. Rowe & A.H. Türk, *Administrative Law and Policy of the European Union*, Oxford: Oxford University Press 2011.

Hood, Rothstein & Baldwin 2001

Hood, Rothstein & R. Baldwin, *The Government of Risk : Understanding Risk Regulation Regimes*: 2001.

Houben 2013

I. Houben, 'Toepassing van het contractenrecht in gereguleerde sectoren, alias "regulatory contract law"', *WPNR* 2013/6998, p. 1085-1091.

Howells 1998

G. Howells, *Consumer Product Safety*, Aldershot, UK: Ashgate 1998.

Howells 2000

G. Howells, 'The Relationship Between Product Liability and Product Safety - Understanding a Necessary Element in European Product Liability Through a Comparison with the U.S. Position', *Washburn Law Journal* 2000, Vol. 39.

Howells 2008

G. Howells, 'Is European product liability harmonised? ', in: H. Kozion & R. Schulze, *Tort Law of the European Community*, Wenen/New York: Springer 2008.

Howells 2009

G. Howells, 'Product Liability for Nanotechnology', *J Consumer Policy* (2009) 32:381-391.

Howells 2014a

G. Howells, 'Chapter 25. Product Safety - A Model for EU Legislation and Reform', in: K. Purnhagen & P. Rott, *Varieties of European Economic Law and Regulation*, Switzerland: Springer International Publishing 2014.

Howells 2014b

G. Howells, 'European Consumer Law', in: C. Barnard & S. Peers, *European Union Law*, Oxford: Oxford University Press 2014.

Jans 2013

J.H. Jans, 'Chapter 17. The Netherlands', in: J.H. Jans, R. Macrory & A-M Moreno Molina, *National Courts and EU Environmental Law*, Groningen: Europa Law Publishing 2013.

Jansen & Duyvensz 2001

C.E.C. Jansen & J.H. Duyvensz, 'Productenaansprakelijkheid en voorgeschreven ondeugdelijk materiaal sinds het Moffenkit-arrest', *NTBR* 2001, p. 402-40.

Jansen 2007

K.J.O. Jansen, 'Het subjectieve element van de onrechtmatigheid. Over de structuur van art. 6:162 BW', *NTBR* 2007/6.

Jansen 2012

K.J.O. Jansen, *Informatieplichten. Over kennis en verantwoordelijkheid in contractenrecht en buitencontractueel aansprakelijkheidsrecht* (diss. Leiden), Leiden: Kluwer 2012.

Jansen 2018

K.J.O. Jansen, 'Hoe luiden de kelderluikfactoren?', *NTBR* 2018/14.

Joerges 1991/2010

Ch. Joerges, 'Product Safety, Product Policy and Product Safety Law', *HanseLR* 2010, Vol. 6 No. 2 (Translation of Chapter 1, in: Joerges, Ch. (ed.), *European Product Safety, Internal Market Policy and the New Approach to Technical Harmonisation and Standards* - Vol. 1, EUI Working Paper Law No. 91/10 from 1991).

Joerges 1997

Ch. Joerges, 'Scientific Expertise in Social Regulation and the European Court of Justice', in: Ch. Joerges, K-H. Ladeur & E. Vos, *Integrating Scientific Expertise into Regulatory Decision-Making*, Baden-Baden: Nomos Verlagsgesellschaft 1997.

Joerges 2001

Ch. Joerges, 'Law, Science, and the Management of Risks to Health at the National, European and International Level - Stories on Baby Dummies, Mad Cows and Hormones in Beef', *7 Columb. Journal of European Law* (2001).

Joerges, Ladeur & Vos 1997

Ch. Joerges, K-H. Ladeur & E. Vos, *Integrating Scientific Expertise into Regulatory Decision-Making. National Traditions and European Innovations*, Baden-Baden: Nomos Verlagsgesellschaft 1997.

Joerges & Micklitz 1991/2010

Ch. Joerges & H-W. Micklitz, 'The need to supplement de new approach to technical harmonisation and standards by a coherent European product safety policy', *HanseLR* 2010, Vol. 6, No. 2 (Translation of Chapter V, in: Ch. Joerges (ed.), European Product Safety, Internal Market Policy and the New Approach to Technical Harmonisation and Standards - Vol. 5, EUI Working Paper Law No. 91/14 from 1991).

Joerges, Schepel & Vos 1999

Ch. Joerges, H. Schepel & E. Vos, *EUI Working Paper LAW No. 99/9. The Law's Problems with the Involvement of Non-Governmental Actors in Europe's Legislative Processes: The Case of Standardisation under the 'New Approach'*, Florence: European University Institute, Department of Law 1999.

Kaplow 1992

L. Kaplow, 'Rules versus Standards: An economic analysis', *Duke Law Journal* 42(3), 557-629.

Katan 2018

B.M. Katan, *Toerekening van kennis aan rechtspersonen* (diss. Nijmegen), Deventer: Wolters Kluwer 2018.

Keirse 2014

A.L.M. Keirse, 'Richtlijn 1985/374/EG inzake de aansprakelijkheid voor producten met gebreken', in: A.S. Hartkamp, C.H. Sieburgh & L.A.D. Keus, *De invloed van het Europese recht op het Nederlandse privaatrecht*, Deventer: Kluwer 2014.

Keirse 2015a

A.L.M. Keirse, 'Onrechtmatige overheidsdaad', in: J. Spiere.a., *Verbintenis uit de wet en schadevergoeding. SBR-5*, Deventer: Wolters Kluwer 2015.

Keirse 2015b

A.L.M. Keirse, 'Productaansprakelijkheid', in: J. Spiere.a., *Verbintenis uit de wet en schadevergoeding*, Deventer: Wolters Kluwer 2015.

Keirse 2017

A.L.M. Keirse, 'Schadevoorkomingsclaims', *Letsel & Schade* 2017/2, p. 6-8.

Keirse & Van den Berg 2002

A.L.M. Keirse & P.A.J. van den Berg, 'Beantwoording rechtsvraag (298) Verbintenisrecht. Productaansprakelijkheid en consumentenkoop: samenloop en kanalisatie', *AA* 2002/51.

Kip Viscusi 1991

W. Kip Viscusi, *Reforming Products Liability*, Cambridge, Massachusetts: Harvard University Press 1991.

Klik 2008

P. Klik, *Conformiteit bij koop*, Deventer: Kluwer 2008.

Klinke & Renn 2002

A. Klinke & O. Renn, 'A New Approach to Risk Evaluation and Management: Risk-Based, Precaution-Based, and Discourse-Based Strategies', *Risk Analysis* Vol. 22, No. 6, p. 1071-1094.

Klinke & Renn 2001

A. Klinke & O. Renn, 'Precautionary principle and discursive strategies: classifying and managing risks', *Journal of Risk Research* 2001 4:2, p. 159-173.

Kloepfer 2011

M. Kloepfer, 'Instrumente des Techniksrecht', in: R. Schroeder & M. Schulte, *Handbuch des Techniksrecht*, Heidelberg: Springer 2011.

Knight 1921

F.H. Knight, *Risk Uncertainty and Profit*, Boston: Hart, Shaffner and Marx 1921.

Kolstad, Ulen & Johnston 1990

C.D. Kolstad, T.S. Ulen & G.V. Johnston, 'Ex Post Liability for Harm vs Ex Ante Safety Regulation: Substitutes or complements?', *American Economic Review* (1990) 80, p. 888 e.v.

Komninos 2002

Komninos, 'New Prospects for Private Enforcement of EC Competiton Law: Courage Crehan and the Community right to damages', *CML Rev.* 2002, 39, p. 447–487.

Korthals Altes 2005

E. Korthals Altes, 'De wereld van J.B.M. Vranken Een vervolg (I en II, slot)', *WPNR* 6643, p. 890 e.v. en 6644, p. 914 e.v.

Krans 2015

B. Krans, 'Guidance door een Europees document?', *NTBR* 2015/1.

Krans 1997

H.B. Krans, 'Het regresrecht van de verkoper bij consumentenkoop (art. 7:25)', *WPNR* 1997/6269.

Krans 2010

H.B. Krans, *Nederlands burgerlijk procesrecht en materieel EU-recht*, Deventer: Kluwer 2010.

Kristic, Van Tilburg & Verbruggen 2009

A. Kristic, F.A. van Tilburg & P.W.J. Verbruggen, 'Private normstelling: criteria voor toepassing van private regelgeving in de rechtszaal', *RegelMaat* 2009 (24) 4.

Kroes 2005

Chr.f. Kroes, 'Product recall. Enkele vermogensrechtelijke gezichtspunten', *VrA* 2005/3.

Kroes 2004

Chr.f. Kroes, 'Product recall', *AV&S* 2004/31.

Kroon & Mastenbroek 2008

L. Kroon & C.S. Mastenbroek, 'De Richtlijn oneerlijke handelspraktijken en de implementatie daarvan in het BW: mogelijke complicaties in de praktijk', *IER* 2008, afl. 5. p. 253-264.

Kruisinga 2007

S.A. Kruisinga, 'De aansprakelijkheid van de verkoper in de CISG voor het in acht nemen van buitenlandse regelgeving', *MvV* 2007.

Kuipers 2001

P. Kuipers, 'Aansprakelijkheid voor 'terughaalschade' en waarschuwingsplichten van de producent bij (mogelijke) product recall', *AV&S* 2001, p. 99 e.v.

Ladeur 1997

K-H. Ladeur, 'Integration of Scientific and Technological Expertise into the Process of Standard-Setting According to German Law', in: Ch. Joerges, K-H. Ladeur & E. Vos, *Integrating Scientific Expertise into Regulatory Decision-Making*, Baden-Baden: Nomos Verlagsgesellschaft 1997.

Lankhorst 1992

G.H. Lankhorst, *De relativiteit van de onrechtmatige daad* (diss. Leiden), Deventer: Kluwer 1992.

Leczykiewicz & Weatherill 2013

D. Leczykiewicz & S. Weatherill, 'Private Law Relationships and EU law', in: D. Leczykiewicz & S. Weatherill, *The Involvement of EU Law in Private Law Relationships*, Oxford & Portland, Oregon: Hart Publishing 2013.

Leczykiewicz & Weatherill 2016

D. Leczykiewicz & S. Weatherill, *The Images of the Consumer in EU Law. Legislation, Free Movement and Competition Law*, Oxford: Hart Publishing 2016.

Lee 2011

M. Lee, 'Safety, Regulation and Tort: Fault in Context', *The Modern Law Review* (2011) 74(4).

Lee 2018

M. Lee, 'The Sources and Challenges of Norm Generation in Tort Law', *EJRR* 9 (2018), pp. 34-47.

Lenaerts & Gutiérrez-Fons 2013

K. Lenaerts & J.A. Gutiérrez-Fons, 'To Say What the Law of the EU Is: Methods of Interpretation and the European Court of Justice. Distinguished Lecture of 6 July 2013. EUI Working Paper.', *AEL* 2013/9.

Lenaerts & Nuffel 2011

K. Lenaerts & Van Nuffel, *European Union Law*, London: Sweet & Maxwell 2011.

Lenz 2014

T. Lenz, *Produkthaftung*, München: Verlag C.H. Beck 2014.

Lenze 2005

S. Lenze, 'German Product Liability Law', in: D. Fairgrieve, *Product Liability in Comparative Perspective*, Cambridge: Cambridge University Press 2005.

Lierman 2004

S. Lierman, *Voorzorg, preventie en aansprakelijkheid*, Antwerpen: Intersentia 2004.

Lisman & Vollebregt 2013

J. Lisman & E. Vollebregt, 'De Lyocentre-zaak en de grens tussen geneesmiddel en medisch hulpmiddel: het Hof van Justitie zet de klok van de harmonisatie 21 jaar terug', *JGRplus* 2013/2.

Loos 2009

M.B.M. Loos, 'Volledige harmonisatie van het Europese consumentenrecht: voorzichtigheid geboden!', *TvC* 2009-2, p. 33-36.

Loth 2009

M.A. Loth, *Dwingend en aanvullend recht. Monografieën nieuw BW. A-serie* ; 19, Deventer: Kluwer 2009.

Loth 2014

M.A. Loth, *De Hoge Raad in dialoog: over rechtsvorming in een gelaagde rechtsorde*, Inaugurele rede. Tilburg: PrismaPrint, Tilburg University 2014.

Loth 2016

M.A. Loth, *Rechtvaardige aansprakelijkheid: over het herstel van autonomie, een minimaalbeschermingsniveau, en de rol van de maatmens benadeelde in het aansprakelijkheidsrecht. (PraadviesVereniging voor Aansprakelijkheidsrecht)*, Deventer: Kluwer 2016.

Loth 2018

M.A. Loth, 'Eenheid in gelaagdheid. Over formele en materiële rechtseenheid in een meergelaagde rechtsorde', *AA* 2018/4, p. 335-342.

Low & Muir 2013

G. Low & E. Muir, 'The Privatization of European Law and Constitutionalization of Private Law: Two Sides of the Same Coin', *European Review of Private Law* 2013/5-6.

Lowrance 1976

W.W. Lowrance, *Of Acceptable Risk. Science and the Determination of Safety*, California: Los Altos 1976.

Lundqvist 2014

B. Lundqvist, *Standardization under EU Competition Rules and US Antitrust Laws. The Rise and Limits of Self-Regulation.*, Cheltenham: Edward Elgar 2014.

Maes 2016

K.L. Maes, 'De reikwijdte van primaire en secundaire zorgplicht: gelijke monniken, gelijke kappen?', *AV&S* 2016/2.

Majone 2002

G. Majone, '"What Price Safety? The Precautionary Principle and its Policy Implications"', 40 *Journal of Common Market Studies* (2002), pp. 89-109.

Mak 2011

V. Mak, 'De grenzen van maximumharmonisatie in het Europese consumentenrecht', *NTBR* 2011/77.

Mak 2012

V. Mak, 'Full Harmonization in European Private Law: A Two-Track Concept', *E.R.P.L.* 1-2012 [213-236].

Mak 2016

V. Mak, 'Op weg naar een Europese 'Digital Single Market'', *NJB* 2016/396.

Marburger 1979

Marburger, *Der Regeln der Technik im Recht*, Köln: Carl Heymans Verlag 1979.

Marburger 1983

P. Marburger, 'Die haftungs- und versicherungsrechtliche Bedeutung technischer Regeln (Kongressvortrag, Aufsatz)', *VersR* 1983, p. 597-608.

Mataija 2016

M. Mataija, *Private Regulation and the Internal Market. Sports, Legal Services, and Standard Setting in EU Economic Law*, Oxford: Oxford University Press 2016.

Mattli 2001

W. Mattli, 'The politics and economics of international institutional standards setting: an introduction', *Journal of European Public Policy* 2001, 8:3.

Mattli & Büthe 2003

W. Mattli & T. Büthe, 'Setting international Standards: Technological Rationality or Primacy of power?', *World Politics* 2006, Vol. 56, No. 1.

Mattli & Büthe 2010

W. Mattli & T. Büthe, 'Chapter 19 - International standards and standard setting bodies.', in: D. Coen, W. Grant & G. Wilson, *The Oxford Handbook of Business and Government*, Oxford: Oxford University Press 2010.

Mattli & Büthe 2011

W. Mattli & T. Büthe, *The New Global Rulers*, Princeton - Oxford: Princeton University Press 2011.

McBarnet & Kurkchiyan 2007

D. McBarnet & M. Kurkchiyan, 'Corporate Social Responsibility through Contractual Control? Global Supply Chains and "Other-regulation", p. 59-62', in: D. McBarnet, A. Voiculescu & T. Campbell, *The New Corporate Accountability: Corporate Social Responsibility and the Law*, Cambridge: Cambridge University Press 2007.

McGee & Weatherill 1990

A. McGee & S. Weatherill, 'The Evolution of the Single Market - Harmonisation or Liberalisation', *MLR* 1990, 53:3, p. 578-596.

Medzmariashvili 2017

M. Medzmariashvili, 'Delegation of Rulemaking Power to European Standards Organizations: Reconsidered', *Legal Issues of Economic Integration* 2017 ; Vol. 44, No. 4. p. 353-366.

Meijer 2007

R. Meijer, *Staatsaansprakelijkheid voor schending van Europees gemeenschapsrecht: de invloed van het Europese recht op het nationale stelsel van overheidsaansprakelijkheid* (diss. Groningen): 2007.

Meijer 2014

R. Meijer, 'The Rewe/Comet 'Doctrine' and its Implications for Dutch Law', in: A.S. Hartkampe.a., *The Influence of EU Law on National Private Law*, Deventer: Kluwer, p. 39-55 2014.

Meijer 2002

S.Y.Th. Meijer, 'Verplichting tot product recall', *NbBW* juli/aug. 2002, nr. 7/8.

Meijers 1948

E.M. Meijers, *De algemene begrippen van het Burgerlijke Recht*, Leiden: Universitaire Pers Leiden 1948.

Meltzer, Freeman & Thomson 2003

J. Meltzer, J. Freeman & S. Thomson, *Lovell's report. Product Liability in the European Union. A Report for the European Commission*: 2003.

Memelink 2009

P. Memelink, *De verkeersopvatting* (diss. Leiden), Leiden: Boom Juridische Uitgevers 2009.

Menting 2013

M. Menting, 'Niets in het recht is blijvend behalve verandering', in: G. van Dijcke.a., *Cirkels. Een terugblik op een vooruitziende blik*, Deventer: Kluwer 2013.

Menting 2015

M. Menting, '(R)Evolutie in het privaatrecht? Enkele beschouwingen over de rol van private regelgeving en de invloed van het EVRM naar aanleiding van HR Achmea/Rijnberg', *NTBR* 2015/16.

Menting 2016

M. Menting, *Industry Codes of conduct in a Multi-Layered Dutch Private Law* (diss. Tilburg), Tilburg: PrismaPrint 2016.

Menting & Vranken 2014

M. Menting & J.B.M. Vranken, 'Gedragscodes in een meergelaagd privaatrecht in Europa en Nederland. Preadvies Vereniging voor Burgerlijk Recht', *Preadviezen 2013 Vereniging voor Burgerlijk Recht*

Metselaar 2016

A.J. Metselaar, *Drie rechters en één norm. Handhaving van Europese staatssteunregels voor de Nederlandse rechter en de grenzen van de nationale procedurele autonomie* (diss. Leiden), Leiden: Wolter Kluwer 2016.

Micklitz 2009

H-W. Micklitz, 'The Visible Hand of European Regulatory Private Law—The Transformation of European Private Law from Autonomy to Functionalism in Competition and Regulation', *Yearbook of European Law* 01/01/2009, Vol.28(1), p. 2-59.

Micklitz 2015

H-W. Micklitz, 'The Transformation of Enforcement in European Private Law: Preliminary Considerations', *E.R.P.L.* 2015, nr. 4, p. 491–524.

Mittwoch 2013

A-C. Mittwoch, *Vollharmonisierung und Europaisches Privatrecht. Methode, Implikationen und Durchfuhrung*, Berlin/Boston: De Gruyter 2013.

Navarro-Michel 2013

M. Navarro-Michel, 'New Health Technologies and Their Impact on EU Product Liability Regulations', in: M.L. Fleare.a., *European Law and New Health Technologies*, Oxford: Oxford University Press 2013.

Neerhof 2013a

A. R. Neerhof, 'Standardization in Construction Law: An Example of Successful Decentring of Regulatory Governance?', in: A.L.B. Colombi Ciacchie.a., *Law & Governance. Beyond the Public-Private Law Divide?*, Den Haag: Eleven International Publishing 2013a.

Neerhof 2013b

A.R. Neerhof, *Certificering en normalisatie in het publieke bouwrecht*, Den Haag: IBR, Instituut voor Bouwrecht 2013b.

Neerhof 2016

A.R. Neerhof, 'Alternatief bestuursrecht: normalisatie en conformiteitsbeoordeling in het publieke belang.', in: J.H. Gerards, M. Scheltema & A.R. Neerhof, *Hybride bestuursrecht, Preadviezen VAR 2016, VAR-reeks 156*, Den Haag Boom 2016.

Neerhof 2017

A.R. Neerhof, 'Gebruik van normalisatie door de Europese en de Nederlandse overheid: een rechtsstatelijke en democratische blik', *JBplus 2017/3*.

Neerhof 2018

A.R. Neerhof, *Zichtbare handen bij zelfregulering op markten. Voor democratie, rechtsstaat, vrijhandel en vrije mededinging* (oratie VU), Amsterdam: 2018.

Nieuwenhuis 1979

J.H. Nieuwenhuis, *Drie beginselen van contractenrecht* (diss. Leiden), Deventer: Kluwer 1979.

Nieuwenhuis 2006

J.H. Nieuwenhuis, *Waartoe is het recht op aarde?*, Den Haag: Boom Juridische Uitgevers 2006.

Nuninga 2018

W.Th. Nuninga, 'Recht, plicht, bevel, verbod', *NTBR 2018/21*.

Ogus 1994

A. Ogus, *Regulation: Legal Form and Economic Theory*, Oxford: Clarendon Press 1994.

Ogus 2004

A. Ogus, *Regulation: Legal Form and Economic Theory*, Oxford: Oxford University Press 2004.

Ogus 2007

A. Ogus, 'The Relationship between Regulation and Tort law: Goals and Strategies', in: W.H. van Boom, M. Lukas & Chr. Kissling, *Tort and Regulatory Law*, WienNewYork: Springer 2007.

Ogus 1995

A. Ogus, 'Rethinking Self-regulation', 15 Oxford J. Legal Stud. 97 1995.

Ogus & Visscher 2010

A. Ogus & L. Visscher, 'A Law and Economics Perspective on Injunctive Relief', *Maastricht Journal of European and Comparative Law* (2010) 17, p. 32.

Paijmans 2016

B.M. Paijmans, 'De verzwaarde stelplicht revisited', *NTBR* 2016/2.

Pape 2011

S.B. Pape, *Warnings and product liability. Lessons learned from cognitive psychology and ergonomics* (diss. Rotterdam), Rotterdam: Erasmus Universiteit 2011.

Pavillon 2011

C.M.D.S. Pavillon, *Open normen in het Europees consumentenrecht. De oneerlijkheidsnorm in vergelijkend perspectief* (diss. Groningen), Deventer: Kluwer 2011.

Pavillon & Tiggelaar 2018

C.M.D.S. Pavillon & L.B.A. Tiggelaar, 'Vernietiging van de overeenkomst bij een oneerlijke handelspraktijk; een hanteerbare sanctie?', *Contracteren* 2018, nr. 3.

Peel 2011

J. Peel, *Science and Risk Regulation in International Law*, Cambridge, UK: Cambridge University Press 2011.

Pelkmans 1987

J.L.M. Pelkmans, 'The New Approach to Technical Harmonisation and Standardization', *Journal of Common Market Studies* Vol. XXV, No. 3, March 1987.

Pelkmans 2007

J.L.M. Pelkmans, 'Mutual recognition in goods. On promises and disillusionments', *JEPP* 2007, 14:5, p. 699-716.

Pelkmans 2009

J.L.M. Pelkmans, 'Het 2008-goederenpakket: nuttige verdieping van de interne markt', *SEW* 2009/176.

Prechal 2005a

A.S. Prechal, *Directives in EC Law*, Oxford: Oxford University Press 2005.

Prechal 2005b

A.S. Prechal, 'Joined Cases C-397/01 to C-403/01, Bernhard Pfeiffer et al., judgment of the Court (Grand Chamber) of 5 October 2004, ny', *CML Rev.* 2005, nr. 42. .

Prechal 2006

A.S. Prechal, 'Member State Liability and Direct Effect: What's the Difference at All?', *E.B.L.R.* 2006, Vol. 17, Issue 2, p. 299-316.

Prechal & Cath 2014

A.S. Prechal & K. Cath, 'The European Acquis of Civil Procedure: constitutional aspects', *Unif. L. Rev.* 2014, Vol. 19.

Prechal & Widdershoven 2011

A.S. Prechal & R. Widdershoven, 'Redefining the Relationship between 'Rewe-effectiveness' and Effective Judicial Protection', *REAL* 2011/4, Nr. 2.

Previdi 1997

E. Previdi, 'The Organization of Public and Private Responsibilities', in: Ch. Joerges, K-H. Ladeur & E. Vos, *Integration of Scientific Expertise into Regulatory Decision-Making*, Baden-Baden: Nomos Verlagsgesellschaft 1997.

Pugh & Pilgerstorfer 2004

C. Pugh & M. Pilgerstorfer, 'The development risks defence—knowledge, discoverability and creative leaps', *Journal of Personal Injury Law* 2004, 4, 258.

Purnhagen 2014

K.P. Purnhagen, *The politics of systematization in EU product safety regulation market, state, collectivity, and integration*, Dordrecht, New York: Springer 2014.

Rajneri e.a. 2018

E. Rajneri e.a., 'Remedies for Damage Caused by Vaccines: A Comparative Study of Four European Legal Systems', *E.R.P.L.* 2018-I, p. 57-96.

Reich 2007

N. Reich, 'Horizontal Liability in EC Law: Hybridization of Remedies for Compensation in Case of Breaches of EC Rights', *CML Rev.* 2007, 44.

Reich 2008

N. Reich, 'AGM-COS.MET or: who is protected by EC safety regulation?', *ELRev* 2008, (33) 1.

Reich 2014

N. Reich, *General principles of EU civil law*, Cambridge, Antwerp, Portland: Intersentia 2014.

Reich 2016

N. Reich, 'Product Liability and Beyond: An Exercise in 'Gap-Filling'', *E.R.P.L.* 2016/3&4.

Reich e.a. 2014

N. Reich e.a., *European Consumer Law*, Cambridge - Antwerp - Portland: Intersentia 2014.

Renn & Klinke 2013

O. Renn & A. Klinke, 'Risk Governance: Concept and Application to Institutional Risk Management ....', in: A. Alemanno & e.a., *Better Business Regulation in a Risk Society*, New York Heidelberg Dordrecht London: Springer 2013.

Reurich 2005

L. Reurich, *De articulatie van gedragsnormen. Deel II Vaagheid van normen* (diss. Leiden), Deventer: Kluwer 2005.

Rott 2013

P. Rott, 'The Court of Justice's Principle of Effectiveness and its Unforeseeable Impact on Private Law Relations', in: D. Leczkiewicz & S. Weatherill, *The Involvement of EU Law in Private Law Relationships*, Oxford & Portland, Oregon: Hart Publishing 2013.

Sadeleer 2010

N. de Sadeleer, 'The Precautionary Principle in EU Law', *AV&S* /24.

Sattler 2011

S. Sattler, 'Standardisation under EU competition law rules', *E.C.L.R.*

Sauter & Schepel 2009

W. Sauter & H. Schepel, *State and Market in European Union Law. The Public and Private Spheres of the Internal Market before the EU Courts*, Cambridge: Cambridge University Press 2009.

Scheltema & Scheltema 2009

A.H. Scheltema & M. Scheltema, *Financieel toezicht in bestuursrecht en privaatrecht. Noodzakelijke veranderingen na de crisis (preadvies)*, Deventer: Kluwer 2009.

Scheltema 2013a

M. Scheltema, 'De invloed van bestuursrechtelijke normen op het privaatrecht', *MvV* 2013, nr. 7/8.

Scheltema 2013b

M. Scheltema, 'Assessing Effectiveness of International Private Regulation in the CSR Arena', *Voorlopige versie, Preadvies 2013 Vereniging voor Burgerlijk Recht*

Schepel 2002

H. Schepel, 'Delegation of Regulatory Powers to Private Parties under EC Competition Law: Towards a Procedural Public Interest Test', *CML Rev.* 2002, p. 31-51.

Schepel 2005

H. Schepel, *The Constitution of Private Governance : Product Standards in the Regulation of Integrating Markets*, Oxford and Portland, Oregon: Hart Publishing 2005.

Schepel 2013a

H. Schepel, 'Case C-171/11 Fra.bo SpA v Deutsche Vereinigung des Gas- und Wasserfaches', *ERCL* 2013; 9 (2).

Schepel 2013b

H. Schepel, 'The New Approach to the New Approach. The Juridification of Harmonised Standards in EU Law', *MJ* 2013 (4).

Schepel & Falke 2000

H. Schepel & J. Falke, *Legal aspects of standardisation in the member states of the EC and EFTA. Vol. 1: Comparative report*, Luxembourg Office for Official Publications of the European Communities 2000.

Schlacke 1997

S. Schlacke, 'Foodstuffs Law and the Precautionary Principle', in: Ch. Joerges, K-H. Ladeur & E. Vos, *Integrating Scientific Expertise in Regulatory Decision-Making*, Baden-Baden: Nomos Verlagsgesellschaft 1997.

Schoordijk 1979

H.C.F. Schoordijk, *Het algemeen gedeelte van het verbintenissenrecht naar het Nieuw Burgerlijk Wetboek*, Deventer: Kluwer 1979.

Schreuder 2014

A.I. Schreuder, 'Aansprakelijkheid voor 'zelfdenkende' apparatuur', *AV&S* 2014/20.

Schroeder 2003

H.P. Schroeder, 'Die lex mercatoria - Rechtsordnungsqualitaet und demokratische Legitimation', in: C-H. Witt, *Die Privatisierung des Privatrechts - rechtliche Gestaltung ohne staatlichen Zwang. Jahrbuch Junger Zivilrechtswissenschaftler Band 2002*, Stuttgart: Richard Boorberg, p. 259 e.v. 2003.

Schut 1987

G.H.A. Schut, *Rechtshandeling, overeenkomst en verbintenis volgens BW en NBW*, Zwolle: Tjeenk Willink 1987.

Schut 1974

G.H.A. Schut, *Produktenaansprakelijkheid*, Zwolle: W.E.J. Tjeenk Willink 1974.

Schutgens 2012

R.J.B. Schutgens, 'NEN-normen zijn geen algemeen verbindende voorschriften. HR 22 juni 2012, ECLI:NL:HR:2012', *AA* 2013, afl. 10.

Schutgens 2015

R.J.B. Schutgens, 'Laura Di Bella, De toepassing van de vereisten van causaliteit, relativiteit en toerekening bij de onrechtmatige overheidsdaad, diss.', *RMTthemis* 2015/6.

Schuurmans 2013

D. Schuurmans, *Product Recall en zijn gevolgen: op naar een betere marktveiligheid* (masterscriptie), Tilburg: Tilburg 2013.

Schwartz 2000

A. Schwartz, 'Statutory Interpretation, Capture, and Tort Law: The Regulatory Compliance Defense', *American Law and Economics Review* 2000, Vol. 2, Issue 1, 1 January 2000, p. 1-57.

Schwartz 1997

T.M. Schwartz, 'Regulatory Standards and Products Liability: Striking the balance between the two', *U. Mich. J.L. Reform* 30 431 1996-1997, p. 431-460.

Scott 2001

C. Scott, 'Analysing Regulatory Space: Fragmented Resources and Institutional Design', *Public Law* p. 329-353.

Scott 2008

C. Scott, '11. Regulating private legislation', in: F. Cafaggi & H. Muir Watt, *Making European Private Law*, Cheltenham: Edward Elgar 2008.

Scott 2010

C. Scott, 'Standard Setting in Regulatory Regimes', in: R. Baldwin, M. Cave & M. Lodge, *The Oxford Handbook of Regulation*, Oxford: Oxford University Press 2010.

Scott, Cafaggi & Senden 2011

C. Scott, F. Cafaggi & L. Senden, 'The Conceptual and Constitutional Challenge of Transnational Private Regulation', *Journal of law and society* 2011, Vol. 38, No. 1, p. 1-19.

Scott & Vos 2002

J. Scott & E. Vos, 'The Juridification of Uncertainty: Observations on the Ambivalence of the Precautionary Principle within the EU and WTO', in: Ch. Joerges & R. Dehouze, *Good Governance in Europe's Integrated Market* Oxford: Oxford University Press 2002.

Seibel 2013

M. Seibel, 'Abgrenzung der "allegemein anerkannten Regeln der Technik" vom "Stand der Technik"', *NJW* 2013/41.

Senden 2017

L. Senden, 'The Constitutional Fit of European Standardization Put to the Test', *Legal Issues of Economic Integration* 44, no. 4 (2017): 337–352.

Senden & Curtin 2011

L. Senden & D. Curtin, 'Public Accountability of Transnational Private Regulation: Chimera or Reality?', *Journal of law and society* Volume 38, Issue 1, p. 163–188

Siderius & Verhoeven 1993

P.J.S. Siderius & P.J.L. Verhoeven, *Neutrale productinformatie in Nederland. Gebruik en beoordeling door consumenten bij aankoop*, Leiden: SWOKA Instituut voor Consumentenonderzoek 1993.

Sieburgh 2000

C.H. Sieburgh, *Toerekening van een onrechtmatige daad* (diss. Groningen), Deventer: Kluwer 2000.

Sieburgh 2014

C.H. Sieburgh, 'EU law and non-contractual liability of the Union, Member States and individuals', in: A.S. Hartkampe.a., *The influence of EU law on national private law*, Deventer: Kluwer 2014.

Smits 2015

J. Smits, 'De Nederlandse wetgever en andere normenstelsels: op zoek naar het recht der werkelijkheid', *Recht der Werkelijkheid* 2015 (36).

Snijders 1987

G.M.F. Snijders, *Productveiligheid en aansprakelijkheid*, Deventer: Kluwer 1987.

Snijders 1990

G.M.F. Snijders, *Produktenrecht. Drie aspecten in Europees perspectief*, Deventer: Kluwer 1990.

Snijders 2013

G.M.F. Snijders, 'Vleesfraude en productenaansprakelijkheid', *TvAR* 2013, nr. 9.

Snijders 2008

H.J. Snijders, 'Ambtshalve aanvulling van gronden van Europees recht in burgerlijke zaken herijkt', *WPNR* 2008/6761, p. 541-552.

Snijders 2015

H.J. Snijders, 'Bewijsvermoedens nader beschouwd. Mede in het licht van de actuele discussie over vergoeding van mijnbouwschade', *NJB* 2015/1902.

Snijders 2014

H.J. Snijders, 'Developments (in national rules) for ex officio raising points', in: A.S. Hartkamp et al., *The Influence of EU Law on National Private Law*, Deventer: Kluwer 2014.

Spier 2014

J. Spier, 'Gedachten over een vastgelopen stelsel', *AV&S* 2014/6.

Spindler 1998

G. Spindler, 'Market Processes, Standardisation and Tort Law', *European Law Journal* Vol. 4, No.3, September 1998.

Spindler 2009

G. Spindler, 'Interaction between product liability and regulation at the European level', in: F. Cafaggi & H. Muir Watt, *The Regulatory Function of European Private Law*, Cheltenham: Edward Elgar 2009.

Stapleton 1999

J. Stapleton, 'Products liability in the United Kingdom: the myths of Reform', *Texas International Law Journal* 1999, 45(3), p. 53-61.

Stapleton 1994

J. Stapleton, 'Product Liability', in: London: Butterworths 1994.

Steward 2012

R. Steward, 'Enforcement of transnational public regulation', in: F. Cafaggi, *Enforcement of Transnational Regulation. Ensuring Compliance in a Global World*, Cheltenham: Elgar 2012.

Stolker 1989

C.J.J.M. Stolker, 'Vijf argumenten tegen het ontwikkelingsrisicoverweer', *NJB* 1989, p. 643 e.v.

Stolker 1990

C.J.J.M. Stolker, 'Objections to the Development Risk Defence', *Med Law* (1990) 9 783-800.

Storm 1985

P.M. Storm, *Product recall. Het terugroepen van gevaarlijke producten*, Deventer: Kluwer 1985.

Straetmans & Verhoeven 2016

G. Straetmans & D. Verhoeven, 'V. Other EU Laws concerning Similar Issues ', in: P. Machnikowski & e.a., *European Product Liability. An Analysis of the State of the Art in the Era of New Technologies*, Intersentia: Cambridge, Antwerp, Portland 2016.

Struck 2014

Christian Struck, *Product regulations and standards in WTO Law*, Alphen aan den Rijn: Kluwer Law International 2014.

Stuurman 1995

C. Stuurman, *Technische normen en het recht: Beschouwingen over de interactie tussen het recht en technische normalisatie op het terrein van informatietechnologie en telecommunicatie* (diss. Amsterdam VU): [S.I.]: [s.n.] 1995.

Stuyck 2015

J. Stuyck, 'Consumer Concepts in EU Secondary Law', in: F. Klinck & Riesenhuber (eds), *Verbraucherleitbilder, B*, Berlin: De Gruyter 2015, p. 115-135.

Sunstein 2005

C.R. Sunstein, *Laws of Fear. Beyond the Precautionary Principle*, Cambridge: Cambridge University Press 2005.

Svilpaite 2007

E. Svilpaite, 'Self and Co-regulation Instruments in the EU Legal Framework: Limits and Conditions of Use', *NEWGOV Working Paper 04/D69*, 2007.

Tanja-van den Broek 2002

T.H. Tanja-van den Broek, 'Een kwestie van uitleg', *WPNR 2002/6493*, p. 430-463.

Taschner 1986

H.C. Taschner, *Produkthaftung. Richtlinie des Rates vom 25. Juli 1985 zur Angleichung der Rechts- und Verwaltungsvorschriften der Mitgliedstaaten über die Haftung für fehlerhafte Produkte (85/374/EWG)*, München: Beck 1986.

Tegelaar 2016

J. Tegelaar, 'Immuun voor de Unie? (Semi-)immunitet van nationale financiële toezichthouders onder nieuw recht', *AA 2016/10*, p. 705-715.

Ten Oever & Veldt 2016a

H.A. Ten Oever & G.M. Veldt, 'Openbare orde in de context van art. 3:40 lid 1 BW en regelgeving buiten het BW', in: W.H. van Boom e.a., *Een kwart eeuw. Privaatrechtelijke opstellen, aangeboden aan prof. mr. H.J. Snijders ter gelegenheid van zijn emeritaat*, Leiden: Wolters Kluwer 2016.

Ten Oever & Veldt 2016b

H.A. Ten Oever & G.M. Veldt, 'Vragen over nietigheid op grond van art. 3:40 lid 1 BW: Een pleidooi voor een twee fasen toets', *NTBR 2016/52*.

Teuben 2004

K. Teuben, *Rechtersregelingen in het burgerlijk (proces)recht* (diss. Leiden), Deventer: Kluwer 2004.

Teubner 1971

G. Teubner, *Standards und Direktiven in Generalklauseln, Möglichkeiten und Grenzen der empirische Sozialforschung bei der Präzisierung der Gute-Sitten-Klauseln im Privatrecht*, Frankfurt am Main: Athenäum Verlag GmbH 1971.

Teubner 1998

G. Teubner, 'After Privatisation? The Many Autonomies of Private Law', *Current Legal Problems* 51, p. 393 e.v.

thoe Schwartzenberg 2013

H.W.B. thoe Schwartzenberg, *Civiel bewijsrecht voor de rechtspraktijk*, Apeldoorn-Antwerpen: Maklu 2013.

Tigelaar 2017

L.B.A. Tigelaar, *Sanctionering van informatieplichten uit de Richtlijn Consumentenrechten* (diss. Groningen), Paris: Zutphen 2017.

Tigelaar 2015

L.B.A. Tigelaar, 'Sancties en doelstellingen van Europese informatieplichten', *NTBR* 2015/31.

Timmermans 2016

C.W.A. Timmermans, 'Horizontal Direct/Indirect Effect or Direct/Indirect Horizontal Effect:What's in a Name?', *E.R.P.L.* 2016, nr. 3&4, p. 673–686.

Tison 2005

M. Tison, 'Do not attack the watchdog! Banking supervisor's liability after Peter Paul', *Working Paper Series Financial Law Institute Gent* 2005.

Tjittes 2009

R.P.J.L. Tjittes, *Uitleg van schriftelijke contracten*, Nijmegen AA 2009.

Tjittes 2013

R.P.J.L. Tjittes, 'De aanvullende werking van de redelijkheid en billijkheid bij commerciële contracten', in: P. von Schmidt auf Altenstadt, F.E. Vermeulen & B.T.M. van der Wiel, *Middelen voor Meijer*, 2013.

Tjittes 2018

R.P.J.L. Tjittes, *Commercieel Contractenrecht. Deel 1: Totstandkoming en inhoud*, Den Haag: Boom juridisch 2018.

Tjong Tjin Tai 2006

E. Tjong Tjin Tai, *Zorgplichten en zorgethiek* (diss. UvA), Amsterdam: Kluwer 2006.

Tjong Tjin Tai & Loth 2014

E. Tjong Tjin Tai & M.A. Loth, *Wat niet weet, wat niet deert? Over de reikwijdte van het beginsel 'eenieder wordt geacht de wet te kennen' in het hedendaagse recht*, Den Haag: Boom Juridische Uitgevers 2014.

Tjong Tjin Tai & Boesten 2016

E. Tjong Tjin Tai & S. Boesten, 'Aansprakelijkheid, zelfrijdende auto's en andere zelfbesturende objecten', *NJB* 2016/496.

Tridimas 2006

T. Tridimas, *The General Principles of EU Law*, Oxford: Oxford University Press 2006.

Valk 2009

W.L. Valk, 'Uitleg en het onderscheid tussen autonome en heteronome normen', in: A.G. Castermanse.a., *Ex Libris Hans Nieuwenhuis*, 2009.

Valk 2016b

W.L. Valk, 'Rechtsgevolgen van de overeenkomst ten aanzien van partijen', in: Jac. Hijmae.a., *Rechtshandeling en overeenkomst. SBR-3*, Deventer: Wolters Kluwer 2016b.

Valk 2018

W.L. Valk, 'Verder denken over uitleg van rechtshandelingen Kan het eenvoudiger?', *NJB* 2018/1360.

Valk & Schelhaas 2016

W.L. Valk & H.N. Schelhaas, *Uitleg van rechtshandelingen* Zutphen: Paris 2016.

Van Asselt, Vos & Rooijackers 2008

B.A. van Asselt, E. Vos & B. Rooijackers, 'Science, knowledge and uncertainty in EU risk regulation', in: E. Vos & M. Everson, *Uncertain risks regulated*, London, New York: Routledge-Cavendish 2008.

Van Bochhove 2013

L. van Bochhove, *Betrokkenheid bij contractbreuk* (diss. EUR), Oisterwijk: Wolf Legal Publishing 2013.

Van Boom 2001

W.H. van Boom, 'Anticiperen op nieuwe gezondheidsrisico's', *AV&S* 2001/3.

Van Boom 2006

W.H. van Boom, *Efficacious Enforcement in Contract and Tort*, Den Haag: Boom Juridische Uitgevers 2006.

Van Boom 2007

W.H. van Boom, 'On the Intersection Between Tort Law and Regulatory Law - A Comparative Analysis', in: W.H. van Boom, M. Lukas & Chr. Kissling, *Tort and Regulatory Law*, WienNewYork: Springer 2007.

Van Boom 2008a

W.H. van Boom, 'lets over handhaving in het privaatrecht', *WPNR* 2008, afl. 6772.

Van Boom 2008b

W.H. van Boom, 'Inpassing en handhaving van de Wet oneerlijke handelspraktijken', *Tijdschrift voor consumentenrecht* 2008-1.

Van Boom 2020

W.H. van Boom, *Privaatrecht en markt*, Den Haag: Boom juridisch 2020.

Van Boom e.a. 2004

W.H. van Boom e.a., *Pure Economic Loss*, Wien, New York: Springer 2004.

Van Boom, Van Dam-Lely & Lindenberg 2011

W.H. van Boom, J.H. van Dam-Lely & S.D. Lindenberg, 'Over rake remedies: handhaving van rechten, naleving van plichten en sanctionering van verkeerd gedrag', in: W.H. van Boom, J.H. van Dam-Lely & S.D. Lindenberg, *Rake remedies*, Boom Juridische Uitgevers: Den Haag 2011.

Van Boom & Van Doorn 2006

W.H. van Boom & C.J.M. van Doorn, 'Productaansprakelijkheid en productveiligheid', in: E.H. Hondius & G.J. Rijken, *Handboek Consumentenrecht*, Zutphen: Paris 2006.

Van Dam 1989

C.C. van Dam, *Zorgvuldigheidsnorm en aansprakelijkheid* (diss. Utrecht) Deventer: 1989.

Van Dam 2000

C.C. van Dam, *Aansprakelijkheidsrecht; een grensoverschrijdend handboek*, Den Haag: Boom Juridische Uitgevers 2000.

Van Dam 2013

C.C. van Dam, *European Tort Law*, Oxford: Oxford University Press 2013.

Van Dam 2017

C.C. van Dam, 'Het Hof van Justitie spreekt zich uit over de bindende werking van een aanbeveling van de Europese Commissie', *NTBR* 2017/4.

Van Delft-Baas 1987

M. van Delft-Baas, *Productinformatieplichten* (diss. Utrecht), Deventer: Kluwer 1987.

Van den Bergh 2008

R. van den Bergh, 'De maatschappelijke wenselijkheid van gedragscodes vanuit rechtseconomisch perspectief', *WPNR* 2008/6772.

Van den Bergh & Visscher 2007

R. van den Bergh & L.T. Visscher, 'The Preventive Function of Collective Actions for Damages in Consumer Law', *Erasmus Law Review*

Van den Brink 2002

V. van den Brink, *De rechtshandeling in strijd met de goede zeden* (diss. UvA), Boom 2002.

Van den Cleyenbreugel & Van den Bogaert 2018

P. van den Cleyenbreugel & S. Van den Bogaert, '13. Free movement of Goods', in: P.J. Kuijper.e.a., *The Law of the European Union*, Alphen a/d Rijn: Kluwer Law International 2018.

Van der Burg 2001

W. van der Burg, 'Het primaat van de praktijk : ' in: B.M.J. van Klink & W.J. Witteveen, *De overtuigende wetgever*, Deventer: W.E.J. Tjeenk Willink, p.105-122 2001.

Van der Linden & De Jong 2017

T.E. van der Linden & E.R. de Jong, 'Rechtspreken met oog voor macro-effecten? Een besprekking van de mogelijkheden om rekenschap te geven van macro-effecten in het aansprakelijkheidsrecht.', *NTBR* 2017/2.

Van der Meulen 2017

B. van der Meulen, *Levensmiddelenrecht. Systeem van een gelaagd functioneel rechtsgebied*, Nijmegen: Ars Aequi Libri 2017.

Van der Meulen 2011

B. van der Meulen, *Private Food Law. Governing food chains through contract law, self-regulation, private standards, audits and certification schemes*, Wageningen: Wageningen Academic Publishers 2011.

Van der Meulen & Van der Meulen 2013

S.M.M. van der Meulen & B.M.J. van der Meulen, 'Rosbief. Juridische kanttekeningen bij het paardenvleesschandaal. Over de gedaantewisseling van een paard, voedselveiligheid en misleiding van de consument', *TvAR* 2013/9.

Van der Wiel e.a. 2019

B.T.M. van der Wiel e.a., *Cassatie*, Deventer: Kluwer 2019.

Van der Wiel 2017

B.T.W. van der Wiel, 'Voorzorgverplichtingen. Over aansprakelijkheidsrechtelijke normstelling voor onzekere risico's. Bespreking van het proefschrift van mr. E.R. de Jong.', *MvV* 2017/1, p. 14-18.

Van Dongen & Giesen 2018

E.G.D. van Dongen & I. Giesen, 'Het Kelderluik-arrest: van niet zo revolutionair naar niet meer weg te denken', *RMTemis* 2018-2.

Van Doorn & Van Boom 2004

C.J.M. van Doorn & W.H. van Boom, 'Productaansprakelijkheid en productveiligheid', *Tijdschrift voor consumentenrecht* 1.

Van Doorn & Pape 2006

C.J.M. van Doorn & S.B. Pape, 'Noot bij HvJ 9 februari 2006, C-127/04, HvJ 10 januari 2006, C-402/03, HvJ 14 maart 2006, C-177/04', *TvC* 2006-6.

Van Doorn & Pape 2011

C.J.M. Van Doorn & S.B. Pape, 'Productaansprakelijkheid en productveiligheid', in: E.H. Hondius & G.J. Rijken, *Handboek Consumentenrecht*, Zutphen: Uitgeverij Paris 2011.

Van Doorn & Pape 2015

C.J.M. van Doorn & S.B. Pape, 'Productaansprakelijkheid en productveiligheid', in: E.H. Hondius & G.J. Rijken, *Handboek Consumentenrecht*, Zutphen: Paris 2015.

Van Dunné 1971

J.M. van Dunné, *Normatieve uitleg van rechtshandelingen* (diss. Leiden), Deventer Kluwer 1971.

Van Erp 2013

J.G. van Erp, 'Naming and shaming in het contractenrecht? Het reputatie-effect van schadevergoedingen tussen ondernemingen.', in: W.H. van Boom & I. Giesen, *Civilologie. Handboek empirie van het privaatrecht*, Den Haag, p. 338-358.: BJU 2013.

Van Gerven 2000

W. van Gerven, 'Of Rights, Remedies and Procedures', *CML Rev.* (2000) 501.

Van Gerven, Lever & Larouche 2000

W. van Gerven, J. Lever & P. Larouche, *Materials and Texts on National, Supranational and International Tort Law. Ius Commune Casebook*, Oxford: Hart Publishing 2000.

Van Gerven & Lierman 2010

W. van Gerven & S. Lierman, *Beginselen van Belgisch privaatrecht. I. Algemeen deel: veertig jaar later: Privaat- en publiekrecht in een meergelaagd kader van regelgeving, rechtsvorming en regeltoepassing*, Mechelen: Kluwer 2010.

Van Gestel 2012a

R.A.J. van Gestel, 'Hoge Raad is duur. Over het verwijzen naar normalisatieregels in wetgeving.', *RegelMaat* 2012 (27).

Van Gestel 2012b

R.A.J. van Gestel, 'Kaderwetgeving en de verstrooiing van de wetgevende macht', *RegelMaat* 2012 (27) 3.

Van Gestel 2018

R.A.J. van Gestel, 'Recht is niet alleen recht als er recht op staat', *RegelMaat* 2018 (33) 6.

Van Gestel & Micklitz 2013

R.A.J. van Gestel & H-W. Micklitz, 'European Integration Through Standardization: How Judicial Review is Breaking Down The Club House of Standardization Bodies', *Common market law review* 2013, 50(1), p. 145–181.

Van Huizen 2017

P.J.P. van Huizen, 'Wordt schade aan het product in de toekomst vergoed door de producent?', *TAV* 2017/159, p. 12-17.

Van Laarhoven 2006

M.J. van Laarhoven, *Samenhang in rechtsverhoudingen* (diss. Tilburg), Tilburg: Wolf Legal Publishers 2006.

Van Leeuwen 2014

B.J. van Leeuwen, 'Free movement of services, european standardisation and private law', *EUI LAW* 2014/04 Working paper - European regulatory private law. The paradigms tested.

Van Leeuwen 2015

B.J. van Leeuwen, *Paradoxes of Convergence: European Standardisation of Services and Its Impact on Private Law*, Florence: EUI 2015.

Van Leeuwen 2019

B.J. van Leeuwen, 'Market Access, the New Approach and Private Law', *ERPL* 2-2019, p. 269-292.

Van Leeuwen 1990

K. van Leeuwen, *Juridische aspecten van produktveiligheid* (diss. Twente), Deventer: Kluwer 1990.

Van Leuken 2015

R. van Leuken, *Rechtsverhoudingen tussen particulieren en de verdragsrechtelijke verkeersvrijheden* (diss. RU Nijmegen), Deventer: Kluwer 2015.

Van Leuken e.a. 2017

R. van Leuken e.a., 'Fundamental Freedoms: TFEU Provisions on Free Movement', in: A.S. Hartkamp, C.H. Sieburgh & W. Devroe, *European Law and Private Law*, Hart: Oxford 2017.

Van Loock, Samoy & Pisulinski 2017

S. van Loock, I. Samoy & J. Pisulinski, 'Directives', in: A.S. Hartkamp, C.H. Sieburgh & W. Devroe, *European Law and Private Law*, Oxford, Portland & Oregon: Hart 2017.

Van Maanen & Lindenberg 2015

G.E. van Maanen & S.D. Lindenberg, 'Aansprakelijkheid voor eigen gedrag op grond van art. 6:162 ', in: J. Spiere.a., *Verbintenis uit de wet en schadevergoeding. SBR* 5., Deventer: Wolters Kluwer 2015.

Van Nispen 1978

C.J.J.C. van Nispen, *Het rechterlijk verbod en bevel* (diss. Leiden), Deventer: Kluwer 1978.

Van Ommeren 2012

F.J. van Ommeren, 'Wetgevingsbeleid: remedies en instrumenten', in: S.E. Zijlstra & (Ed.), *Wetgeven. Handboek voor de centrale en decentrale overheid*, Deventer: Kluwer, pp. 149-236 2012.

Van Praag 2014

E.J. van Praag, 'Aansprakelijkheid van financiële toezichthouders naar Europees recht', *SEW* 2014, afl. 5, p. 214-231.

Van Rossum 2005

A.A. van Rossum, *Toezicht*, Preadvies Nederlandse Juristen Vereniging 2005, Deventer: Kluwer 2005.

Van Santen 2018

T.J.K. van Santen, 'Het recht van verhaal van de eindverkoper: in Duitsland, in Nederland en in de toekomst', *Contracteren* 2018-3, p. 97-105.

Van Waeyenberge & Restrepo Amariles 2017

A. van Waeyenberge & D. Restrepo Amariles, 'James Elliott Construction: a "new(ish) approach" to judicial review of standardisation', *ELRev* 2017, 42(6) p. 882-893.

Van Wassenaer van Catwijk 1986

A.J.O. van Wassenaer van Catwijk, *Produktenaansprakelijkheid*: 1986.

Van Wees 2015

K.A.P.C. van Wees, 'Aansprakelijksaspects van (deels) zelfrijdende auto's', *AV&S* 2015/28, afl. 5.

Veldt & Van Boom 2015

G.M. Veldt & W.H. van Boom, 'Pacemakers, defibrillatoren en de reanimatie van Richtlijn 85/374. Annotatie bij: HvJ EU 5 maart 2015 (C-503/13, C-504/13), ECLI:EU:C:2015:148 (Boston ScientificMedizintechnik GmbH/AOK Sachsen-Anhalt – Die Gesundheitskasse en Beriebskrankenkasse RWE) en conclusie van A-G Y. Bot van 21 oktober 2014, ECLI:EU:C:2014:2306. 5 mei 2015, nr. C-503/13, C-504/13', AA 2015, afl. 5, p. 384-391.

Veldt & Wissink 2017

G.M. Veldt & A.E.C. Wissink, 'Bewijslastverlichting voor de benadeelde bij productaansprakelijkheid voor onzekere risico's. Annotatie bij HvJ EU 21 juni 2017, C-621/15, ECLI:EU:C:2017:484 (W. c.s./Sanofi Pasteur MSD SNC, Caisse primaire d'assurance maladie des Hauts-de-Seine, Carpimko).', *NTBR* 2017/36, p. 253-263.

Verbruggen 2013

P.W.J. Verbruggen, 'Aansprakelijkheid van certificatie-instellingen als private toezichthouders', *NTBR* 2013/39.

Verbruggen 2014a

P.W.J. Verbruggen, *Enforcing Transnational Private Regulation. A Comparative Analysis of Advertising and Food Safety.*, Cheltenham: Edward Elgar Publishing 2014.

Verbruggen 2014b

P.W.J. Verbruggen, 'The Impact of Primary EU Law on Private Law Relationships: Horizontal Direct Effect under the Free Movement of Goods and Services', *E.R.P.L.* 2014/2.

Verbruggen 2017a

P.W.J. Verbruggen, 'Private law rights and remedies under the free movement of goods and services', in: H-W. Micklitz & C.H. Sieburgh, *Primary EU Law and Private Law Concepts*, Antwerp: Intersentia 2017.

Verbruggen 2017b

P.W.J. Verbruggen, 'Private regulatory standards in commercial contracts: questions of compliance', in: R. Brownsword, R. Van Gestel & H-W. Micklitz, *Contract & Regulation*, Elgaronline: Cheltenham 2017.

Verbruggen 2018

P.W.J. Verbruggen, 'Privaatrechtelijke zorgplichten en Europese maximumharmonisatie', *WPNR* 2018/7215, p. 849-850.

Verbruggen 2019a

P.W.J. Verbruggen, 'Good Governance of Private Standardization and the Role of Tort Law', *E.R.P.L.* 2-2019, p. 319-352.

Verbruggen 2019b

P.W.J. Verbruggen, 'Speelveiligheid voor de jonge consument', *TvC* 2019/4.

Verbruggen & Havinga 2014

P.W.J. Verbruggen & T. Havinga, 'Metatoezicht op voedselveiligheid', *Tijdschrift voor Toezicht* 2014 (5) 1.

Verbruggen & Van Leeuwen 2015

P.W.J. Verbruggen & B.J. Van Leeuwen, 'Aansprakelijkheid voor gebrekkige medische hulpmiddelen. Over de (mogelijke) invloed van de rechtspraak van het Hof van Justitie van de Europese Unie op het Nederlandse aansprakelijkheidsrecht.', *NTBR* 2015/45.

Verbruggen & Van Leeuwen 2018

P.W.J. Verbruggen & B.J. Van Leeuwen, 'The Liability of Notified Bodies under the EU's New Approach: The Implications of the PIP Breast Implants Case', *ELRev* 2018, 43(3), p. 394-409.

Verhoeven 2017

D. Verhoeven, *Productveiligheid en productaansprakelijkheid* (diss. Antwerpen), Antwerpen: 2017.

Verkade 1986

D.F.W. Verkade, *Ongeoorloofde mededinging*, Zwolle: W.E.J. Tjeenk Willink 1986.

Verkade, Van Sinttruiden & Maassen 1990

D.F.W. Verkade, M.Ph. Van Sinttruiden & J.F.C. Maassen, *Product in gebreke. Produktenaansprakelijkheid naar Nederlands en E.E.G. recht*, Alphen aan den Rijn: Samson 1990.

Vieweg 2011

K. Vieweg, 'Produkthaftungsrecht', in: R. Schroeder & M. Schulte, *Handbuch des Technikrechts*, Heidelberg: Springer 2011.

Visscher 2005

L. Visscher, *Een rechtseconomische analyse van het onrechtmatige daadsrecht*, (diss 2005): 2005.

Visscher, Faure & Weber 2018

L. Visscher, M. Faure & F. Weber, 'Geoorloofde maar gezondheidsbedreigende producten en diensten: een rechtseconomische visie op regulering en aansprakelijkheid', *AV&S* 2018/18.

Vos 1997

E. Vos, 'Market Building, Social Regulation and Scientific Expertise', in: Ch. Joerges, K-H. Ladeur & E. Vos, *Integrating Scientific Expertise into Regulatory Decision-Making*, Baden-Baden: Nomos Verlagsgesellschaft 1997.

Vos & Van Asselt 2015

E. Vos & B.A. van Asselt, 'EU risk regulation: the role of science in political and judicial decision-making', in: H-W. Micklitz & T. Tridimas, *Risk and EU law*, Cheltenham: Elgaronline 2015.

Voskamp 2018

S. Voskamp, *Onderwijsovereenkomst* (diss. Leiden), Leiden: Boomjuridisch 2018.

Vranken 2004

J.B.M. Vranken, 'Niets in het recht is blijvend, behalve verandering. Een onderzoek naar de betekenis en grenzen van nieuwe vormen van private regelgeving in het privaatrecht', *WPNR* 2004/6560.

Vytopil 2015

A.L. Vytopil, *Contractual control in the supply chain : on corporate social responsibility, codes of conduct, contracts and (avoiding) liability* (diss. Utrecht), The Hague Eleven International Publishing 2015.

Waddington 2013

L. Waddington, 'Vulnerable and confused: the protection of "vulnerable" consumers under EU law', *ELRev* 2013, 7.5.7.

Wallinga 2016

M. Wallinga, 'De bijzondere zorgplicht: de loper van het verbintenissenrecht op financieel gebied?', *WPNR* 2016/7116.

Wallinga 2018

M. Wallinga, *EU investor protection regulation and private law* (diss. Groningen), Groningen: 2018.

Wansink 2006

J.H. Wansink, *De algemene aansprakelijkheidsverzekering*, (Serie Verzekeringsrecht), Deventer: Kluwer 2006.

Weatherill 2001

S. Weatherill, 'Breach of directives and breach of contract', *ELRev* 2001, 177.

Weatherill 2006

S. Weatherill, 'The Constitutional Competence of the EU to Deliver Social Justice', *ERCL* 2006, 136.

Weatherill 2012

S. Weatherill, 'Maximum versus Minimum Harmonization: Choosing between Unity and Diversity in the Search for the Soul of the Internal Market', in: N.N. Shuibhne & L.W. Gormley, *From Single Market to Economic Union: Essays in Memory of John A. Usher*, Oxford: Oxford University Press 2012.

Weatherill 2013a

S. Weatherill, 'The Elusive Character of Private Autonomy', in: D. Leczykiewicz & S. Weatherill, *The Involvement of EU Law in Private Law Relationships*, Oxford & Portland, Oregon: Hart Publishing 2013.

Weatherill 2013b

S. Weatherill, *EU Consumer Law and Policy*, Cheltenham: Edward Elgar Publishing 2013.

Weatherill 2013c

S. Weatherill, 'Product Safety Regulation', in: *EU Consumer Law and Policy*, Cheltenham: Edward Elgar Publishing 2013.

Weber 2014

F. Weber, 'European integration assessed in the light of the 'rules vs. standards debate'', *Eur J Law Econ* (2013) 35:187-210.

Weiβ 2008

H.T. Weiß, *Die rechtliche Gewährleistung der Produktsicherheit* (diss. Freiburg im Breisgau), Baden-Baden: Nomos Verlagsgesellschaft mbH & Co. KG 2008.

Werle 2001

R. Werle, 'Institutional aspects of standardization – jurisdictional conflicts and the choice of standardization organizations', *Journal of European Public Policy* 2001, nr. 8

Werle & Iversen 2006

R. Werle & E.J. Iversen, 'Promoting Legitimacy in Technical Standardization', *Science, Technology and Innovation Studies*

Whittaker 2005

S. Whittaker, *Liability for Products. English law, French law, and European Harmonisation*, Oxford: Oxford University Press 2005.

Wijne 2019

R.P. Wijne, 'Dat de Hoge Raad in 2019 arrest moge wijzen', *TvVP* 2019/1, p. 19-23.

Wilman 2014

F.G. Wilman, *The vigilance of individuals. How, when and why the EU legislates to facilitate the private enforcement of EU law before national courts* (diss.), Leiden: Meijers Research and Graduate School of the Leiden Law School, Faculty of Law, Leiden University 2014.

Winn & Jondet 2008

J. Winn & N. Jondet, 'A New Approach to Standards and Consumer Protection', *Journal of Consumer Policy* (2008) 31

Wissink 2001

M.H. Wissink, *Richtlijnconforme interpretatie van burgerlijk recht* (diss. Leiden), Leiden: Kluwer 2001.

Wissink 2011

M.H. Wissink, 'Wegcontracteren van de aanvullende werking van de redelijkheid en billijkheid', in: *Contracteren Special Willem Grosheide*, Den Haag: Boom Juridische Uitgevers 2011.

Wissink 2014

M.H. Wissink, 'Interpretation of Private Law in conformity with EU directives', in: A.S. Hartkampe.a., *The Influence of EU law on National Private Law*, Deventer Kluwer 2014.

Wolters 2013

P.T.J. Wolters, *Alle omstandigheden van het geval. Een onderzoek naar de omstandigheden die de werking van de redelijkheid en billijkheid beïnvloeden*, Deventer: Kluwer 2013.

Wuyts 2014

D. Wuyts, 'The Product Liability Directive - More than two Decades of Defective Products in Europe', *JETL* 2014; 5(1) : p. 1-34.

Zander 2010

J. Zander, *The Application of the Precautionary Principle in Practice. Comparative Dimensions*, Cambridge: Cambridge University Press 2010.

Zhang 2012

L. Zhang, *Standardization and Patent Licensing In the European Union*, Helsinki: Oy Nord Print Ab 2012.

Zipro 2009

E.J. Zipro, *Privaatrechtelijke handhaving van mededingingsrecht* (diss. Leiden), Leiden: Kluwer 2009.

Blog

Gherardini 2016

Bardo Schettini Gherardini, Harmonised European Standards and the EU Court of Justice: Beware Not to Open Pandora's Box, 27 mei 2016, *European Law Blog*. www.europeanlawblog.eu 27 May 2016.

Medzmariashvili 2016

M. Medzmariashvili, Opening the ECJ's Door to Harmonised European Standards? (Opinion of the AG in C-613/14 James Elliott Construction), *European Law Blog* 1 March 2016.

Van Cleynenbreugel & Demoulin 2017

P. van Cleynenbreugel & I. Demoulin, The EP's 'European Standards' Resolution in the wake of James Elliott Construction: carving ever more holes in Pandora's Box?, *European Law Blog* 25 september 2017.

Volpato & Eliantonio 2019

A. Volpato & M. Eliantonio, The Butterfly Effect of Publishing References to Harmonised Standards in the L Series, *European Law Blog* 7 March 2019.

Rechtspraakregister

Europese Hof voor de Rechten van de Mens

EHRM 11 March 2014, 52067/10 and 41072/11 (*Moor /Suisse*).

Hof van Justitie

HvJ Europees Gemeenschap voor Kolen en Staal 13 juni 1958, C-9/56 en C-10/56 (*Meroni c.s./Hoge Autoriteit van de EGK&S*).

HvJ EG 5 februari 1963, 26/62 (*Van Gend & Loos/ Nederlandse Administratie der Belastingen*).

HvJ EG 15 juli 1963, ECLI:EU:C:1963:17 (*Plaumann e.a./Europese Commissie*).

HvJ EG 15 juli 1964, 6-64, ECLI:EU:C:1964:66 (*Costa/E.N.E.L.*).

HvJ EG 16 juni 1966, 57/60 (*Lütticke/Hauptzollamt Saarlouis*).

HvJ 3 april 1968, 28/67 (*Firma Molkerei Zentrale c.s./Hauptzollamt*).

HvJ EG 2 december 1971, C-5/71, Jur. 1971, p. 975, ECLI:EU:C:1971:116 (*Schöppenstedt*).

HvJ EG 11 januari 1974, 8-74 (*Procureur du Roi/Dassonville*).

HvJ EG 8 april 1976, 43/75 (*Defrenne/Sabena II*).

HvJ EG 16 december 1976, 33-76 (*Rewe-Zentralfinanz eG en Rewe-Zentral AG/Landwirtschaftskammer für das Saarland*).
HvJ EG 16 december 1976, 45-76 (*Comet/Produktschap voor siergewassen*).
HvJ EG 9 maart 1978, 106/77, ECLI:EU:C:1978:49 (*Simmenthal*).
HvJ EG 25 mei 1978, gevoegde zaken C-83/76, C-94/76, C-4/77, C-15/77 en C-40/77, Jur. 1978, p. 1209, ECLI:EU:C:1978:113 (*Bayerischen HNL*).
HvJ EG 20 februari 1979, C-120/78 (*Cassis de Dijon*).
HvJ EG 5 april 1979, 148/79, ECLI:EU:C:1979:110 (*Ministerio/Ratti*).
HvJ EG 12 juni 1980, 88/79, ECLI:EU:C:1980:152, ECR 1980 p. 1827 (EL1980:II/00241) (*Ministère Publique/Grunert*).
HvJ EG 2 december 1980, 815/79, ECLI:EU:C:1980:273 (*Cremonini/Vrancovich*).
HvJ EG 7 juli 1981, 158/80, ECLI:EU:C:1981:163 (*Rewe-Handelsgesellschaft Nord mbH and Rewe-Markt Steffen/Hauptzollamt Kiel*) (*Butter buying cruises*).
HvJ EG 6 oktober 1982, 283/81, ECLI:EU:C:1982:335 (*CILFIT e.a.*).
HvJ EG 30 november 1983, 227/82 (*Leendert van Bennekom*).
Hof 8 november 1983, gevoegde zaken 96-102, 104, 105, 108 en 110/82, ECLI:EU:C:1983:310 (*IAZ e.a./Europese Commissie - ANSEAU-NAVEWA label*).
HvJ EG 10 april 1984, 14/83, ECLI:EU:C:1984:153 (*Von Colson, Kamann/Nordhrein-Westfalen*).
HvJ EG 6 juni 1984, 97/83 (*Melkunie*).
HvJ EG 26 februari 1986, 152/84 (*Marshall/Southampton and South-West Hampshire Area Health Authority (Teaching)*).
HvJ EG 15 mei 1986, 222-84 (*Johnston/Chief Constable of the Royal Ulster Constabulary*).
HvJ EG 22 oktober 1987, 317/85 (*Foto-Frost v Hauptzollamt Lübeck-Ost*).
HvJ EG (Vijfde Kamer) 11 juli 1989, 246/86, ECLI:EU:C:1989:301 (*Belasco e.a./Europese Commissie*).
HvJ EG 7 november 1989, C-125/88, ECLI:EU:C:1989:401 (*HFM Nijman*).
HvJ EG 8 november 1990, C 177/88, ECLI:EU:C:1990:383 (*Dekker*).
HvJ EG 23 november 1989, C-150/80, ECLI:EU:C:1989:594 (*Eau de Cologne & Parfümerie-Fabrik*).
HvJ EG 19 juni 1990, C-213/89, ECLI:EU:C:1990:257 (*Factortame*).
HvJ EG 10 juli 1990, C-326/88, ECLI:EU:C:1990:291 (*Hansen*).
HvJ EG 20 september 1990, C-192/89, EU:C:1990:322 (*Sevince*).
HvJ EG 13 november 1990, C-106/89 (*Marleasing SA/La Comercial Internacional de Alimentacion*).
HvJ EG 13 november 1990, C-331/88 (*Fedesa c.s.*).
HvJ EG 24 januari 1991, C-339/89, ECLI:EU:C:1991:28 (*Alsthom Atlantique SA/Compagnie de Construction Mecanique Sulzer SA*).
HvJ EG 16 april 1991, 112/89, ECLI:NL:XX:1991:AD1379, NJ 1992/674 (*Upjohn/Farzoo*).
HvJ EG 19 november 1991, C-6/90 - 9/90 (*Francovich*).
HvJ EG 20 mei 1992, C-290/90 (*Commissie/Duitsland, ooglotlon*).
HvJ EG 21 januari 1993, C-188/91 EU:C:1993:24 (*Deutsche Shell*).
HvJ EG 9 augustus 1994, C-359/92, ECLI:EU:C:1994:306 (*Bondsrepubliek Duitsland/de Raad van de Europese Unie*).
HvJ EG 13 april 1994, C-128/92, ECLI:EU:C:1994:130 (*H.J. Banks & Company Ltd/British coal cooperation*).
HvJ EG 14 december 1995, C-430/93 en C-431/93 (*Van Schijndel en Van Veen/Stichting Pensioenfonds voor Fysiotherapeuten*).
HvJ EG 5 maart 1996, zaak C-46/93 & C-48/93, ECLI:EU:C:1996:79 (*Brasserie du Pêcheur en Factortame*).
HvJ EG 30 april 1996, C-194/94 (*CIA Security International/Securitel c.s.*).

HvJ EG 23 mei 1996, C-5/94, ECLI:EU:C:1996:205 (*Hedley Lomas*).
HvJ EG 8 oktober 1996, C-178/94, C-179/94, C-188/94, C-189/94 en C-190/94 (*Dillenkofer e.a./Duitsland*).
HvJ EG 14 december 1995, C-312-93, ECLI:EU:C:1995:439 (*Peterbroeck*).
HvJ EG 29 mei 1997, C-300/95, ECLI:EU:C:1997:255 (*Commissie/Verenigd Koninkrijk*).
HvJ EG 17 juli 1997, zaak C-28/95, ECLI:EU:C:1997:369, Jur. 1997, p. I-04161, NJ 1998/793 (*Leur-Bloem/Inspecteur der Belastingdienst*).
HvJ EG 5 mei 1998, C-157/96 (*National Farmers Union e.a.*).
HvJ EG 5 mei 1998, C-180/96 (*BSE*).
HvJ EG 16 juli 1998, C-210/96, NJ 2000/374 (*Gut Springenheide GmbH/Oberkreisdirektor des Kreises Steinfurt*).
HvJ EG 21 januari 1999, C-120/97, ECLI:EU:C:1999:14 (*Upjohn Ltd/The Licensing Authority established by the Medicines Act 1968 a.o.*).
HvJ EG 25 maart 1999, C-112/97, ECLI:EU:C:1999:168 (*Commissie/Italië*).
HvJ EG 1 juni 1999, C-126/97 ECLI:EU:C:1999:269 (*Eco Swiss/Benetton*).
HvJ EG 27 juni 2000, C-240-98-244/98 (*Oceano Grupo*).
HvJ EG 4 juli 2000, C-352/98, ECLI:EU:C:2000:361 (*Laboratoires Pharmaceutiques Bergaderm SA e.a./Commissie*).
HvJ EG 26 september 2000, C-443/98, ECR I-7535 (*Unilever/Central Food*).
HvJ EG 5 oktober 2000, C-376/98 (*Tobacco Advertising I*).
HvJ EG 5 april 2001, C-100/00, ECLI:EU:C:2001:211 (*Commissie/Italië*).
HvJ EG (Vijfde kamer) 10 mei 2001, C-203/99, ECLI:EU:C:2001:258 (*Veedfald/Arhus Amtskommune*).
HvJ EG 10 mei 2001, C-144/99, ECLI:EU:C:2001:257 (*Commissie/Nederland*).
HvJ EG 20 september 2001, C-453/99 (*Courage/Crehan*).
HvJ EG 13 december 2001, C-481/99, ECLI:EU:C:2001:684 (*Heininger/Bayerische Hypo- und Vereinsbank AG*).
HvJ EG 19 februari 2002, C-309-99, ECLI:EU:C:2002:98 (*Wouters*).
HvJ EG (Vijfde kamer) 25 april 2002, C-52/00, ECLI:EU:C:2002:252 (*Commissie/Frankrijk 1*).
HvJ EG (Vijfde Kamer) 25 april 2002, C-154/00, ECLI:EU:C:2002:254 (*Commissie/Griekenland*).
HvJ EG (Vijfde kamer) 25 april 2002, C-183/00, ECLI:EU:C:2002:255 (*González Sánchez/Medicina Asturiana*).
HvJ EG 6 juni 2002, C-159/00, ECLI:EU:C:2002:343 (*Sapod Audic/Eco-Emballages SA*).
HvJ EG 17 september 2002, C-253/00 (*Muñoz/Frumar*).
HvJ EG (5e kamer) 21 november 2002, C-473/00 (*Cofidis SA/Jean-Louis Fredout*).
HvJ EG 8 mei 2003, C-14/02 (*ATRAL/Belgische Staat*).
HvJ EG 22 mei 2003, C-103/01, ECLI:EU:C:2003:301 (*Commissie/Duitsland*).
HvJ EG 30 september 2003, C-22/01, EU:C:2003:513 (*Köbler*).
HvJ EG 29 april 2004, C-496/99 P, JAAN 2007/506 (*Commissie/Succhi di Frutta*).
HvJ EG 29 juni 2004, C-486/01, ECLI:EU:C:2004:394 (*Front National/European Parliament*).
HvJ EG 5 oktober 2004, C-397/01-403/01, ECLI:EU:C:2004:584 (*Pfeiffer*).
HvJ EG 12 oktober 2004, C-222/02, ECLI:EU:C:2004:606 (*Peter Paul c.s./Bondsrepubliek Duitsland*).
HvJ EG 14 december 2004, C-210/03 (*Swedish Match*).
HvJ EG 14 december 2004, C-309/02, ECLI:EU:C:2004:799.
HvJ EG 12 juli 2005, C-154/04 en C-155/04, ECLI:EU:C:2005:449 (*Alliance for Natural Health*).
HvJ EG 8 september 2005, C-40/04 (*Syuchi Yonemoto*).
HvJ EG (Eerste kamer) 26 oktober 2006, C-168/05, ECLI:EU:C:2006:675 (*Elisa María Mostaza Claro/Centro Móvil Milenium SL*).

HvJ EG 22 november 2005, C-114/04 (*Mangold/Helm*).
HvJ EG 6 december 2005, C-66/04, ECLI:EU:C:2005:743 (*VK/Europees Parlement en de Raad, Commissie*).
HvJ EG 10 januari 2006, C-402/03 (*Skov/Bilka*).
HvJ EG 9 februari 2006, C-127/04, ECLI:EU:C:2006:93, NJ 2006/402, m.nt. Mok (*O'Byrne/Sanofi Pasteur, O'Byrne I*).
HvJ EG 14 maart 2006, C-177/04, ECLI:EU:C:2006:173 (*Commissie/Frankrijk 2*).
HvJ EG 4 juli 2006, C-212-04 (*Konstantinos Adeneler and others/Ellinikos Organismos Galaktos (ELOG)*).
HvJ EG 13 juli 2006, C-295/04-C-298/04 (*Manfredi*).
HvJ EG (tweede kamer) 23 november 2006, C-315/05, ECLI:EU:C:2006:736 (*Lidl Italia Srl/Comune di Arcole (VR)*).
HvJ EG 13 maart 2007, C-432/05 ECLI:EU:C:2007:163 (*Unibet*).
HvJ EG 17 april 2007, C-470/03, ECLI:NL:XX:2007:BA8010, NJB 2007, 1168, NTER 2008, nr.7/8 m.nt. H.J. van Harten (*AMG-COS.MET/Finland en Lehtinen*).
HvJ EU 14 juni 2007, C-6/05, ECLI:EU:C:2007:337 (*Medipac-Kazantzidis AE/Venizeleio-Pananeio*).
HvJ EG (eerste kamer) 5 juli 2007, C-327/05, ECLI:EU:C:2007:409 (*Commissie/Denemarken*).
HvJ EG (Eerste kamer) 4 oktober 2007, C-429-05, ECLI:EU:C:2007:575 (*Rampion en Godard/Franfinance SA en K par K SAS*).
HvJ EG 8 november 2007, C-374/05 (*Gintec*).
HvJ EG 15 november 2007, C-319/05 (*Commissie/Duitsland, Knoflookcapsules*).
HvJ EG 30 april 2009, C-27/08 ECLI:EU:C:2009:278 (*BIOS Naturprodukte/Saarland*).
HvJ EG 15 januari 2009, C-140/07 JGR 2009, 1 (*Hecht-Pharma GmbH/Staatliches Gewerbeaufsichtsamt Lüneburg*).
HvJ EG 26 maart 2009, C-113/07 P, ECLI:EU:C:2009:191 (*SELEX*).
HvJ EG 30 april 2009, C-132/08 (*Lidl Magyarorzung Kereskedelmi bt/Nemzeti Hírközlési Hatóság Tanácsa*).
HvJ EG 4 juni 2009, C-08/8, ECLI:EU:C:2009:343 (*T-mobile c.s./Raad van bestuur van de NMA*).
HvJ EG 4 juni 2009, C-243/08, ECLI:EU:C:2009:350 (*Pannon GSM Zrt./Erzsébet Sustikné Győrfi*).
HvJ EG 4 juni 2009, C-285/08, ECLI:EU:C:2009:351 (*Moteurs Leroy Somer/Dalkia France en Ace Europe*).
HvJ EG 6 oktober 2009, C-40/80, ECLI:EU:C:2009:615 (*Asturcom Telecomunicaciones SL/Cristina Rodríguez Nogueira*).
HvJ EU 15 oktober 2009, C 101/08, ECLI:EU:C:2009:626 (*Audiolux/Groupe Bruxelles Lambert SA (GBL) e.a., Bertelsmann AG e.a.*).
HvJ EG 19 november 2009, C-288/08, ECLI:EU:C:2009:718 (*Kemikalieinspektionen/Nordiska Dental AB*).
HvJ EU 19 januari 2010, C-555/07 (*Küçükdeveci/Swedex*).
HvJ EU 21 oktober 2010, C-185/08 (*Latchways and Eurosafe Solutions/Kedge Safety Systems c.s.*).
HvJ EU 9 november 2010, C-137/08, ECLI:EU:C:2010:659 (*VB Péntügyi Lízing Zrt./Ferenc Schneider*).
HvJ EU 7 december 2010, C-585/08 en C-144/09, ECLI:EU:C:2010:740 (*Pammer/Reederei Karl Schlüter GmbH & Co KG (C-585/08), Hotel Alpenhof GesmbH/Oliver Heller (C-144/09)*).
HvJ EU (Tweede kamer) 22 december 2010, C-279/09, ECLI:EU:C:2010:811 (*DEB Deutsche Energiehandels- und Beratungsgesellschaft mbH/Bundesrepublik Deutschland*).

HvJ EU (beschikking) 31 maart 2011, C-367/10 P, ECLI:EU:C:2011:203 (*EMC Development/Commissie*).
HvJ EU 12 juli 2011, C-324/09, ECLI:EU:C:2011:474 (*L'Oréal/Ebay*).
HvJ EU 16 juni 2011, C-65/09 en C-87/09, ECLI:EU:C:2011:396 (*Weber en Putz*).
HvJ EU 1 december 2011, gevoegde zaken C-446/09 (*Koninklijke Philips Electronics N.V./Lucheng Meijing Industrial Company c.s.*) en C-495/09 (*Nokia Corporations/Her Majesty's Commissioners of Revenue and Customs*), ECLI:EU:C:2011:796.
HvJ EU 21 december 2011, C-495/10, NJ 2012/125 (*Centre hospitalier/Dutruex*).
HvJ EU 24 januari 2012, C-282/10, ECLI:EU:C:2012:33 (*Dominguez/CICOA*).
HvJ EU 26 april 2012, C-472/10, ECLI:EU:C:2012:242 (*Nemzeti Fogyasztóvédelmi Hatóság/Invitel Távközlési Zrt*).
HvJ EU 14 juni 2012, C-618/10, ECLI:EU:C:2012:349, NJ 2012/512, m.nt. M.R. Mok (*Banco Espanol de Crédito/Camino, Banesto*).
HvJ EU 12 juli 2012, C-602-10, ECLI:EU:C:2012:443 (*SC Volksbank România SA/CJPC*).
HvJ EU 6 september 2012, C-190/11, *TvC* 2013, afl. 3, p. 145-148, m.nt. R.R.M. de Moor (*Mühlleitner*).
HvJ EU 6 september 2012, C-308/11, ECLI:EU:C:2012:548 (*Chemische Fabrik Kreussler & Co. GmbH/Sunstar Deutschland GmbH*).
HvJ EU 14 september 2012, C-171/11, ECLI:NL:XX:2012:BX2273, NJ 2012/580, *RvdW* 2012/1099 (*Fra.bo SpA/DVGW*).
HvJ EU (Grote Kamer) 26 februari 2013, C-617/10, ECLI:EU:C:2013:105 (*Åklagaren/Åkerberg Fransson*).
HvJ EU 14 maart 2013, C-415/11, ECLI:EU:C:2013:164 (*Aziz/Catalunya caixa*).
HvJ EU 14 maart 2013, C-420/11 (*Jutta Leth*).
HvJ EU 30 mei 2013, C-604/11, ECLI:EU:C:2013:344, *JOR* 2013/274, m.nt. D. Busch (*Genil c.s./Bankinter c.s.*).
HvJ EU 3 oktober 2013, C-32/12, ECLI:EU:C:2013:637 (*Soledad Duarte Hueros/Autociba & Automóviles Citroën España*).
HvJ EU 3 oktober 2013, C-109/12 (*Laboratoires Lyocentre*).
HvJ EU 3 oktober 2013, C-583/11 P, ECLI:EU:C:2013:625 (*Inuit Tapiriit Kanatami III*).
HvJ EU 17 oktober 2013, C-218/12, *TvC* 2015, afl. 1, p. 37-39 en 41-43, m.nt. R.R.M. de Moor (*Emrek/Sabranovic*).
HvJ EU 15 januari 2014, C-176/12, ECLI:EU:C:2014:2 (*Association de médiation sociale/Union locale des syndicats CGT c.s.*).
HvJ EU 22 januari 2014, C-270/12, ECLI:EU:C:2014:18 (*VK/Europees Parlement en de Raad, ESMA*).
HvJ EU 13 maart 2014, C-132/13 (*Zentrale zur Bekämpfung unlauteren Wettbewerbs eV/ILME*).
HvJ EU 10 april 2014, ECLI:EU:C:2014:255, *JGR* 2014/32 (*Acino/Europese Commissie*).
HvJ EU 30 april 2014, ECLI:EU:C:2014:282, NJ 2014/355 m.nt. M.R. Mok (*Kredietnemers/Jelzálogbank*).
GvEA EU 14 mei 2014, T-198/12 (*Duitsland/Europese Commissie*).
HvJ EU 5 juni 2014, C-557/12, ECLI:EU:C:2014:1317 (*Kone c.s.*).
HvJ EU 16 oktober 2014, C-100/13 (*Commissie/Duitsland, ü-mark*).
HvJ EU (Vierde kamer) 20 november 2014, C-310/13, ECLI:EU:C:2014:2385 (*Novo Nordisk Pharma/S*).
HvJ EU (Vierde kamer) 5 maart 2015, C-503/13 en C-504/13, ECLI:EU:C:2015:148 (*Boston Scientific Medizintechnik GmbH/AOK Sachsen-Anhalt - Die Gesundheitskasse (C-503/13), Betriebskrankenkasse RWE (C-504/13)*).
HvJ EU 29 april 2015, C-51/13, ECLI:EU:C:2014:1921 (*Nationale Nederlanden Levensverzekeringen Mij/Van Leeuwen. Woekerpolis*).

HvJ EU 4 juni 2015, C-497/13, ECLI:EU:C:2015:357 (*Faber/Autobedrijf Hazet Ochten BV*).
HvJ EU 16 juni 2015, C-170/13, ECLI:EU:C:2015:477 (*Huawei/ZTE*).
HvJ EU 16 juli 2015, C-255/14, ECLI:EU:C:2015:475 (*Chmielewski*).
HvJ EU 10 september 2015, C-106/14, ECLI:EU:C:2015:576 (*Fédération des entreprises du commerce et de la distribution (FCD), Fédération des magasins de bricolage et de l'aménagement de la maison (FMB)/Ministre de l'Écologie, du Développement durable et de l'Énergie*).
HvJ EU 15 oktober 2015, C-251/14, ECLI:EU:C:2015:687 (*Balázs*).
HvJ EU 17 december 2015, C-157/14, EU:C:2015:823 (*Neptune distribution*).
Concl. A-G van 28 januari 2016 in C-613/14, ECLI:EU:C:2016:63 (*James Elliott Construction Ltd./Irish Asphalt Ltd.*).
HvJ EU 4 mei 2016, C-477/14, ECLI:EU:C:2016:324 (*Pilbox 38 UK/Secretary of State for Health*).
HvJ EU 24 November 2016, C-662/15, ECLI:EU:C:2016:903 (*Lohmann & Rauscher/BIOS*).
HvJ EU 27 oktober 2016, C-613/14, ECLI:EU:C:2016:821 (*James Elliott Construction/Irish Asphalt*).
HvJ EU 16 februari 2017, C-219/15, ECLI:EU:C:2017:128 (*Schmitt/TÜV Rheinland*).
Concl. A-G M. Bobek van 7 maart 2017, C-621/15 (*Sanofi Pasteur/Caisse primaire d'assurance maladie des Hauts-de-Seine*).
HvJ EU 21 juni 2017, C-621/15, ECLI:EU:C:2017:484 (*W. c.s./Sanofi Pasteur c.s.*).
HvJ EU 14 december 2017, C-630/16, ECLI:EU:C:2017:971 (*Anstar Oy Turvallisuus- ja kemikaalivirasto (Tukes)*).
HvJ EU 20 februari 2018, C-16/16 P, SEW 2018, 7-8 (*Koninkrijk België/Europese Commissie*).
HvJ EU 6 november 2018, C-569/16 en C-570/16, ECLI:EU:C:2018:871 (*Bauer e.a.*).
HvJ EU 6 november 2018, C-619-16 (*Kreuzinger*).
HvJ EU 6 november 2018, C-684/16, ECLI:EU:C:2018:874 (*Max-Planck-Gesellschaft e.a.*).
HvJ EU 14 maart 2019, C-724/17 ECLI:EU:C:2019:204 (*Vantaan kaupunki/ Skanska Industrial Solutions c.s.*).

Gerecht van Eerste Aanleg

GvEA (Vierde kamer — uitgebreid) 22 oktober 1997, gevoegde zaken T-213/95 en T-18/96, ECLI:EU:T:1997:157 (*SCK en FNK/Europese Commissie*).
GvEA (Derde kamer) 11 september 2002, T-13/99 (*Pfizer Animal Health SA c.s./Raad*).
GvEA (Derde kamer) 11 september 2002, T-70/99 (*Alpharma Inc/Raad c.s.*).
GvEA (Tweede kamer - uitgebreid) 26 november 2002, gevoegde zaken T-74/00, T-76/00, T-83/00, T-132/00, T-137/00 en T-141/00 (*Artegolan c.s./Commissie*).

GvEA 10 maart 2004, T-177/02 (*Malgutti/Commissie*).
GvEA 25 mei 2004, T-264/03, ECLI:EU:T:2004:157 (*Schmoldt e.a./Commissie*).
GvEA 12 mei 2010, T-432/05, ECLI:EU:T:2010:189 (*EMC Development/Europese Commissie*).
GvEA 8 december 2011, nr. T-421/07 (*Deutsche Post/Commissie*).
GvEA (tweede kamer) 28 september 2016, T-600/15, ECLI:EU:T:2016:601 (*PAN Europe e.a./Commissie*).
GvEA 26 januari 2017, T-474/15, ECLI:EU:T:2017:36 (*Global Garden Products Italy SpA (GGP Italy)/Commissie en Republiek Letland*).

Hoge Raad der Nederlanden

- HR 13 januari 1879, *W 4330 (Meerenberg-arrest)*.
HR 10 juni 1919, *NJ 1919/647*.
HR 17 januari 1958, *NJ 1961/568 (Beukers/Dorenbos, Tandartsen)*.
HR 5 november 1965, ECLI:NL:HR:1965:AB7079, *NJ 1966/136*, m.nt. G.J. Scholten (*Coca Cola/Duchateau (Kelderluik)*).
HR 25 maart 1966, ECLI:NL:HR:1966:AC4642, *NJ 1966/279 (Moffenkit)*.
HR 19 mei 1967, ECLI:NL:PHR:1967:AC4745, *NJ 1967/261*, m.nt. Scholten (*Saladin/HBU*).
HR 3 maart 1972, ECLI:NL:HR:1972:AB3597, *NJ 1972/339*, m.nt. L.J. Hymans v.d. Berg (*Maring, Assuradeuren/Maring, La Confiance-Maring*).
HR 10 maart 1972, ECLI:NL:HR:1972:AC1311, *NJ 1973/278 (Vermeulen/Lekkerkerker)*.
HR 2 februari 1973, ECLI:NL:HR:1973:AB6726, *NJ 1973, 315 (Lekkende Kruik I)*.
HR 16 februari 1973, *NJ 1973/463*, m.nt. L.J. Hijmans van den Bergh (*Maas/Willems*).
HR 6 april 1973, ECLI:NL:HR:1973:AB7188, *NJ 1973/459*, m.nt. GJS (*Merryweather/Hagemeyer*).
HR 22 november 1974, *NJ 1975/149 (Heddema/De Coninck, Struikelende broodbezorger, Springtouwtje)*.
HR 20 februari 1976, ECLI:NL:HR:1976:AC5695, *NJ 1976/486 (Van der Laan/Top, Pseudo vogelpest)*.
HR 14 april 1978, ECLI:NL:HR:1978:AC3514, *NJ 1979/245 (Messaoudi/Hoechst)*.
HR 6 april 1979, *NJ 1980/34 (Kleuterschool Babbel)*.
HR 9 januari 1981, ECLI:NL:HR:1981:AG4127, *NJ 1981/227 (Van Dam/Beukeboom)*.
HR 13 maart 1981, ECLI:NL:HR:1981:AG4158, *NJ 1981/635 (Ermes c.s./Haviltex)*.
HR 8 januari 1982, ECLI:NL:HR:1982:AG4306, *NJ 1982, 614*, m.nt. C.J.H. Brunner (*Natronloog*).
HR 7 mei 1982 ECLI:NL:HR:1982:AG4377, *NJ 1983/478*, m.nt. Brunner (*Omgewaaide boom*).
HR 16 mei 1986 ECLI:NL:PHR:1986:AC9354, *NJ 1987/251*, m.nt. M. van Scheltema (*Landbouwvliegers, Sputvliegen*).
HR 20 november 1987, *NJ 1988/550 (Timmer/Deutman)*.
HR 30 juni 1989, *NJ 1990/652 (Upjohn/Van Ommeren - Halcion)*.
HR 28 maart 1990, *NJ 1991/118*, m.nt. Scheltema (*Leidraad-arrest*).
HR 8 december 1989, *NJ 1990/778 (CJHB) (Vrieling/Ruröde)*.
HR 2 februari 1990, *NJ 1991/1 (De Staat/Natuur en Milieu c.s.)*.
HR 22 maart 1991, ECLI:NL:HR:1991:ZC0181, *NJ 1991/420 (Roeffen/Thijssen)*.
HR 2 februari 1993, ECLI:NL:HR:1993:AB7899, *NJ 1993/476*.
HR 25 juni 1993, ECLI:NL:HR:1993:AD1907, *NJ 1993/686 (Cijssouw I)*.
HR 17 en 24 september 1993, *NJ 1993/173 en 174 (CAO)*.
HR 1 oktober 1993, ECLI:NL:HR:1993:ZC1080, *NJ 1993/182*, m.nt. Brunner (*Van Utert/Kraamzorg, Lekkende kruik II*).
HR 24 december 1993, ECLI:NL:HR:1993:ZC1197, *NJ 1994/214 (Leebeek/Vrumona)*.
HR 15 april 1994, ECLI:NL:HR:1994:ZC1338, *NJ 1995/614*, m.nt. Brunner, AA 1994/821, m.nt. Hijma (*Schirmeister/Heus, Oldtimer*).
HR 22 april 1994, ECLI:NL:HR:1994:ZC1347, *NJ 1994, 624*, m.nt. C.J.H. Brunner (*Hulsbosch/Broen (Taxusstruik)*).
HR 30 september 1994, ECLI:NL:HR:1994:ZC1460, *NJ 1996/196 (Staat/Shell)*.
HR 14 oktober 1994, *NJ 1995/720*, m.nt. Scheltema (*August de Meijer, Wrakopruimingsarrest*).
HR 13 januari 1995, ECLI:NL:HR:1995:ZC1611, *NJ 1997/175*, m.nt. Brunner, VR 1995/96 (*Korver/De Heel*).

HR 26 januari 1996, ECLI:NL:HR:1996:ZC1971, NJ 1996/360, *RvdW* 1996/41 (*Bemico e.a./Cornebo*).
HR 28 juni 1996, NJ 1997/495, m.nt. H.J. Snijders (*Rolrichtlijnen-arrest*).
HR 22 november 1996, ECLI:NL:HR:1996:ZC2204, NJ 1998, 567 (*Bos/Althuisius, Bos/erven Althuisius*).
HR 6 december 1996, ECLI:NL:HR:1996:ZC2221, NJ 1997/219 (*Du Pont/Hermans*).
HR 2 mei 1997, ECLI:NL:HR:1997:AG7230, NJ 1998/281, m.nt. M.M. Mendel (*Centraal Beheer/Forbo*).
HR 12 december 1997, ECLI:NL:HR:1997:ZC2525, NJ 1998/224 (*Slkker Bouwmaatschappij Zoetermeer/Wolvega Panelen*).
HR 9 januari 1998, NJ 1998/272 (*Brok/Huberts, heupdysplasie*).
HR 2 oktober 1998, ECLI:NL:HR:1998:ZC2721, NJ 1999/638 (*Cijssouw II*).
HR 2 april 1999, ECLI:NL:HR:1999:ZC2883, NJ 1999, 552.
HR 28 mei 1999, NJ 1999, 564 (*Losser/Kruidhof*).
HR 22 oktober 1999, ECLI:NL:HR:1999:ZC2994, NJ 2000/159, m.nt. Bloembergen (*Koolhaas/Rockwool*).
HR 4 februari 2000, NJ 2000, 562 (*Mol/Meijer*).
HR 22 september 2000, ECLI:NL:HR:2000:AA7239, NJ 2000/644 (*W. Haagman & co c.s./Vaessen-Schoemaker Chemische Industrie BV, Soepballen*).
HR 20 oktober 2000, ECLI:NL:HR:2000:AA7686, NJ 2000/700, *AV&S* 2001, p. 43, m.nt. F.T. Oldenhuis (*Foekens/Naim*).
HR 12 januari 2001, ECLI:NL:HR:AA9430, NJ 2001/199 (*Steinbusch/Van Alpen*).
HR 19 januari 2001, ECLI:NL:HR:2001:AA9556, NJ 2001/524, m.nt. Vranken (*Ter Hofte/Oude Monnik*).
HR 2 maart 2001, ECLI:NL:HR:2001:AB0377, NJ 2001/649, m.nt. Vranken en Van Wijmen (*MC Leeuwarden/In 't Hout, Trombose*).
HR 13 april 2001, ECLI:NL:HR:2001:AB1058, NJ 2001/420, m.nt. T. Koopmans, *RvdW* 2001/83 (*Luchthaven HR 7* HR 27 april 2001, ECLI:NL:HR:2001:AB1338, NJ 2002, 213, m.nt. Hijma (*Oerlemans/Driessen*)).
september 2001, ECLI:NL:HR:2001:ZC3657, NJ 2001/615.
Soesterberg.
HR 15 juni 2001, NJ 2001, 435 (*WE/VIB II*).
HR 27 oktober 2000, ECLI:NL:HR:2000:AA7915, NJ 2001/120, m.nt. Mendel (*Biçak/Aegon*).
HR 23 november 2001, ECLI:NL:PHR:2001:AD3963, NJ 2002/387, m.nt. Vranken (informed consent)
HR 14 december 2001, ECLI:NL:HR:2001:AD4914, NJ 2001/57 (*Eurofleur Leusden/Rolloos Sörensen*).
HR 8 maart 2002, ECLI:NL:HR:2002:AD8178, NJ 2003/706 (*Pharmacia/Cosmétique*).
HR 12 april 2004, ECLI:NL:HR:2002:AD9112, *JBO* 2005/341.
HR 12 juli 2002, ECLI:NL:HR:2002:AE1532, NJ 2003/151 m.nt. F.C.B. van Wijmen (*Aansprakelijkheid arts, tuchtrecht*).
HR 14 juni 2002, ECLI:NL:HR:2002:AE0659, NJ 2003, 112 (*Bramer/Hofmanbeheer & Colpro*).
HR 29 november 2002, ECLI:NL:HR:2002:AE5162, NJ 2003/549, m.nt. J.B.M. Vranken (*Legionella besmetting Westfriese Flora*).
HR 11 juli 2003, ECLI:NL:HR:2003:AF7419 (*Kouwenberg/Rabo*).
HR 12 september 2003, ECLI:NL:HR:AF8254, NJ 2004/177 (*Peters/Hofkens, Vallende schoonmaakster*).
HR 16 mei 2003, ECLI:NL:HR:2003:AF4621, NJ (*London Verzekeringen/Noordhollandsche*).
HR 20 februari 2004, ECLI:NL:HR:2004:AO1427, NJ 2005/493, m.nt. Du Perron (*DSM/Fox*).

HR 25 februari 2005, ECLI:NL:HR:2005:AR5383, *JOR* 2005, 168, m.nt. J.J. Dammingh, *JOL* 2005, 127 (*Fabels/Meenderink*).
HR 1 april 2005, ECLI:NL:HR:2005:AS6006, *NJ* 2006/377, m.nt. H.J. Snijders en F.C.B. van Wijmen (*Protocol-II*).
HR 7 mei 2004 ECLI:NL:HR:2004:AO6012, *NJ* 2006, 281 (*Duwbak Linda*).
HR 18 juni 2004, *NJ* 2004, 585 (*Kuunders/Swinkels*).
HR 24 september 2004, ECLI:NL:HR:2004:AO9069, *NJ* 2008/587 m.nt. C.E. du Perron (*Vleesmeesters/Alog*).
HR 21 oktober 2005, ECLI:NL:HR:2005:AT8823, *NJ* 2005/418, m.nt. C.J.H. Brunner (*Bouwvergunning Heemstede/Ludlage/Van Paradijs*).
HR 5 november 2004, ECLI:NL:HR:2004:AP1463, *NJ* 2005, 215 (*Stichting de Lozerhof/van Duyvenbode-Langen*).
HR 11 november 2005, ECLI:NL:HR:2005:AU3313, *JAR* 2005/287 (*Bayar/Wijnen*).
HR 25 november 2005, ECLI:NL:HR:2005:AT8782, *NJ* 2009/103, m.nt. Giesen (*Eternit/Horsting*).
HR 26 november 2004, ECLI:NL:HR:2004:AR1739, *NJ* 2006/115, m.nt. C.E. du Perron (*Bosman/mr. G.*).
HR 17 december 2004, ECLI:NL:HR:2004:AR3290, *RvdW* 2005/4 (*Hertel/Van der Lugt*)
HR 17 februari 2006, ECLI:NL:HR:2006:AU9717, *NJ* 2006/378 (*Royal e.a./Polygram*).
HR 24 februari 2006, ECLI:NL:HR:2006:AV0046, *NJ* 2006/302 (*ACM/Albert Heijn*).
HR 24 maart 2006, ECLI:NL:HR:2006:AU7935, *NJ* 2009/485, *JGR* 2006/35 (*Pfizer Health, Pharmacia/Cosmétique, vervolg*).
HR 7 april 2006, *NJ* 2006/244 (*Bildtpollen/Miedema*).
HR 22 september 2006, ECLI:NL:HR:2013:AX1576, *NJ* 2006, 522, *RvdW* 2006, 879, *JOL* 2006, 540, *JGR* 2006, 54, m.nt. Vollebregt (*GSK/Sara Lee*).
HR 13 oktober 2006, ECLI:NL:HR:2006:AW2082, *NJ* 2008/529, m.nt. Van Dam (*Actuarissen/Vie d'Or*).
HR 10 november 2006, *LJN*: AY9317, *RvdW* 2006/1058, *NJ* 2008/491 (*Astrazeneca e.a./Menzis e.a.*).
HR 24 november 2006, ECLI:NL:HR:2006:AY9222, *RvdW* 2006, 1109, *JOR* 2007/19 mnt. K. Frieling, JA 2007/23 m.nt. S.B. van Baalen, *RF* 2007/2, *NJ* 2006/644, *JE* 2006/459 (*Van Lanschot Bankiers N.V.*).
HR 15 december 2006, ECLI:NL:HR:2006:AZ1083, *NJ* 2007, 203, m.nt. Mok (*Zorgplicht vermogensbeheerder*).
HR 2 februari 2007, ECLI:NL:HR:AZ4410, *NJ* 2008/104, m.nt. Du Perron (*NBA/Meerhuysen*).
Concl. A-G Verkade van 14 maart 2008, ECLI:NL:PHR:2008:BC4492, *RvdW* 2008/322.
HR 13 juli 2007, ECLI:NL:HR:2007:BA4200, *NJ* 2007/644, *RvdW* 2007, 705 (*Ouders/MCL*)
HR 29 juni 2007, ECLI:NL:HR:2007:BA3529, *NJ* 2007/639 (*HBU/Groenendijk*).
HR 16 mei 2008, ECLI:NL:HR:2008:BC2793, *NJ* 2008/284 (*Chubb/Dagenstaed*).
HR 27 juni 2008, ECLI:NL:HR:2008:BC9348, *NJ* 2010/83 (*Moerings/Mol, Pootaardappelen*).
HR 5 september 2008, ECLI:NL:HR:2008:BD2984, *NJ* 2008/480 (*BT/Scaramea*).
HR 12 december 2008, ECLI:NL:HR:2008:BD3129, *NJ* 2009/332 (*Maatzorg/Van der Graaf*).
HR 19 december 2008, ECLI:NL:HR:2008:BG1890, *NJ* 2009/28 (*Smeets/Gemeente Heerlen*).
HR 5 juni 2009, *NJ* 2012/182 (*Dexia/De Treek*).
HR 5 juni 2009, ECLI:NL:HR:2009:BH2811, *NJ* 2012/183, m.nt. Vranken (*Effectenlease Levob*).
HR 20 november 2009, ECLI:NL:HR:2009:BJ6999, *NJ* 2011, 302 (*Lego*).

HR 27 november 2009, ECLI:NL:HR:2009:BH2162, NJ 2014/201, *RvdW* 2009/1403 (*VEB/World Online*).
HR 4 februari 2011, ECLI:NL:HR:2011:BO5803, NJ 2011/69 (*Scheepsdieselmotor*).
HR 8 oktober 2010, ECLIT:NL:HR:2010:BM6095, NJ 2011/465, m.nt. T. Hartlief (*Hangmat*).
HR 22 oktober 2010, ECLI:NL:HR:2010:BN5665, NJ 2010/570 (*Euronext/AFS*).
HR 19 november 2010, ECLI:NL:HR:2010:BN7889, NJ 2010/623 (*Skare/Flexmen*).
HR 17 december 2010, ECLI:NL:HR:2010:BN6236, NJ 2012/155, m.nt. Hartlief (*Hoogheemraadschap Amstel/gemeente de Ronde Venen, Tussenboezemkade Ringvaart Wilnis*).
HR 8 april 2011, ECLI:NL:HR:2011:BP6165, NJ 2011/449 (*Premium/Tros*).
HR 9 december 2011, NJ 2011/599 (*Flevoziekenhuis*).
HR 28 oktober 2011, ECLI:NL:HR:2011:BQ9854 (*De Ronde Venen/Stedin*).
HR 29 april 2011, ECLI:NL:HR:2011:BP0567, NJ 2011/406 (*Melchemie/Delbano*).
Concl. A-G Langemeijer van 30 maart 2012, ECLI:NL:PHR:2012:BW0393 (*Knooble/Staat en NNI*).
HR 1 juni 2012, ECLI:NL:HR:2012:BU5609, NJ 2013/172, m.nt. T.F.E. Tjong Tjin Tai (*Esmilo/Mediq*).
HR 22 juni 2012, ECLI:NL:HR:2012:BW0393, NJ 2012/397 (*Knooble/Staat*).
HR 23 november 2001, ECLI:NL:HR:2001:AB2737, NJ 2002/386 (*Ingenhut*).
HR 23 november 2012, ECLI:NL:HR:2012:BX7264, NJ 2012/669, VR 2014/19 (*Beroepsaansprakelijkheid gynaecoloog*).
Conclusie Parket Hoge Raad van 22 februari 2013, ECLI:NL:PHR:2013:BY1529 (*Stokke stoel*).
HR 5 april 2013, ECLI:NL:HR:2013:BY8101, NJ 2013/214 (*Lundiform/Mexx*).
HR 7 juni 2013, ECLI:NL:HR:2013:BZ1717, NJ 2014/98, m.nt. Hartlief (*SVB/Van de Wege, RSI*).
HR 14 juni 2013, ECLI:NL:HR:2013:BZ4163 (*Auping/Beverslaap*).
HR 4 april 2014, ECLI:NL:HR:2014:831 (*Reaal/Deventer*).
HR 18 april 2014, ECLI:NL:HR:2014:942, *RvdW* 2014/600, NJ 2015/20, m.nt. M.M. Mendel en H.B. Krans (*Achmea/Rijnberg*).
HR 14 juni 2013, ECLI:NL:HR:2013:BZ3749, NJ 2014/415, m.nt. J.B.M. Vranken (*Koersplandewegkwijt, KoersPlan*).
HR 11 december 2015, ECLI:NL:HR:2015:3568, NJ 2017/59, m.nt. Hijma (*Boetebeding WAV, Wijnenbouw/Muller*).
HR 20 maart 2015, ECLI:NL:HR:2015:661, NJ 2015/361 (*SNS Reaal*)
HR 24 april 2015, ECLI:NL:HR:2015:1128, NJ 2015/266 (*Staat/S.*).
HR 26 februari 2016, ECLI:NL:HR:2016:337, *RvdW* 2016/337.
HR 29 april 2016, ECLI:NL:HR:2016:769, NJ 2018/41, m.nt. H.B. Krans (*SEBA/Amsterdam I*).
HR 24 juni 2016, ECLI:NL:HR:2016:1280, J/N 2016/156 (*X/Veka*).
HR 25 november 2016, ECLI:NL:HR:2016:2687, NJ 2017/114, m.nt. TTT (*FNV/Condor*).
HR 9 december 2016, ECLI:HR:2016:2835, NJ 2017, 11 (*Duisenbergregeling*).
HR 13 januari 2017, ECLI:NL:HR:2017:32, NJ 2017/48 (*DAF/Achmea*).
HR 17 februari 2017, ECLI:NL:HR:2017:279.
HR 16 juni 2017, ECLI:NL:HR:2017:1106.
HR 14 juli 2017 ECLI:NL:HR:2017:1345, NJ 2017/467, m.nt. J. Spier (*JMV/Zürich*).
Concl. A-G Hartlief 6 oktober 2017, ECLI:NL:PHR:2017:1095, sub 3.18-3.19.
HR 8 december 2017, ECLI:NL:HR:2017:3106, *RvdW* 2018/3 (*Forellenkwekerij*).
HR 5 januari 2018, ECLI:NL:HR:2018:1 (*Chemours/Stedin*).
HR 2 februari 2018, ECLI:NL:HR:2018:148, NJ 2018/422.
HR 6 april 2018, ECLI:NL:HR:2018:536, NJ 2018/291, m.nt. J. Spier.
HR 4 mei 2018 ECLI:NL:HR:2018:678 (*FNV/Werkgeversorganisaties*).

HR 18 mei 2018, ECLI:NL:HR:2018:729, NJ 2018/376, m.nt. K.F. Haak.
HR 25 mei 2018, ECLI:NL:HR:2018:772, NJ 2019/295, m.nt. Lindenbergh (*Liander/Grondroerder*).
HR 1 juni 2018, ECLI:NL:HR:2018:818, JAR 2018/66 m.nt. A.M. Helstone, JOR 2018/215 m.nt. E.L.H. van der Vos (*Rabobank/X*).
HR 13 juli 2018, ECLI:NL:HR:2018:1176 (*NVM, Meetinstructie*).
HR 21 september 2018, ECLI:NL:HR:2018:1696, NJ 2018/398 (*Eiseres/Albert Heijn, Erecode franchise*).
HR 19 oktober 2018, ECLI:NL:HR:2018:1973, NJ 2020/40, m.nt. Jac. Hijma.
HR 14 december 2018, ECLI:NL:HR:2018:2262, NJ 2019/21.
Conc. A-G Harlief van 18 januari 2019, ECLI:NL:PHR:2019:244.
HR 17 mei 2019, ECLI:NL:HR:2019:510.
HR 29 maart 2019, ECLI:NL:HR:2019:444.
Concl. P-G Wissink 21 februari 2020, ECLI:NL:PHR:2020:176.

Hoven

Hof Amsterdam 24 februari 1983, ECLI:NL:GHAMS:1983:AC7881, B/E 1985, 33.
Hof Arnhem 24 juni 1986, ECLI:NL:GHARN:1986:AC9444, NJ 1988/709.
Hof 's-Hertogenbosch 6 mei 2003, ECLI:NL:GHSHE:2003:AT1737.
Hof Arnhem 28 oktober 2003, ECLI:NL:GHARN:2003:AT9190, NJ 2003/305 (*Koolhaas/Rockwool, na verwijzing*).
Hof Amsterdam 17 februari 2005, IER 2005/56 (zie voor het cassatieberoep HR 22 september 2006, NJ 2006/522 (*Glaxosmithkline/Sarah Lee*)).
Hof 's-Gravenhage 1 juli 2007, ECLI:NL:GHSGR:2005:AU1864.
Hof 's-Hertogenbosch 31 januari 2006, ECLI:NL:GHSHE:2006:AW2526.
Hof 's-Hertogenbosch 14 maart 2006, ECLI:NL:GHSHE:2006:AW4164, JA 2006/95, VR 2007/38.
Hof Amsterdam 21 september 2006, ECLI:NL:GHAMS:2006:AY9350.
Hof Amsterdam 16 april 2007, ECLI:NL:GHAMS:2007:BB6504, NJF 2007, 523.
Hof Arnhem 19 juni 2007, ECLI:NL:GHARN:2007:BA9404.
Hof 's-Gravenhage 10 juli 2008, ECLI:NL:GHSGR:2008:BD6572, JBO 2008/45, m.nt. H.J. Bos, JM 2009/3, m.nt. H.J. Bos.
Hof Arnhem 23 september 2008, ECLI:NL:GHARN:2008:BF3594, NJF 2009, 248 (*Lichtwer c.s./Norgine*).
Hof 's-Gravenhage 11 november 2008, ECLI:NL:GHSGR:2008:BG8168, RAV 2009, 29.
Hof Leeuwarden 3 februari 2009, ECLI:NL:GHLLE:2009:BH4480, JAR 2009, 74.
Hof Arnhem 31 maart 2009, ECLI:NL:GHARN:2009:BI2593.
Hof 's-Hertogenbosch 1 september 2009, ECLI:NL:GHSHE:2009:BJ7299, VR 2010, 80, JA 2010/7, met noot Van der Zalm.
Hof Amsterdam 24 november 2009, ECLI:NL:GHAMS:2009:BL4918.
Hof 's-Gravenhage 6 april 2010, ECLI:NL:GHSGR:2010:BM0330, NJF 2010/193.
Hof Arnhem 24 augustus 2010, ECLI:NL:GHARN:2010:BN5820.
Hof Leeuwarden 28 juni 2011, ECLI:NL:GHLLE:BQ9712, RCR 2011/78.
Hof 's-Hertogenbosch 12 juli 2011, ECLI:NL:GHSHE:2011:BR1513, JAR 2011/243, Prg. 2011/214, JA 2011/163, VR 2012/63, JIN 2011/592.
Hof 's-Hertogenbosch 27 november 2012, ECLI:NL:GHSHE:2012:BY4301.
Hof Amsterdam 18 december 2012, ECLI:NL:GHAMS:2012:BZ3728
Hof Arnhem 29 april 2012, ECLI:NL:GHARN:2012:BW0811.
Hof Arnhem-Leeuwarden 15 januari 2013, ECLI:NL:GHARL:2013:BY8374.
Hof Arnhem-Leeuwarden 9 april 2013, ECLI:NL:GHARL:2013:BZ6718, RAV 2013, 74.
Hof 's-Hertogenbosch 28 mei 2013, ECLI:NL:GHSHE:2013:CA1437.
Hof Amsterdam 10 september 2013, ECLI:NL:GHAMS:2013:2858, JAAN 2013/200.

Hof Amsterdam 8 oktober 2013, ECLI:NL:GHAMS:2013:3204.
Hof 's-Hertogenbosch 22 oktober 2013, ECLI:NL:GHSHE:2013:4907.
Hof Amsterdam 5 november 2013, ECLI:NL:GHAMS:2013:5222.
Hof Arnhem-Leeuwarden 18 juni 2013, ECLI:NL:GHARL:2013:CA3452, JAR 2013/194.
Hof Arnhem-Leeuwarden 26 november 2013, ECLI:NL:GHARL:2013:8984.
Hof Amsterdam 11 februari 2014, ECLI:NL:GHAMS:2014:408
Hof Arnhem-Leeuwarden 8 april 2014, ECLI:NL:GHARL:2014:2841, JA 2014/83, m.nt.
E. Pans.
Hof Amsterdam 29 april 2014, ECLI:NL:GHAMS:2014:1520.
Hof Arnhem-Leeuwarden 1 juli 2014, ECLI:NL:GHARL:2014:5243.
Hof 's-Gravenhage 8 juli 2014, ECLI:NL:GHDHA:2014:3091.
Hof Arnhem-Leeuwarden 22 juli 2014, ECLI:NL:GHARL:2014:5843.
Hof 's-Hertogenbosch 7 oktober 2014, ECLI:NL:GHSHE:2014:4079.
Hof Amsterdam 14 oktober 2014, ECLI:NL:GHAMS:2014:4215, RCR 2015/5.
Hof 's-Hertogenbosch 24 februari 2015, ECLI:NL:GHSHE:2015:606, NJF 2015/194.
Hof 's-Hertogenbosch 3 maart 2015, ECLI:GHSHE:2015:640.
Hof 's-Hertogenbosch 17 maart 2015, ECLI:NL:GHSHE:2015:915, JM 2015/153, m.nt.
Bos, JBO 2015/237 m.nt. Bos, JBO 2015/114, m.nt. D. van der Meijden.
Hof Arnhem-Leeuwarden 16 juni 2015, ECLI:NL:GHARL:2015:4346.
Hof Arnhem-Leeuwarden 7 juli 2015, ECLI:NL:GHARL:2015:5070.
Hof Arnhem-Leeuwarden 21 juli 2015, ECLI:NL:GHARL:2015:5526.
Hof 's-Hertogenbosch 15 september 2015, ECLI:NL:GHSHE:2015:3586.
Hof Amsterdam 15 december 2015, ECLI:NL:GHAMS:2015:5256.
Hof Arnhem-Leeuwarden 8 maart 2016, ECLI:NL:GHARL:2016:1697.
Hof Amsterdam 5 april 2016, ECLI:NL:GHAMS:2016:1286.
Hof Arnhem-Leeuwarden 28 juni 2016, ECLI:NL:GHARL:2016:5263.
Hof Amsterdam 26 juli 2016, ECLI:NL:GHAMS:2016:3060.
Hof Arnhem-Leeuwarden 2 augustus 2016, ECLI:NL:GHARL:2016:6308.
Hof Den Haag 30 augustus 2016, ECLI:NL:GHDHA:2016:4320.
Hof Arnhem-Leeuwarden 27 december 2016, ECLI:GHARL:2016:10514.
Hof Amsterdam 20 december 2016, ECLI:NL:GHAMS:2016:5484.
Hof Amsterdam 24 januari 2017, ECLI:NL:GHAMS:2017:191, NJF 2017/120.
Hof Arnhem-Leeuwarden 21 maart 2017, ECLI:NL:GHARL:2017:2580.
Hof Arnhem-Leeuwarden 20 juni 2017, ECLI:NL:GHARL:2017:5158.
Hof Den Haag 18 juli 2017, ECLI:NL:GHDHA:2017:2028.
Hof Amsterdam 25 juli 2017, ECLI:NL:GHAMS:2017:3852, AR 2017/5076.
Hof Den Haag 13 februari 2018, ECLI:NL:GHDHA:2018:166.
Hof Den Haag 26 juni 2018, ECLI:NL:GHDHA:2018:1758.
Hof Arnhem-Leeuwarden 18 september 2018, ECLI:NL:GHARL:2018:8308.
Hof Den Haag 9 oktober 2018, ECLI:NL:GHDHA:2018:2591, JA 2019/37.
Hof Arnhem-Leeuwarden 27 november 2018, ECLI:NL:GHARL:2018:10336, JA 2019/4.
Hof 's-Hertogenbosch 4 december 2018, ECLI:NL:GHSHE:2018:5073.
Hof 's-Hertogenbosch 16 april 2019, ECLI:NL:GHSHE:2019:1458.
Hof Amsterdam 16 april 2019, ECLI:NL:GHAMS:2019:1301.
Hof Arnhem-Leeuwarden 23 juli 2019, ECLI:NL:GHARL:2019:6038.
Hof 's-Hertogenbosch 27 augustus 2019, ECLI:NL:GHSHE:2019:3188.

Rechtbanken

Rb. Haarlem (pres.) 29 april 1985, ECLI:NL:RBHAA:1985:AH0681, B/E 1986. 61.
Rb. Haarlem 18 februari 1992, NJ 1993/521 (*Forbo*).
Rb. Amsterdam 3 februari 1999, ECLI:NL:RBAMS:1999:AB8317 (S./*Stichting Sanquin Bloedvoorziening*).
Rb. Alkmaar 30 december 1999, NJ Kort 2000/11 (*Mazda*)(*Vlaar/APB*).

Rb. Zutphen 26 maart 2003, ECLI:NL:RBZUT:2003:AF6264
Rb. Utrecht 29 april 2003, ECLI:NL:RBUTR:2003:AF7905.
Rb. Arnhem 22 december 2003, ECLI:NL:RBARN:2003:AO2174 (*Basic Holdings, Glen Duplex/Bouwmateriaal en handel De Heuning*).
Rb. Haarlem 7 januari 2004, ECLI:NL:RBHAA:2004:AO1558.
Rb. Arnhem 14 januari 2004, ECLI:NL:RBARN:2004:AO2187, NJF 2004/267 (*Heuting/Falkom*).
Rb. Zutphen 23 juni 2004, ECLI:NL:RBZUT:2004:AP8627.
Rb. Breda 28 juli 2004, ECLI:NL:RBBRE:2004:AQ5694, IER 2004, 98.
Rb. Arnhem 4 augustus 2004, ECLI:NL:RBARN:2004:AR2826.
Rb. Middelburg (straf) 13 april 2005, ECLI:NL:RBMID:2005:AT4286.
Rb. Arnhem (vrz.) 23 juni 2005, ECLI:NL:RBARN:2005:AU1580 (*Microtek Medical/Beldico*).
Rb. Arnhem (vrz.) 9 september 2005, ECLI:NL:RBARN:2005:AU4917.
Rb. Dordrecht (vrz.) 13 oktober 2005, ECLI:NL:RBDOR:2005:AU4279.
Rb. Alkmaar 15 december 2005, ECLI:NL:RBALK:2005:AU8188.
Rb. Arnhem 9 november 2005, ECLI:NL:RBARN:2005:AV0512.
Rb. Rotterdam 3 februari 2006, ECLI:NL:RBROT:2006:AV1554, JGR 2006, 45, m.nt. Vollebregt.
Rb. Maastricht 18 augustus 2006, ECLI:NL:RBMAA:2006:AY8418.
Rb. Arnhem 1 november 2006, ECLI:NL:RBARN:2006:BC4427, SES 2008, 10.
Rb. Den Haag (vrz.) 8 november 2006, ECLI:NL:RBSGR:2006:AZ1827 (*Bodemzaak: Rb. 's-Gravenhage* 10 oktober 2008, ECLI:NL:RBSGR:2008:BG4373), JAAN 2007, 0126.
Rb. Zutphen 3 januari 2007, ECLI:NL:RBZUT:2007:BA1993.
Rb. Arnhem 24 januari 2007, ECLI:NL:RBARN:2007:AZ9460.
Rb. 's-Gravenhage 12 maart 2007, ECLI:NL:RBSGR:2007:BA1255.
Rb. Amsterdam (vzr.) 23 augustus 2007, TBR 2008/82.
Rb. Maastricht 26 september 2007, ECLI:NL:RBMAA:2007:BB4448.
Rb. Zwolle-Lelystad 14 november 2007, ECLI:NL:RBZLY:2007:BD4284.
Rb. Breda 19 december 2007, ECLI:NL:RBBRE:2007:BC8144.
Rb. Arnhem 12 maart 2008, ECLI:NL:RBARN:2008:BC7707.
Rb. Den Haag 16 april 2008, ECLI:NL:RBSGR:2008:BE9131.
Rb. Rotterdam 15 oktober 2008, ECLI:NL:RBROT:2008:BG2022, <http://cisgw3.law.pace.edu/cases/081015n2.html>, *European Journal of Commercial Contract Law* (2009-1) 41, abstract by Kruisinga (*Eyroflam S.A./P.C.C. Rotterdam B.V.*).
Rb. Amsterdam 17 december 2008, ECLI:NL:RBAMS:2008:BG7225 (*Rokersclaim*).
Rb. Rotterdam (vrz.) 12 januari 2009, ECLI:NL:RBROT:2009:BG9688 (*Gemeente Rotterdam/Interparking*).
Rb. Arnhem 4 februari 2009, ECLI:NL:RBARN:2009:BH2966 (*Stichting Vivium Zorggroep/Thuisne*).
Rb. Arnhem 22 april 2009, ECLI:NL:RBARN:2009:BI3331 (*Arnild Barging/Euroship Services*).
Rb. Zwolle-Lelystad (vrz.) 29 juni 2007, ECLI:NL:RBZLY:2007:BC1534.
Rb. Den Haag (vrz.) 11 november 2009, ECLI:NL:RBSGR:2009:BK3117.
Rb. Dordrecht 9 december 2009, ECLI:NL:RBDOR:2009:BK6932, JA 2010/24.
Rb. Zwolle-Lelystad 9 december 2009, ECLI:NL:RBZLY:2009:BL0104.
Rb. Rotterdam 24 maart 2010, ECLI:NL:RBROT:2010:BM1244 JHV 2010/107 m.nt H. Ferment (*Interparking/Gemeente Rotterdam*).
Rb. Arnhem (vrz.) 29 april 2010, ECLI:NL:RBARN:2010:BM5524, JAAN 2010/58.
Rb. Amsterdam 19 januari 2011, zaaknummer /rolnummer: 428586 / HA ZA 09-1631, IEPT 20110119 (*Stybenex/Rockwool*).

- Rb. Rotterdam 29 maart 2011 (zaak-/rolnummer 371783/ KG-ZA 11-86, niet gepubliceerd).
- Rb. Zwolle-Lelystad (vrz.) 11 april 2011, ECLI:NL:RBZLY:2011:BR4554.
- Rb. Dordrecht 15 juni 2011, ECLI:NL:RBDOR:2011:BQ8251.
- Rb. Arnhem 22 juni 2011, ECLI:NL:RBARN:2011:BR1090.
- Rb. Rotterdam (vrz.) 21 juli 2011, ECLI:NL:RBROT:2011:BR2593, *JOM* 2012/366 (*Gemeente Rotterdam/Ballast Nedam Infra*).
- Rb. Rotterdam 5 november 2014, ECLI:NL:RBROT:2014:8995.
- Rb. Zwolle-Lelystad (vrz.) 15 februari 2012, ECLI:NL:RBZLY:2012:BW4108.
- Rb. Amsterdam (vrz.) 9 juli 2012, ECLI:NL:RBAMS:2012:BX2084.
- Rb. Utrecht 25 juli 2012, ECLI:NL:RBUTR:2012:BX3544, *NJF* 2012/412.
- Rb. Oost-Nederland 23 januari 2013, ECLI:NL:RBONE:2013:BZ0567.
- Rb. Oost-Nederland 27 februari 2013, ECLI:NL:RBONE:2013:2793.
- Rb. Oost-Nederland 13 maart 2013, ECLI:NL:RBONE:2013:BZ7265.
- Rb. Amsterdam 15 mei 2013, ECLI:NL:RBAMS:2013:CA2741.
- Rb. Rotterdam 3 juli 2013, ECLI:NL:RBROT:2013:5327.
- Rb. Den Haag 7 augustus 2013, ECLI:NL:RBDHA:2013:11075, *JM* 2013, 158, *JBO* 2013/164, m.nt. H.J. Bos.
- Rb. Rotterdam 29 augustus 2013, ECLI:NL:RBROT:2013:6515.
- Rb. Overijssel 16 oktober 2013, ECLI:NL:RBOVE:2013:2631.
- Rb. Amsterdam 6 november 2013, ECLI:NL:RBAMS:2013:7934.
- Rb. Gelderland 13 november 2013, ECLI:NL:RBGEL:2013:6386.
- Rb. Amsterdam 20 november 2013, ECLI:NL:RBAMS:2013:7349.
- Rb. Midden-Nederland (vrz.) 20 december 2013, ECLI onbekend, *JAAN* 2014/48.
- Rb. Gelderland 15 januari 2014, ECLI:NL:RBGEL:2014:841.
- Rb. Zeeland-West-Brabant 15 januari 2014, *JA* 2014/50, *NJF* 2014/377.
- Rb. Amsterdam (vrz.) 2 februari 2014, ECLI:NL:RBAMS:2014:5580 *JAAN* 2014/193.
- Rb. Den Haag (vrz.) 6 maart 2014, ECLI:NL:RBDHA:2014:2761, *JAAN* 2014/77.
- Rb. Oost-Brabant (ktr., zittingsplaats 's-Hertogenbosch) 13 maart 2014, ECLI:NL:RBOBR:2014:1145.
- Rb. Noord-Nederland 19 maart 2014, ECLI:NL:RBNNE:2014:1440
- Rb. Zeeland-Westbrabant 2 april 2014, ECLI:NL:RBZWB:2014:2163.
- Rb. Amsterdam (vrz.) 9 april 2014, ECLI:NL:RBAMS:2014:1827.
- Rb. Rotterdam 28 mei 2014, ECLI:NL:RBROT:2014:4578, *NJF* 2014/376.
- Rb. Rotterdam 9 juli 2014, ECLI:NL:RBROT:2014:6080, *JGR* 2014/39.
- Rb. Midden-Nederland 23 juli 2014, ECLI:NL:RBMNE:2014:3097.
- Rb. Midden-Nederland 12 november 2014, ECLI:NL:RBMNE:2014:5643, *S&S* 2015/59 (*ProRail/ERS Railways*).
- Rb. Amsterdam 10 december 2014, ECLI:NL:RBAMS:2014:8117, *JM* 2015/81.
- Rb. Amsterdam 24 december 2014, ECLI:NL:RBAMS:2014:8784.
- Rb. Gelderland 4 maart 2015, ECLI:NL:RBGEL:2014:8176, *JA* 2015/25.
- Rb. Den Haag 24 juni 2015, ECLI:NL:RBDHA:2015:7145 (*Urgenda, eerste aanleg*).
- Rb. Rotterdam 19 augustus 2015, ECLI:NL:RBROT:2015:6179, *JA* 2015/148, m.nt. M.S.E. van Beurden, *GZR-Updates.nl* 2015-0389 m.nt. R.P. Wijne, *GJ* 2015/143.
- Rb. Gelderland 31 augustus 2015, ECLI:NL:RBGEL:2015:5786.
- Rb. Den Haag 7 oktober 2015, ECLI:NL:RBDHA:2015:11552.
- Rb. Amsterdam 2 december 2016, ECLI:NL:GHARL:2016:8388.
- Rb. Amsterdam 20 januari 2016, ECLI:NL:RBAMS:2016:212, *JA* 2016/37, *GZR-Updates.nl* 2016-0035 m. nt. R.P. Wijne, *NJF* 2016/119, *GJ* 2016/21.
- Rb. Rotterdam (vrz.) 10 februari 2016, ECLI:NL:RBROT:2016:976, *JAAN* 2016/62.
- Rb. Gelderland 20 april 2016, ECLI:NL:RBGEL:2016:2971.
- Rb. Noord-Nederland (vrz.) 18 mei 2016, ECLI:NL:RBNNE:2016:2338.
- Rb. Den Haag 25 mei 2016, ECLI:NL:GHARL:2014:5843.

Rb. Gelderland 13 juli 2016, ECLI:NL:RBGEL:2016:4530.
Rb. Den Haag 20 juli 2016, ECLI:NL:RBDHA:2016:8116.
Rb. Gelderland 20 juli 2016, ECLI:NL:RBGEL:2016:4565.
Rb. Noord-Nederland 24 augustus 2016, ECLI:NL:RBNNE:2016:3827.
Rb. Zeeland-West-Brabant 7 september 2016, ECLI:NL:RBZWB:2016:8495.
Rb. Noord-Nederland 21 september 2016, ECLI:NL:RBNHO:2016:11289.
Rb. Den Haag 8 december 2016, ECLI:NL:RBDHA:2016:15167.
Rb. Den Haag 15 maart 2017, ECLI:NL:RBDHA:2017:2415.
Rb. Amsterdam 24 mei 2017, ECLI:NL:RBAMS:2017:3491, RAV 2017/90.
Rb. Limburg 31 mei 2017, ECLI:NL:RBLIM:2017:4981, RAV 2017/91.
Rb. Gelderland (vrz.) 15 juni 2017, ECLI:NL:RBGEL:2017:3450.
Rb. Midden-Nederland 21 juni 2017, ECLI:NL:RBMNE:2017:3055, VR 2018/110.
Rb. Gelderland 19 juli 2017, ECLI:NL:RBGEL:2017:4112.
Rb. Limburg 3 augustus 2017, ECLI:NL:RBLIM:2017:8581.
Rb. Noord-Nederland (vrz.) 3 augustus 2017, ECLI:NL:RBNNE:2017:2977.
Rb. Amsterdam 6 oktober 2017, ECLI:NL:RBAMS:2017:7221.
Rb. Noord-Nederland (vrz.) 9 november 2017, ECLI:NL:RBNNE:2017:4264.
Rb. Amsterdam (vrz.) 21 november 2017, ECLI:NL:RBAMS:2017:9375.
Rb. Zeeland-West Brabant (Ktr.) 14 februari 2018, ECLI:NL:RBZWB:2018:941, RVR 2018/70 (*Pannakooi*).
Rb. Amsterdam 20 juni 2018, ECLI:NL:RBAMS:2018:3805.
Rb. Amsterdam (vrz.) 24 juli 2018, ECLI:NL:RBAMS:2018:5455.
Rb. Rotterdam (vrz.) 27 juli 2018, ECLI:NL:RBROT:2018:6275 (*Gelders staal- en schildersbedrijf/Eurogrit c.s.*).
Rb. Oost-Brabant 12 september 2018, ECLI:NL:RBOBR:2018:4414.
Rb. Noord-Nederland 10 oktober 2018, C/17/149483 / HA ZA 16-161(niet gepubliceerd).
Rb. Rotterdam 26 oktober 2018, ECLI:NL:RBROT:2018:8843.
Rb. Den Haag (vrz.) 6 november 2018, ECLI:NL:RBDHA:2018:13142.
Rb. Rotterdam 7 december 2018, ECLI:NL:RBROT:2018:10074.
Rb. Rotterdam 2 januari 2019, ECLI:NL:RBROT:2019:6 (*Byldis Prefab/Eurogrit c.s.*).
Rb. Rotterdam 16 januari 2019, ECLI:NL:RBROT:2019:421.
Rb. Midden-Nederland 30 januari 2019, ECLI:NL:RBMNE:2019:346.
Rb. Noord-Nederland 12 maart 2019, ECLI:NL:RBNNE:2019:1975.
Rb. Rotterdam 24 april 2019, ECLI:NL:RBROT:2019:4304.
Rb. Rotterdam 24 mei 2019, ECLI:NL:RBROT:2019:5104.

Rechtspraak Duitsland

BGH 8.3.1995, <http://cisgw3.law.pace.edu/cases/950308g3.html>, NJW 1995, 2099 (*Mussel case*).
BGH 12.3.1968 - VI ZR 178/66 (Hamm), NJW 1968, 1279 (*Stromausfall wegen Kabelbeschädigung bei Bauarbeiten*).
BGH 25.9.1968 - VIII ZR 108/66 (Frankfurt/Kassel), NJW 1968, 2238, 2239 (*Dieselkraftstoff*).
BGH 26.11.1968- VI ZR 212/66 (Düsseldorf), NJW 1969, 269 (*Hühnerpest*).
BGH 14.05.1974, VI ZR 48/73, NJW 1974, p. 1503 (*DVWG-prüfzeichen*).
BGH 11. 12. 1979 - VI ZR 141/78 (Düsseldorf) (*Klapprad*).
BGH 18.02.1981 - VIII ZR 14/80 (Düsseldorf), NJW 1981, 1269, 1270 (*Klebeband*).
BGH 30.06.1983, GRUG 1984, p. 117-119 (*DIN*).
BGH 29.11.1983, VI ZR 137/82, NJW 1984, p. 801 en 802 (*Schade toeschouwer ijshockey wedstrijd*).
BGH 17.01.1984, VI ZR 35/85, VersR 11 1984, p. 270 en 271 (*Flachmeissel*).

BGH 13.12.1984 III ZR 20/83 (Hamm), NJW 1985, 1774.
BGH 07.10.1986 - VI ZR 187/85 (Stuttgart) NJW 1987, 372 (373) (*Verzinkungsspray*).
BGH 10.03.1987, VI ZR 144/86, NJW 1987/36, p. 2222 en 2223 (*Warentest composthakmachines*).
BGH 01.03.1988, VI ZR 190/87, NJW 1988, p. 2667 (*Ongeval glijbaan*).
BGH 28.04.1987, VI ZR 127/86, NJW 1988/1-2, p. 48 en 49 (*Ongeval speeltuin doorgeroeste draaipaddestoel*).
BGH 14.05.1988, VII ZR 184/97, BGHZ 139, 16.
BGH 07.06.1988, VI ZR 91/87, NJW 1988, 2611 (*Limonadenflasche*).
BGH 24.04.1990 - VI ZR 358/89 (Karlsruhe), NJW 1992, 41 (*Baustromverteiler*).
BGH 19.04.1991, V ZR 349/89, NJW 1991, p. 2021 (*Schade naburig perceel na grondwerkzaamheden*).
BGH 17.11.1992 - VI ZR 352/91, NJW 1993, 528 (*Mineralwässerflasche I*).
OLG Stuttgart 07-10-1991 - 7 U 3/91, NJW-RR 1992, 670 (*Spannungsprüfer*).
BGH 07-12-1993 - VI ZR 74/93 (München) (*Gewindeschneidemittel I, passiven Produktbeobachtung*).
BGH 27.09.1994, VersR 1994/1034 (*Beademingsapparatuur*).
BGH 09.05.1995, NJW 1995, 2162, BGHZ 129, 353, 359, JZ 1995, 1060 (*Mineralwässerflasche II*).
BGH 12.11.1996, VI ZR 270/95, NJW 1997, 382 en 582 (*Verdronken kind op bouwplaats*).
BGH 14.05.1998, VII ZR 184/97, NJW 1998, p. 2814 en 2815 (*Geluidsoverlast aangekochte woningen*).
BVerfGE 29 juli 1998, ZUM 1998, p. 926 (DIN).
BGH 18.05.1999, VI ZR 192/98, NJW 1999, p. 38 (*Instructiegebrek papierversnipperaar*).
BGH 13.03.2001 - VI ZR 142/00, NJW 2001/2019 (*Gehoorschade bij concert*).
OLG Köln 24. 7. 2002 - 13 U 146/01, NJW 2004, 521 (*Sandwich*).
OLG Naumburg 17.04.2003, 7 U 75/02.
OLG Celle 28.5.2003 - 9 U 7/03, NJW 2003, 2544, 2555 (*Innenlauftrömmel, speelrad in speeltuin*).
BGH 15.7.2003 - VI ZR 155/02 (OLG Frankfurt a.M.) NJW-RR 2003, 1459, 1460 (BGH 3.11.2004, VIII ZR 344/03, NJW-RR 2005, p. 386 en 387 (*Roestschade door gebrekkige installatie warmtewisselaar*)).
BGH 2.3.2005, <http://cisgw3.law.pace.edu/cases/050302g1.html> (*Frozen Pork Case*).
OLG Köln 07.09.2005, Az 27 U 12/04, NJW 2005, 3292, 3294, ZLR 2005, 738 (*Haribo, Lakritzmischung*).
LG Düsseldorf 30.11.2005 - 10 O 144/04, NJW-RR 2006, 1033 (*Abschälmaschine*).
OLG Celle 10.10.2005, 7 U 155/05, VersR 2007, p. 253 en 254 (*Lederschleifmaschine*).
BGH 28. 3. 2006 - VI ZR 46/05 (LG Bonn), NJW 2006, 1589 (*Tapetenkleistermaschine*).
BGH 14.6.2007 - VII ZR 45/06, NJW 2007/2983.
BGH 3.6.2008, VI ZR 223/07, NJW 2008, 3775 (*Trampoline ongeval*).
BGH 16.6.2009 - VI ZR 107/08 (OLG Jena), NJW 2009, 2952 (*Airbag*).
BGH 7.7.2010 - VIII ZR 85/09, NZM 2010, p. 618 en 619 (*Schallschutz*).
OLG Düsseldorf 14.08.2013, VI-2 U (Kart) 15/08.
BGH 9.7.2015, I ZR 224/13, GRUR 2015, 1021 (*Kopfhörer-Kennzeichnung*).
OLG Frankfurt a.M. 5.7.2018, 6 U 28/18, ECLI:DE:OLGE:2018:0705.6U28.18.00.

Rechtspraak Oostenrijk

Oberster Gerichtshof 25 januari 2006,
<http://cisgw3.law.pace.edu/cases/060125a3.html> (*Frozen Pork Liver*).
Oberster Gerichtshof 19 april 2007,
<http://cisgw3.law.pace.edu/cases/070419a3.html> (*Scaffold Hooks Case*).

Oberste Gerichtshof 17 Oktober 2012, 7 Ob 48/12b (*Kone c.s./ÖBB-Infrastruktur Aktiengesellschaft*).

Rechtspraak VK

- Blythe v. Birmingham* (1856) 11 Ex 781.
Clarke v Army & Navy Co-operative Society Ltd [1903] 1 KB 155 340, 372.
Donoghue v Stevenson [1932] UKHL 100.
Kubach v. Hollands [1937] 3 All ER 907.
Watson v Buckley and Osborne, Garrett and Co. Ltd. (Ogee Ltd.), [1940] 1 All ER 174.
Holmes v. Ashford [1950] 2 All ER 76.
Fisher v Harrods Ltd [1966] 1 Lloyd's Rep. 500.
Budden v BP Oil Ltd [1980] JPL 586; P No 78 111469/78 11470, 2 May 1980 (Budden).
Thompson v Smiths Shiprepairs [1984] QB 405 (Thompson).
Stokes v Guest, Keen and Nettlefold [1986] 1 WLR 1776
E Hobbs (Farms) Limited v The Baxenden Chemical Co Limited [1992] 1 Lloyds Rep 54.
Ward v. Ritz Hotel (London) [1992] P.I.Q.R. 315 (*Ward v Ritz Hotel*).
Green v Building Scene Limited And Another [1994] P.I.Q.R. P259.
Balding v. Lew-ways Ltd. 1995 QBLR 314.
Central RC v Uponor Ltd 1996 S.L.T. 645.
Investors Compensation Scheme v. West Bromwich Building Society [1998] 1 WLR 896.
Antonio Muñoz Y Cla SA and Another v Frumar Ltd and Another [1999] 3 C.M.L.R. 684.
A v The National Blood Authority [2001] 3 All ER 289.
Britvic Soft Drinks Ltd v Messer UK Ltd, a.k.a. Messer UK Ltd v Britvic Soft Drinks Ltd [2002] EWCA Civ 548; [2002] 2 All E.R. (Comm) 321; [2002] 2 Lloyd's Rep. 368; Times, May 22, 2002.
Andrew Weir Shipping v Wartsila UK Limited & Anor [2004] EWHC 1284 (Comm) 2004 WL 1174256.
Bramhill v Edwards [2004] EWCA Civ 403, [2004] 1 Lloyd's Rep. 653.
Pollard v Tesco Stores Ltd [2006] EWCA Civ 393.
Hazlewood Grocery Ltd v Lion Foods Ltd [2007] EWHC 1887 (QB); [2007] L.L.R. 693.
Webster Thompson Ltd v JG Pears (Newark) Ltd [2009] EWHC 1070 (Comm); [2009] 2 Lloyd's Rep. 339.
Baker v Quantum Clothing Group Ltd and others [2011] UKSC 17 (*Baker*).
Lowe v W Machell Joinery Ltd [2011] EWCA Civ 794; [2012] 1 All E.R. (Comm) 153; [2011] B.L.R. 591; 138 Con. L.R. 48; [2011] N.P.C. 72.
Activa DPS Europe Sarl v Pressure Seal Solutions Ltd (t/a Welltec System (UK)) [2012] EWCA Civ 943; [2012] T.C.L.R. 7; [2012] 3 C.M.L.R. 33; [2012] Eu. L.R. 756.
United Central Bakeries Ltd v Spooner Industries Limited [2013] CSOH 150, [2013] WL 4788884.
Arnold v Britton [2015] UKSC 36.
Weatherford Global Products Ltd v Hydropath Holdings Ltd [2014] EWHC 2725 (TCC); [2015] B.L.R. 69.
Wilkes v Depuy International Limited [2016] EWHC 3096 (QB) 2016 WL 07048503.
Wood v Capita Insurance Services [2017] UKSC 24.
Gee v DePuy [2018] EWHC 1208 (QB), 2018 WL 02321180.

Rechtspraak VS

- Frye v. United States*, 293 F. 1013 (D.C. Cir. 1923).
United States v. Carroll Towing Co. 159 F.2d 169 (2d. Cir. 1947).

Barker v. Lull Engineering Co., 573 P.2d 443, 20 Cal. 3d 413, 143 Cal. Rptr. 225, 1978 Cal. LEXIS 176, 96 A.L.R.3d 1 (Cal. 1978).

Daubert v. Merrel Dow Pharmaceuticals, Inc., 509 U.S. 579 (1993).

General Electric Co. v Joiner, 522 U.S. 136 (1996).

Snyder v. American Ass'n of Blood Banks 676 A2d p. 1036 (NJ 1996), p. 1048.

Kumho Tire Company LTD v. Carmichael, 526 U.S. 1473 (1999).

U.S. 17 May 1999 Federal District Court [Louisiana],
<http://cisgw3.law.pace.edu/cases/990517u1.html> (*Medical Marketing/Internazionale Medico Scientifica*).

Meneely v. Smith 5 P 3d 49, 57 (Wash.App 2000).

Milward v. Acuity Specialty Products, 639 F.3d 11 (1st Cir. 2011), p. 24.

Rechtspraak Ierland

James Elliott Construction/Irish Asphalt Limited [2011] IEHC 269, 2008 4767 P. Supreme Court Ireland 2 December 2014, 384/11.

Verzoek om een prejudiciële beslissing ingediend door de Supreme Court (Ierland) op 30 december 2014 — James Elliott Construction Limited/Irish Asphalt Limited (Zaak C-613/14) (vertaling beschikbaar gesteld door MinBuZa).

Afdeling Bestuursrechtspraak van de Raad van State

ABRvS 2 februari 2011, AB 2011/85, m.nt. P.M.J. de Haan, JB 2011/65, m.nt. J.H.M.F. Teunissen, TBR 2011/47, m.nt. A.R. Neerhof (*City Crash*).
Concl. A-G Widdershoven van 2 december 2015, ECLI:NL:RVS:2015:3680.
ABRvS 28 oktober 2015, ECLI:NL:RVS:2015:3295.
ABRvS 18 mei 2016, ECLI:NL:RVS:2016:1295, NJB 2016/1193, BR 2016/53 met annotatie van M.Y.C.L. de Wit, JB 2016/124 met annotatie van L.J.M. Timmermans, JOM 2016/453, JOM 2016/1020 (*Plan "Spoorallee"*).
ABRvS 18 mei 2016, ECLI:NL:RVS:2016:1296, JB 2016/123 (*Buitengebied Maartensdijk 2012*).
ABRvS 9 november 2016, ECLI:NL:RVS:2016:2947, JB 2017/3, JGR 2017/5 m.nt. Lisman.
ABRvS 3 mei 2017, ECLI:NL:RVS:2017:1175, JGR 2018/2, m.nt. Later-Nijland.
ABRvS 10 oktober 2018, ECLI:NL:RVS:2018:3298.

College van beroep voor het bedrijfsleven

CBB 23 augustus 2012, ECLI:NL:CBB:2012:BX6798, AWB 12/268.
CBB 17 mei 2016, ECLI:NL:CBB:2016:136.
CBB 19 oktober 2017, ECLI:NL:CBB:2017:426
CBB 23 oktober 2018, ECLI:NL:CBB:2018:546.

Arbitrage

RvA voor de Bouw 24 februari 2014, No. 34.501 (gebruik NEN-normen gewoonte in de bouwsector), TBR 2016/192, m.nt. E.M. Bruggeman.
RvA 7 december 2018, 36.222.

Verordeningen, richtlijnen en andere besluiten van de instellingen van de EU

1965

Richtlijn 65/65/EEG van de Raad van 26 januari 1965 betreffende de aanpassing van de wettelijke en bestuursrechtelijke bepalingen inzake farmaceutische specialiteiten (*PbEG* 1965, 22).

1972

Verordening (EEG) Nr. 1035/72 van de Raad van 18 mei 1972 houdende een gemeenschappelijke ordening der markten in de sector groenten en fruit (*PbEG* 1972, L 118).

1975

Richtlijn 75/324/EEG van de Raad van 20 mei 1975 inzake onderlinge aanpassing van de wetgevingen van de Lid-Staten betreffende aërosols (*PbEG* 1975, L 147)

1976

Richtlijn 76/768/EEG van 27 juli 1976 betreffende de onderlinge aanpassing van de wetgevingen der Lid-Staten inzake kosmetisch producten (*PbEG* 1976, L 262/169).

Richtlijn 76/768/EEG van de Raad van 27 juli 1976 betreffende de onderlinge aanpassing van de wetgevingen der lidstaten inzake cosmetische producten (*PbEU* L 262, blz. 169), zoals gewijzigd bij richtlijn 88/667/EEG van de Raad van 21 december 1988 (*PbEU* L 382, blz. 46) en bij richtlijn 93/35/EEG van de Raad van 14 juni 1993 (*PbEG* 1976 L 151, blz. 32).

1983

Richtlijn 83/189/EEG van de Raad van 28 maart 1983 betreffende een informatieprocedure op het gebied van normen en technische voorschriften (*PbEG* 1983, L 109/8).

1985

Richtlijn 85/374/EEG van de Raad van 25 juli 1985 betreffende de onderlinge aanpassing van de wettelijke en bestuursrechtelijke bepalingen der Lid-Staten inzake de aansprakelijkheid voor produkten met gebreken (*PbEG* 1985, L210/29).

1989

Richtlijn 89/391/EEG van de Raad van 12 juni 1989 betreffende de tenuitvoerlegging van maatregelen ter bevordering van de verbetering van de veiligheid en de gezondheid van de werknemers op het werk (*PbEG* 1989, L 183/1).

Richtlijn 89/106/EEG van de Raad van 21 december 1988 betreffende de onderlinge aanpassing van de wettelijke en bestuursrechtelijke bepalingen der Lid-Staten inzake voor de bouw bestemde produkten (*PbEG* 1989, L 40) (Richtlijn Bouwproducten).

1992

Richtlijn 92/59/EEG van de Raad van 29 juni 1992 inzake algemene produktveiligheid (*PbEG* 1992, L 228/24).

1993

Richtlijn 93/13/EEG van de Raad van 5 april 1993 betreffende oneerlijke bedingen in consumentenovereenkomsten (*PbEG* 1993/L 095).

Richtlijn 93/42/EEG van de Raad van 14 juni 1993 betreffende medische hulpmiddelen (*PbEG* 1993, L 169) Geconsolideerde versie d.d. 11 november 2007.

Besluit 93/465/EEG van de Raad van 22 juli 1993 betreffende de modules voor de verschillende fasen van de overeenstemmingsbeoordelingsprocedures en de voorschriften inzake het aanbrengen en het gebruik van de CE-markering van overeenstemming (*PbEG* 1993, L 220/23).

1994

Richtlijn 94/9/EG van het Europees Parlement en de Raad van 23 maart 1994 inzake de onderlinge aanpassing van de wetgevingen van de Lid-Staten betreffende apparaten en beveiligingssystemen bedoeld voor gebruik op plaatsen waar ontstekingsgevaar kan heersen (*PbEG* 1994, L 100/1).

1996

Verordening (EG) Nr. 2200/96 van de Raad van 28 oktober 1996 houdende een gemeenschappelijke ordening der markten in de sector groenten en fruit (*PbEG* 1996, L 297/ 1).

1998

Richtlijn 98/37 van het Europees Parlement en de Raad van 22 juni 1998 inzake de onderlinge aanpassing van de wetgevingen van de lidstaten betreffende machines (*PbEG* 1998, L 207).

1999

Richtlijn 1999/44/EG van het Europees Parlement en de Raad van 25 mei 1999 betreffende bepaalde aspecten van de verkoop van en de garanties voor consumptiegoederen (*PbEG* 1999, L 171).

2001

Richtlijn 2001/83/EG van het Europees Parlement en de Raad van 6 november 2001 tot vaststelling van een communautair wetboek betreffende geneesmiddelen voor menselijk gebruik (*PbEU* 2001, L 311).

Richtlijn 2001/95/EG van het Europees Parlement en de Raad van 3 december 2001 inzake algemene productveiligheid (*PbEU* 2009, L 11/4).

2002

Verordening (EG) Nr. 178/2002 van het Europees Parlement en de Raad van 28 januari 2002 tot vaststelling van de algemene beginselen en voorschriften van de levensmiddelenwetgeving, tot oprichting van een Europese Autoriteit voor voedselveiligheid en tot vaststelling van procedures voor voedselveiligheidsaangelegenheden (*PbEU* 2002, L 31/1).

2004

Beschikking 2004/905/EG van de Commissie van 14 december 2004 tot vaststelling van richtsnoeren voor het melden van gevaarlijke consumentenproducten aan de bevoegde autoriteiten van de lidstaten door producenten en distributeurs overeenkomstig artikel 5, lid 3, van Richtlijn 2001/95/EG van het Europees Parlement en de Raad (*PbEU* 2004, L 381/63).

Richtlijn 2004/108/EG van het Europees Parlement en de Raad van 15 december 2004 betreffende de onderlinge aanpassing van de wetgevingen van de lidstaten inzake elektromagnetische compatibiliteit en tot intrekking van Richtlijn 89/336/EEG (*PbEU* 2004, L 390/24).

2005

Richtlijn 2005/29/EG van het Europees Parlement en de Raad van 11 mei 2005 betreffende oneerlijke handelspraktijken van ondernemingen jegens consumenten op de interne markt en tot wijziging van Richtlijn 84/450/EEG van de Raad, Richtlijnen 97/7/EG, 98/27/EG en 2002/65/EG van het Europees Parlement en de Raad en van Verordening (EG) nr. 2006/2004 van het Europees Parlement en de Raad („Richtlijn oneerlijke handelspraktijken”) (*PbEU* 2005, L 149/22).

Verordening (EG) Nr. 396/2005 van het Europees Parlement en de Raad van 23 februari 2005 tot vaststelling van maximumgehalten aan bestrijdingsmiddelenresiduen in of op levensmiddelen en dervoeders van plantaardige en dierlijke oorsprong en houdende wijziging van Richtlijn 91/414/EG van de Raad (*PbEU* 2005, L 70/1).

2006

Richtlijn 2006/42/EG van het Europees Parlement en de Raad van 17 mei 2006 betreffende machines en tot wijziging van Richtlijn 95/16/EG (herschikking) (*PbEU* 2006, L 157/24).

Richtlijn 2006/114/EG van het Europees Parlement en de Raad van 12 december 2006 inzake misleidende reclame en vergelijkende reclame (*PbEU* 2006, L 376/21).

Verordening (EG) Nr. 1907/2006 van het Europees Parlement en de Raad van 18 december 2006 inzake de registratie en beoordeling van en de autorisatie en beperkingen ten aanzien van chemische stoffen (REACH), tot oprichting van een Europees Agentschap voor chemische stoffen, houdende wijziging van Richtlijn 1999/45/EG en houdende intrekking 76/769/EEG van de Raad en de Richtlijnen 93/67/EEG, 93/105/EG en 2000/21/EG van de Commissie (*PbEU* 2006, L 396).

Verordening (EG) Nr. 1924/2006 van het Europees Parlement en de Raad van 20 december 2006 inzake voedings- en gezondheidsclaims voor levensmiddelen (*PbEG* 2006, L 404).

2007

Richtlijn 2007/23/EG van het Europees Parlement en de Raad van 23 mei 2007 betreffende het in de handel brengen van pyrotechnische artikelen (1) (*PbEU* 2007, L 154).

2008

Richtlijn 2008/48/EG van het Europees Parlement en de Raad van 23 april 2008 inzake kredietovereenkomsten voor consumenten en tot intrekking van Richtlijn 87/102/EEG van de Raad (*PbEG* 2008, L 133/66).

Verordening (EG) Nr. 764/2008 van het Europees Parlement en de Raad van 9 juli 2008 tot vaststelling van procedures voor de toepassing van bepaalde nationale technische voorschriften op goederen die in een andere lidstaat rechtmatig in de handel zijn gebracht, en tot intrekking van Beschikking nr. 3052/95/EG (*PbEU* 2008, L 218/21).

Verordening (EG) Nr. 765/2008 van het Europees Parlement en de Raad van 9 juli 2008 tot vaststelling van de eisen inzake accreditatie en markttoezicht betreffende het verhandelen van producten en tot intrekking van Verordening (EEG) nr. 339/93 (*PbEU* 2008, L 218/30).

Besluit nr. 768/2008/EG van het Europees Parlement en de Raad van 9 juli 2008 betreffende een gemeenschappelijk kader voor het verhandelen van producten en tot intrekking van Besluit 93/465/EEG van de Raad (*PbEU* 2008, L 218/82).

Verordening (EG) Nr. 1272/2008 van het Europees Parlement en de Raad van 16 december 2008 betreffende de indeling, etikettering en verpakking van stoffen en mengsels tot wijziging en intrekking van de Richtlijnen 67/548/EEG en 1999/45/EG en tot wijziging van Verordening (EG) nr. 1907/2006 (*PbEU* 2008, L 353/1).

2009

Verordening (EG) Nr. 443/2009 van het Europees Parlement en de Raad van 23 april 2009 tot vaststelling van emissienormen voor nieuwe personenauto's, in het kader van de communautaire geïntegreerde benadering om de CO₂-emissies van lichte voertuigen te beperken (*PbEU* 2009, L 140/1).

Richtlijn 2009/48/EG van het Europees Parlement en de Raad van 18 juni 2009 betreffende de veiligheid van speelgoed (*PbEU* 2009, L 170/1).

Verordening (EG) Nr. 767/2009 van het Europees Parlement en de Raad van 13 juli 2009 betreffende het in de handel brengen en het gebruik van dervoeders, tot

wijziging van Verordening (EG) nr. 1831/2003 van het Europees Parlement en de Raad en tot intrekking van Richtlijn

79/373/EEG van de Raad, Richtlijn 80/511/EEG van de Commissie, Richtlijnen 82/471/EEG, 83/228/EEG, 93/74/EEG, 93/113/EG en 96/25/EG van de Raad en Beschikking 2004/217/EG van de Commissie (*PbEU* 2009, L 229/1).

Richtlijn 2009/104/EG van het Europees Parlement en de Raad van 16 september 2009 betreffende minimumvoorschriften inzake veiligheid en gezondheid bij het gebruik door werknemers van arbeidsmiddelen op de arbeidsplaats (tweede bijzondere richtlijn in de zin van artikel 16, lid 1, van Richtlijn 89/391/EEG) (*PbEU* 2009, L 260/5).

Richtlijn 2009/142/EG van het Europees Parlement en de Raad van 30 november 2009 betreffende gastoestellen (*PbEU* 2009, L 330/10).

Verordening (EG) Nr. 1223/2009 van het Europees Parlement en de Raad van 30 november 2009 betreffende cosmetische producten (herschikking) (*PbEU* 2009, L 342/59).

2010

Richtlijn 2010/35/EU van het Europees Parlement en de Raad van 16 juni 2010 betreffende vervoerbare drukapparatuur en houdende intrekking van Richtlijnen 76/767/EEG, 84/525/EEG, 84/526/EEG, 84/527/EEG en 1999/36/EG van de Raad (*PbEU* 2010, L 165/1).

Besluit 2010/15/EU van de Commissie van 16 december 2009 tot vaststelling van richtsnoeren voor het beheer van het communautaire systeem voor snelle uitwisseling van informatie (RAPEX) uit hoofde van artikel 12 en van de kennisgevingsprocedure uit hoofde van artikel 11 van Richtlijn 2001/95/EG (richtlijn inzake algemene productveiligheid (*PbEU* 2009, C 9843).

2011

Verordening (EU) Nr. 182/2011 van het Europees Parlement en de Raad van 16 februari 2011 tot vaststelling van de algemene voorschriften en beginselen die van toepassing zijn op de wijze waarop de lidstaten de uitoefening van de uitvoeringsbevoegdheden door de Commissie controleren (*PbEU* 2011, L 55/13).

Verordening (EU) Nr. 305/2011 van het Europees Parlement en de Raad van 9 maart 2011 tot vaststelling van geharmoniseerde voorwaarden voor het verhandelen van bouwproducten en tot intrekking van Richtlijn 89/106/EEG van de Raad (*PbEU* 2011, L 88/5).

Richtlijn 2011/65/EU van het Europees Parlement en de Raad van 8 juni 2011 betreffende beperking van het gebruik van bepaalde gevaarlijke stoffen in elektrische en elektronische apparatuur (herschikking) (*PbEU* 2011, L 174).

2012

Verordening (EU) Nr. 1025/2012 van het Europees Parlement en de Raad van 25 oktober 2012 betreffende Europese normalisatie, tot wijziging van de Richtlijnen 89/686/EEG en 93/15/EEG van de Raad alsmede de Richtlijnen 94/9/EG, 94/25/EG, 95/16/EG, 97/23/EG, 98/34/EG, 2004/22/EG, 2007/23/EG, 2009/23/EG en

2009/105/EG van het Europees Parlement en de Raad en tot intrekking van Beschikking 87/95/EWG van de Raad en Besluit nr. 1673/2006/EG van het Europees Parlement en de Raad (*PbEU* 2012, L 316/12).

2013

Richtlijn 2013/29/EU van het Europees Parlement en de Raad van 12 juni 2013 betreffende de harmonisatie van de wetgevingen van de lidstaten inzake het op de markt aanbieden van pyrotechnische artikelen (herschikking) (*PbEU* 2013, L 178/27).

Uitvoeringsverordening (EU) Nr. 920/2013 van de Commissie van 24 september 2013 inzake de aanwijzing van en het toezicht op aangemelde instanties overeenkomstig Richtlijn 90/385/EWG van de Raad betreffende actieve implanteerbare medische hulpmiddelen en Richtlijn 93/42/EWG van de Raad betreffende medische hulpmiddelen (*PbEU* 2013, L 253/8).

Regulation (EU) No 952/2013 of the European Parliament and the Council of 9 October 2013 laying down the Union Customs Code (*PbEU* 2013, L 269/1).

Richtlijn 2013/53/EU van het Europees Parlement en de Raad van 20 november 2013 betreffende pleziervaartuigen en waterscooters en tot intrekking van Richtlijn 94/25/EG (*PbEU* 2013, L 354/90).

2014

Richtlijn 2014/28/EU van het Europees Parlement en de Raad van 26 februari 2014 betreffende de harmonisatie van de wetgevingen van de lidstaten inzake het op de markt aanbieden van en de controle op explosieven voor civiel gebruik (herschikking) (*PbEU* 2014, L 96/1).

Richtlijn 2014/29/EU van het Europees Parlement en de Raad van 26 februari 2014 betreffende de harmonisatie van de wetgevingen van de lidstaten inzake het op de markt aanbieden van drukvaten van eenvoudige vorm (*PbEU* 2014, L 96/45).

Richtlijn 2014/30/EU van het Europees Parlement en de Raad van 26 februari 2014 betreffende de harmonisatie van de wetgevingen van de lidstaten inzake elektromagnetische compatibiliteit (herschikking) (*PbEU* 2014, L 96).

Richtlijn 2014/33/EU van het Europees Parlement en de Raad van 26 februari 2014 betreffende de harmonisatie van de wetgevingen van de lidstaten inzake liften en veiligheidscomponenten voor liften (*PbEU* 2014, L 96/251).

Richtlijn 2014/34/EU van het Europees Parlement en de Raad van 26 februari 2014 betreffende de harmonisatie van de wetgevingen van de lidstaten inzake apparaten en beveiligingssystemen bedoeld voor gebruik op plaatsen waar ontploffingsgevaar kan heersen (herschikking) (*PbEU* 2014, L 96/309).

Richtlijn 2014/35/EU van het Europees Parlement en de Raad van 26 februari 2014 betreffende de harmonisatie van de wetgevingen van de lidstaten inzake het op de markt aanbieden van elektrisch materiaal bestemd voor gebruik binnen bepaalde spanningsgrenzen (herschikking) (*PbEU* 2014, L 96).

Richtlijn 2014/40/EU van het Europees Parlement en de Raad van 3 april 2014 betreffende de onderlinge aanpassing van de wettelijke en bestuursrechtelijke bepalingen van de lidstaten inzake de productie, de presentatie en de verkoop van

tabaks- en aanverwante producten en tot intrekking van Richtlijn 2001/37/EG (*PbEU* 2014, L 127/1).

Verordening (EU) Nr. 596/2014 van het Europees Parlement en de Raad van 16 april 2014 betreffende marktmisbruik (Verordening marktmisbruik) en houdende intrekking van Richtlijn 2003/6/EG van het Europees Parlement en de Raad en Richtlijnen 2003/124, 2003/125/EG en 2004/72/EG van de Commissie (*PbEU* 2014, L 173/1).

Richtlijn 2014/53/EU van het Europees Parlement en de Raad van 16 april 2014 betreffende de harmonisatie van de wetgevingen van de lidstaten inzake het op de markt aanbieden van radioapparatuur en tot intrekking van Richtlijn 1999/5/EG (*PbEU* 2014, L 153/62).

Richtlijn 2014/68/EU van het Europees Parlement en de Raad van 15 mei 2014 betreffende de harmonisatie van de wetgevingen van de lidstaten inzake het op de markt aanbieden van drukapparatuur (herschikking) (*PbEU* 2014, L 189/164).

Richtlijn 2014/90/EU van het Europees Parlement en de Raad van 23 juli 2014 inzake uitrusting van zeeschepen en tot intrekking van Richtlijn 96/98/EG van de Raad (*PbEU* 2014, L 257/146).

Richtlijn 2014/104/EU van het Europees Parlement en de Raad van 26 november 2014 betreffende bepaalde regels voor schadevorderingen volgens nationaal recht wegens inbreuken op de bepalingen van het mededingingsrecht van de lidstaten en van de Europese Unie (*PbEU* 2017, L 349/1).

2015

Richtlijn (EU) 2015/1535 van het Europees Parlement en de Raad van 9 september 2015 betreffende een informatieprocedure op het gebied van technische voorschriften en regels betreffende de diensten van de informatiemaatschappij (codificatie) (*PbEU* 2015, L 241/1).

2016

Verordening (EU) 2016/424 van het Europees Parlement en de Raad van 9 maart 2016 betreffende kabelbaaninstallaties en tot intrekking van Richtlijn 2000/9/EG (*PbEU* 2016, L 81/1).

Verordening (EU) 2016/425 van het Europees Parlement en de Raad van 9 maart 2016 betreffende persoonlijke beschermingsmiddelen en tot intrekking van Richtlijn 89/686/EEG van de Raad (*PbEU* 2016, L 81/51).

Verordening (EU) 2016/426 van het Europees Parlement en de Raad van 9 maart 2016 betreffende gasverbrandingstoestellen en tot intrekking van Richtlijn 2009/142/EG (*PbEU* 2016, L 81/99).

2017

Richtlijn (EU) 2017/738 van de Raad van 27 maart 2017 tot wijziging, met het oog op aanpassing aan de vooruitgang van de techniek, van bijlage II bij Richtlijn 2009/48/EG van het Europees Parlement en de Raad betreffende de veiligheid van speelgoed, wat lood betreft (*PbEU* 2017, L 110/6).

Verordening (EU) 2017/745 van het Europees Parlement en de Raad van 5 april 2017 betreffende medische hulpmiddelen, tot wijziging van Richtlijn 2001/83/EG, Verordening (EG) nr. 178/2002 en Verordening (EG) nr. 1223/2009, en tot intrekking van Richtlijnen 90/385/EEG en 93/42/EEG van de Raad (*PbEU* 2017, L 117/1).

Verordening (EU) 2017/746 van het Europees Parlement en de Raad van 5 april 2017 betreffende medische hulpmiddelen voor in-vitrodiagnostiek en tot intrekking van Richtlijn 98/79/EG en Besluit 2010/227/EU van de Commissie (*PbEU* 2017, L 117/176)

Richtlijn (EU) 2017/774 van de Commissie van 3 mei 2017 tot wijziging, met het oog op de vaststelling van specifieke grenswaarden voor chemische stoffen die worden gebruikt in speelgoed, van aanhangsel C van bijlage II bij Richtlijn 2009/48/EG van het Europees Parlement en de Raad betreffende de veiligheid van speelgoed, wat betreft fenol (*PbEU* 2017, L 115/47).

2019

Verordening (EU) 2019/515 van het Europees Parlement en de Raad van 19 maart 2019 betreffende de wederzijdse erkenning van goederen die in een andere lidstaat rechtmatig in de handel zijn gebracht en tot intrekking van Verordening (EG) nr. 764/2008 (*PbEU* 2019, L 91/1).

Richtlijn (EU) 2019/633 van het Europees Parlement en de Raad van 17 april 2019 inzake oneerlijke handelspraktijken in de relaties tussen ondernemingen in de landbouw- en voedselvoorzieningsketen (*PbEU* 2019, L 111/59).

Richtlijn (EU) 2019/771 van het Europees Parlement en de Raad van 20 mei 2019 betreffende bepaalde aspecten van overeenkomsten voor de verkoop van goederen, tot wijziging van Verordening (EU) 2017/2394 en Richtlijn 2009/22/EG, en tot intrekking van Richtlijn 1999/44/EG (*PbEU* 2019, L 136/28).

Verordening (EU) 2019/1020 van het Europees Parlement en de Raad van 20 juni 2019 betreffende markttoezicht en conformiteit van producten en tot wijziging van Richtlijn 2004/42/EG en de Verordeningen (EG) nr. 765/2008 en (EU) nr. 305/2011 (*PbEU* 2019, L 169/1).

Richtlijn (EU) 2019/1937 van het Europees Parlement en de Raad van 23 oktober 2019 inzake de bescherming van personen die inbreuken op het Unierecht melden (*PbEU* 2019, L 305)

Uitvoeringsbesluit (EU) 2019/417 van de Commissie van 8 november 2018 tot vaststelling van richtsnoeren voor het beheer van het systeem van de Europese Unie voor snelle uitwisseling van informatie (Rapex) uit hoofde van artikel 12 van Richtlijn 2001/95/EG inzake algemene productveiligheid en het bijbehorende kennisgevingssysteem (*PbEU* 2019, L 73/121).

Curriculum Vitae

Gitta Veldt is op 16 augustus 1985 geboren in Castricum. In 2003 behaalde zij haar VWO-diploma aan het Bonhoeffer College te Castricum. Daarna studeerde zij Nederlands recht aan de Universiteit Maastricht. In 2008 studeerde zij af in de richtingen Privaatrecht en Handel- en Ondernemingsrecht. Van 2009 tot en met 2012 werkte zij als advocaat-stagiaire en daarna als advocaat-medewerker in het vervoer-, handels-, aansprakelijkheids- en verzekeringsrecht bij een middelgroot kantoor te Rotterdam. In december 2012 startte zij als PhD-fellow haar promotieonderzoek bij de afdeling Burgerlijk Recht van het Instituut voor Privaatrecht aan de Universiteit Leiden onder de begeleiding van prof. mr. H.J. Snijders. In dat verband liep zij in 2015 twee maanden stage bij de Europese Commissie, DG Grow B1. Op dit moment is zij werkzaam bij de afdeling Civiel recht te Leiden als universitair docent.